ilke

AYLIK İNCELEME YORUM BELGE DERGİSİ

* MHP ve ÜGD Kapatılmalıdır
* Nikaragua Devrimi Emperyalizmin Daralan Soluğudur
* Seçimler Demokrasi Güçlerinin Birliğine ve Mücadelesine Hizmet Etmelidir
* "SOL" Tedhişçilik ve Anti-Emperyalist Savaş / V. Tabakova
* "Halkın Devleti" Üzerine / M. Öz
* TİP Genel Başkanı Behice Boran'ın "Proleterya Enternasyonalizmine Bağlılığı" ! / M. Dilaver

Cilt/12 Ağustos-Eylül Sayı/68-69

ilke

SAYI: 68-69
AĞUSTOS-EYLÜL / 1979

AYLIK / İNCELEME / YORUM / BELGE DERGİSİ

İÇİNDEKİLER

Sahibi: *Öner Ciravoğlu* / Yazıişleri Müdürü: *Yusuf Hasançebi* / Yazışma ve Havale Adresi: P. K. 71 İstanbul / Yönetim ve Dağıtım Adresi: Cağaloğlu, Başmusahip Sokak Tan Apt. No: 10/11, İstanbul / Abone Koşulları: Yıllık 300, altı aylık 150 lira, dış ülkeler için ikika tıdır / Baskı: Doğan Basımevi / Dizgi: Evren Matbaası / İlan: Tam sayfa 500 lira, diğer ilanlar santimi 50 lira /
Basıldığı Tarih: 27 Ağustos 1979

22 Haziran 1979'dan 13 Ağustos 1979'a

22 HAZİRAN 1979

- ABD Temsilciler Meclisi, Türkiye'ye 50 milyon dolarlık yardım önerisini reddetti.
- THKP-C Eylem Birliği üyesi olduğu ileri sürülen 10 kişi tutuklandı.
- Duvarlara afiş asan, yazı yazan ve izinsiz silah taşıyanlar hakkındaki cezaları ağırlaştıran yasa yürürlüğe girdi.
- SSCB Yüksek Sovyet Prezidyumu ve SBKP, ABD ve SSCB arasında imzalanan SALT-2 anlaşmasını ve Carter-Brejnev zirvesinin sonuçlarını onayladı.

23 HAZİRAN 1979

- Nikaragua'da Somoza yönetimine karşı savaşan Sandinista gerillaları Livas eyaletini ele geçirdiler.
- Suriye'de «Müslüman Kardeşler» adlı dinci örgüt üyeleri Halep'teki topçu okulunu basarak 32 askeri öğrenciyi katlettiler.

24 HAZİRAN 1979

- İki CHP milletvekili, kendilerine AP'ye geçmek koşuluyla ağırlıklarınca altın önerildiğini öne sürdüler.
- Mısır Devlet Başkanı Sedat, Şah ve ailesinin Mısır'da yaşamasına olanak verecek bir yasa tasarısını parlamentoya sundu.
- Amerika Ülkeleri Örgütü (OAS) toplantısında Somoza'nın yerini demokratik bir hükümete bırakması istenirken, ABD'nin Barış Gücü gönderme önerisi reddedildi.
- TİKP Başkanı Perinçek, «Ülkenin sorunlarının ancak milli birlik hükümetiyle çözümlenebileceğini» ileri sürdü.

25 HAZİRAN 1979

- NATO Başkomutanı Haig'e Belçika'da suikast yapıldı.
- Suriye'de 63 subayı öldürmekten sanık «Müslüman Kardeşler» örgütünün 14 üyesi idama mahkum edildi.
- Nikaragua'da Halk Güçleri, Başkent Managua'nın 25 Km. güneyindeki Masaya kentini ele geçirdi.
- Petkim ürünü mallara yüzde 50-310 oranında zam yapıldı.
- Mersin Soda Sanayii işçileri yürüyüşlerinin son bölümünde Ankara Gölbaşı'na geldiler.

26 HAZİRAN 1979

- CHP'li 10 parlamenter, Gölbaşı'nda konaklayan Mersin Soda Sanayii işçilerinin Ankara'ya girişlerinin engellenmesini kınadılar.
- Devlet Bakanı Hikmet Çetin başkanlığında atlı bakan, Sanayi ve Ticaret Odaları Başkanları ile gündemi açıklanmayan bir toplantı yaptılar.
- İMF, dolara uygulanan 35 TL'lık kurun geçici olduğunu, 1 doların 47.10 TL. olduğunu bildirdi.
- Sita - Sana ve Turyağ fabrikalarında DİSK'e bağlı Gıda-İş Sendikasına üye 1300 işçi greve gitti.
- İtalya'da 13 milyon maden işçisi greve gitti.

27 HAZİRAN 1979

- Manisa'da önce MHP il Başkanı, hemen arkasından da CHP'li berber ve bir eczacı öldürüldü.

28 HAZİRAN 1979

- OPEC, ham petrole yüzde 35 zam yaptı.
- İstanbul Ortaköy'de ilericilerin gittikleri bir çay bahçesinde arka arkaya meydana gelen iki patlama sonucunda 1 kişi öldü, 17 kişi yaralandı.
- Portekiz'de seçimlerin erkene alınması için üç sağcı parti işbirliği yapacaklarını açıkladı.
- ABD'de Cumhuriyetçi senatörler SALT-2'ye karşı kampanya açtılar.
- Meksika polisi, Şah'ın kaldığı villaya bir helikopterden ateş açıldığı yolundaki haberleri doğruladı.

29 HAZİRAN 1979

- MHP Zeytinburnu İlçe Başkanı öldürüldü.
Yurdun çeşitli yerlerinde iki kişi öldürüldü, çok sayıda insan yaralandı.

30 HAZİRAN 1979

- Vietnamlı mültecilerin yerleştirilmesi için BM'in tüm dünyaya yaptığı çağrı Türk hükümeti tarafından ilke olarak kabul edildi.
- AP, MSP, MHP yayınladıkları ortak bildiride, «hükümetin güven oyu istemesi gerektiğini» öne sürdüler.
- DİSK Onur Kurulunca, 4 ay süre ile DBK üyeliğinden uzaklaştırılan Yeraltı Maden-İş'in cezası bitti.

1 TEMMUZ 1979

- MİSK Eğitim Merkezi ve MHP Genel Merkezi silahlı saldırıya uğradı. 4 kişi öldü.
- Maliye Bakanlığınca hazırlanan «Niyet Mektubu» İMF'ye gönderilmek üzere Maliye Bakanı tarafından imzalandı.

2 TEMMUZ 1979

- Türk-İş Genel Başkanı Denizcier partilerin asgari müşterekte birleşmelerini önerdi.
- Çin'in Mısır'a 90 adet MİG-21 uçağı verdiği açıklandı.

4 TEMMUZ 1979

- Maliye ve Ticaret Bakanlarının Wells Fargo ile yeni bir anlaşma düzenleyecekleri açıklandı.
- Burdur TSİP İl Başkanı Mehmet Öztürk, evinde faşistlerin silahlı saldırısına uğrayarak ağır yaralandı.
- ABD, Çin'e ticarette en çok kaydırılan ülke statüsünü tanıyacağını açıkladı.
- Brejnev Carter'den SALT-2'nin aynen uygulanmasını istedi.

5 TEMMUZ 1979

- İstanbul'da Ağır Suç Masası Şefi Ahmet Ateşli, silahlı saldırıya uğrayarak yaralandı.
- MHP, terör olaylarını planladığı tesbit edilen bir yöneticisinin MİT ajanı olduğunu iddia etti. Haber, Sıkıyönetim ve MİT tarafından yalanlandı.
- Nikaragüa'da Somoza kuvvetleri halk güçlerine karşı büyük bir saldırıya girişti.

6 TEMMUZ 1979

- Tam Gün'e katılma süresinin bitiminde, 34 ilde toplam 300 doktor görevden ayrıldı.
- Türkeş, hükümetin bazı ajanları MHP'ye soktuğunu iddia etti.
- ABD Savunma Bakanı, gerekirse Basra Körfezine askeri müdahalede bulunabileceklerini söyledi.

7 TEMMUZ 1979

- Humeyni, Şah döneminde yasal olmayan yollardan kâr sağlayan şirketlerin devletleştirileceğini söyledi.
- Somoza, istifa ederek Nikaragua'dan ayrılmaya hazır olduğunu bildirdi.

8 TEMMUZ 1979

- Bulgaristan Devlet Başkanı Todor Jivkov Türkiye'ye geldi.
- Türkiye'de silah kaçakçılığının arkasında önemli iş adamları ve siyasilerin bulunduğu açıklandı.

9 TEMMUZ 1979

- Samsun ve Adana'da toplam 4 kişi öldürüldü.
- Demirel, silah kaçakçılığında hükümetin parmağı olduğunu iddia etti.
- Sandinista gerillaları Somoza'nın diktatörlüğü gömülene kadar mücadeleye devam edeceklerini bildirdi.
- Sovyetler Birliği, kurulacak yeni müdahale ordusu hakkında ABD'yi uyardı.

10 TEMMUZ 1979

- MHP'nin 19 yöneticisinin sıkıyönetimde yargılanacağı açıklandı.
- Gazeteci Abdi İpekçi'nin katilleri yakalandı. Sanıkların MHP ile ilgileri olduğu açıklandı.
- TSİP Burdur İl Başkanına saldıranın Ülkü Ocakları üyesi Rıfat Yıldırım olduğu tesbit edildi.
- İtalya'da yeni hükümeti kurma görevi Sosyalist Parti lideri Battino Craxi'ye verildi.

11 TEMMUZ 1979

- Faşist Veli Can Oduncu, cezaevinde Maden-İş üyesi bir işçiyi öldürdü, üç işçiyi de ağır yaraladı.
- Atatürk Eğitim Enstitüsünde, kürsüye konan bombanın patlaması sonucunda TÖB-DER üyesi bir öğretmen öldü, 14 kişi yaralandı.

13 TEMMUZ 1979

- Filistinli gerillalar Mısır'ın Ankara Büyükelçiliğini basarak, Büyükelçi dahil, bütün personeli rehin aldılar.
- Yabancı bankalarla kredi ve borç erteleme anlaşması imzalandı.

bir YORUM

Filistin Kurtuluş Örgütü'nün Haklı Mücadelesi Ve «Ankara Baskını»

Filistin Kurtuluş Örgütü birimlerinden ve Suriye'den himaye gördüğü söylenen «El Saika» grubuna mensup 4 gerilla Mısır'ın Ankara Büyükelçiliğini basarak, büyükelçiyi ve elçilik görevlilerini rehin aldılar. Baskına girişirken iki emniyet görevlisini kapıda öldürdüler. Baskın süresince pencereden atlayıp kaçmak istiyenlerden biri daha ölünce, olayın kurbanlarının sayısı üçe yükseldi.

Filistinci gerillalar eylemlerinin bedeli olarak Türk hükümetinden ne istediklerini bile doğru formüle edemediler. Daha doğrusu isteklerini, bu tür eylemlerin arkasındaki haklı davaya dikkat çekecek biçimde somutlamayı başaramadılar. Yani eylem, niteliği bir yana, hazırlanış biçimi olarak da bir bireyselliği ve plansızlığı dile getiriyordu. Dolayısıyla maceracı eylemler kategorisine giriyordu.

Pazarlıklarla varılan sonuçlardan hiç bir yere varılamıyor. Belki bu olay başka gelişmelere vesile oldu. Örneğin FKÖ'nün Türkiye'de büro açmasını sıcak biçimde yeniden gündeme getirdi. Ama Filistin Halkının genel mücadelesinde kâr hanesine yazılacak bir iz bırakamadı.

Olayın başlangıcında, hükümetin gerillalara karşı meşruiyet sınırları içinde kalması gerekliliği dile getirilmişti. Örneğin TSİP yaptığı açıklamada bu noktaya dikkat çekiyor ve başka örneklerinde olduğu gibi, bir zor yönteminin seçilmemesinin yararını tekrarlıyordu.

Uzlaşma ya da başka yollardan bu doğrultuda bir sonuca varılması, olumlu siyasal gelişmelere yol açmış olsa bile, olayın başka bir boyutu daha var. FKÖ gerillalarına Türkiye'de yardım eden-

lerin kimlikleri ve siyasal görüşleri. Hatta yer yer, kullandıkları arabayı bile gerillaların aynı kaynaktan temin ettikleri söylendi.

Sıradan silah kaçakçıları olarak gösterilmek istenen bu kaynakların siyasal kimlikleri hakkındaki ipuçları maceracı unsurların yer yer kimlerin desteğine kadar düştüklerini gösteriyor. Gebze'deki bir çiftliğin sahibi olan elebaşı (tutuklandı) gerillalara silah temin etmekle suçlanıyor. Siyasi görüşlerinde de milliyetçi olduğu ve hatta MHP ile ilişkileri bulunduğu belirtiliyor. Ve bu ilişkiler onun silah kaçakçılığı vasfını «sıradan» olmaktan çıkarıp dikkat edilmesi gereken bir hale getiriyor.

Eğer ulusal dâvâ, mubah ve her siyasal akımdan yararlanmayı gerekli gören bir anlayışla yürütülmek isteniyorsa, bu başta o dâvânın kendisine zarar verir. Böyle bir başlangıçtan yola çıkarak Türkiye'de açılacak FKÖ bürosu elbette ki halklarımız arasında bağları geliştirmek yolunda önemli adımlar atacaktır ama, salt bu maceracı eylem yüzünden de görevleri nisbeten ağırlaşmış olacaktır. O halde, Filistin Halkının haklı dâvâsı, haksız eylemler üzerinde yükselmiyor. Ankara eyleminin de haksızlık çapı abartılmamalıdır lakin, kurduğu ilişkiler bakımından da üzerine «gölge» düşmüştür.

Terör ve zorbalık ulusal haklılığın araçlarından değildir.

14 TEMMUZ 1979

- Mısır'ın Ankara Büyükelçiliğine baskın olayında arabulucu olarak 4 FKÖ lideri Ankara'ya geldi.

15 TEMMUZ 1979

- Mısır elçiliğini basan Filistinli gerillalar yapılan anlaşma üzerine teslim oldular.

16 TEMMUZ 1979

- Irak Devlet Başkanı Hasan El-Bekr istifa etti. Yerine Saddam Hüseyin seçildi.

17 TEMMUZ 1979

- Nikaragua diktatörü Somoza istifa ettiğini açıklayarak ABD'ye gitti.
- ABD hükümet üyeleri topluca istifa ettiler.
- Mersin Soda Sanayiinde anlaşma sağlandı.
- MİSK garajında bomba imal ederken meydana gelen patlamada 1 kişi öldü.

18 TEMMUZ 1979

- Sıkıyönetim savcılığı, MHP Bakırköy yöneticileri hakkında Cumhuriyet Başsavcılığına başvurdu.
- 5. Ağır Ceza Mahkemesi TSİP davasını sıkıyönetime devretti.

bir YORUM

MHP'nin Kapatılması ve Yöneticilerinin Cezalandırılması Zorunludur

Faşist hareketin siyasal cinayetleri son bir yıl içinde öylesine arttı ki, demokrasinin geleceğine ilgi duyan herkes, MHP'nin kapatılmasının, başta gelen demokratik görev olduğuna inanmaya başladı.

MHP'nin siyasl cinayetler azmettirmesi ve yönlendirmesi kuşkusuz yeni bir olay değil. Faşist hareketin geçmişi oldukça eskiye, MHP şemsiyesi altında ve plânlı olarak işlenen cinayetler ise en az on yıl geriye dayanıyor. Ne ki, MHP'nin demokrasi üzerinde son kumarını oynamaya çalıştığı günümüzde MHP'ye karşı mücadele, öncü demokratik güçlerin mücadelesi olmaktan çıktı, gelip bütün emekçi kitlelerin özlemi olmaya dayandı. Ayrıca, sınıf mücadelesinin giderek kızışması, demokrasi düşmanı gerici siyayasal güçlerle, demokratik cephe arasındaki hesaplaşmayı MHP üzerinde odaklaştırdı.

MHP'nin MC dönemlerinde önemli yol aldığı, bununla da kalmayıp, stratejik noktalarda mevzilendiği biliniyor. Ancak, gericiliğe karşı topyekün halk muhalefetinin yol açtığı CHP iktidarında, bu mevzilerden faşist hareketin sökülüp atılması mümkün idi. Bu, demokrasi mücadelesinin gelişmesi için de elverişli olanaklar yaratacaktı.

Ancak, sosyal demokrasinin, MHP'ye karşı demokrasiden yana bir tutum alması bir yana, Ecevit hükümeti tam bir gaflet içinde oldu. Saldırılar karşısında geri çekilmek ve tekelci sermayenin himayesine sığınmak yolunu seçti.

Faşist hareketin azıtması hedeflerinin sosyal kimliğini büyütmesi de bu döneme rastladı. Bir «denge» iktidarında, dengeyi büsbütün faşizmden yana çevirebilmek için bütün gücüyle halk güçlerine abandı. Son 20 ay içinde MHP patentli cinayetlerin sayısı iki bine yaklaştı. Bunların arasında, bütün burjuva siyasal güçleri ayağa kaldırıp paniğe uğratacak kadar «büyük» kurbanlar da bulunuyordu.

Faşist hareketin mevzilerinden çıkarak açık döğüş alanına gelmesi demokrasi mücadelesinin MHP'ye yönelik yüzüne büyük önem yükledi. Demokrasi güçleri bütün gücüyle ve elindeki araçlarla bu partinin kimliğine dikkat çektiler ve sosyal demokrasiyi de bu yönde hareket etmeye zorladılar. Bu çabalarında nisbeten başarısız kalmalarının başlıca sebebi, CHP hükümetinin sınıf kimliği idi ama kendi zaaflarının da belirleyici olmayan bir payından sözedilmelidir.

Buna rağmen MHP'nin ve yan kuruluşlarının kapatılması için şartlar sürekli olgunlaştı. MHP'nin, yakalanan ve mahküm olan faşist katillerle organik ilişkisi pek çok olayda ve belgede kanıtını buldu. Abdi İpekçi'nin katili, Doğan Öz'ün katili, Maraş olayı sanıklarının tümü, gazeteci A. İhsan Özgür'ün katledilmesinden sorumlu olanlar hep MHP'li çıktılar. Ecevit bile bu kadar çok kanıt karşısında şaşırdı, biraz da sıkıştı.

Sadece kanıtlar değil, halk kitlelerinin talebi de Ecevit'i ve hükümetini sıkıştırıyor. MHP'nin kapatılmamasının ağır bir vebal olacağı bu konuyu Ecevit'den çok daha iyi bilen toplum kesimlerinin sözcüsü kişi ve kuruluşlar tarafından durmaksızın yineleniyor. Ama boşuna!

Araya seçim hesapları giriyor ve sosyal demokrasinin bu konudaki kaçaklığını daha da pekiştiriyor. «MHP kapatılırsa oyları AP'ye gider.» gibi basit ve yanlış bir hesap Ecevit'e, «ben yargıç değilim» demagojisinin arkasına sığınma hatasını işletiyor. Bu konuda yargıç olmaya gerek yoktur ve esasen yargıç olan kitleler kararlarını vermiş bulunmaktadırlar.

Sözkonusu olan demokratik bir tutumdur ve MHP'nin kapatılmasıyla kazanacak olan demokrasidir.

Ancak görülüyor ki, sosyal demokrasi bu kadarıyla bile demokrasiyi gözden çıkarmıştır ya da gözden çıkaranlardan himmet beklemektedir. MHP'yi mahküm etmeye yetecek bir dolu kanıt, böyle devam ettiği sürece, CHP'yi suçlayan kanıtlar haline dönüşecektir.

İşte, Ankara sıkıyönetim mahkemesinin kararı:

bir BELGE

«MHP Suçludur»

Ankara Sıkıyönetim Askeri Mahkemesi, savcı yardımcısı Doğan Öz'ü öldürmekten sanık İbrahim Çiftçi'yi ölüme mahkum etti. Mahkum MHP yandaşı olup bu partinin yönetim kademesi tarafından korunmuştur, çünkü yine bu yöneticiler tarafından suça teşvik edilmiştir. MHP yöneticilerinin de yargılanması, hatta, MHP hakkında da kovuşturma açılması çağrısında bulunan karar şöyledir:

«Yazılmış bulunan ve taraflara birer nüshası elden verilmek üzere bu tebliğ edilecek olan gerekçeli hükümde ayrıntıları ile ortaya konulduğu üzere T.C. Anayasası'nın 124. maddesinde yer alan anayasal hür demokratik düzeni temel hak ve özgürlükleri ortadan kaldırtmaya yönelen yaygın şiddet hareketlerini içeren sebeplerden ötürü Ankara ilinde de ilân olunan sıkıyönetim nedeniyle kurulmuş bulunan Ankara Sıkıyönetim Askeri Mahkemesi:

Kendi siyasal görüşünde olmayan, bu görüşlere katılmayan veya demokratik hukuk devletinin sağladığı güvence ile başkaca bir görüşü benimsemiş olan kişi ve kuruluş mensuplarına karşı.

İster ülkücülük - milliyetçilik - sağcılık adına olsun, ister devrimcilik - ilericilik - solculuk denilerek yapılsın, isterse bu görüşler bünyesinde yeralmak suretiyle azınlık ırkçılığı bölücülük şeklinde sürdürülsün,

Ülkemizde değişik dönemlerde ve değişik yoğunlukta yurttaşlara, kamu görevlilerine, siyasal kuruluşlara, derneklere, sendikalara, öğrenim kurumlarına, özel ve kamuya ait işyerlerine ait yapılmakta olan silahlı şiddet eylemlerini yürüten eylemcilerin bu tür davranışlarının,

Genel ve ortak amaçları olan T.C. devletinin varlığına ve devletin güvence altına aldığı temel haklara saldırmak ve bu yol-

dan özel hedefleri olan hukuk devletini ortadan kaldırmak, niteliğini değiştirmek istedikleri belirlendiğinden,

Sanık İbrahim Çiftçi'nin,

1 — Bu hedefe ulaşmada bir engel telakki ettikleri Ankara Savcı Yardımcısı Doğan Öz'ü 24 mart 1978 günü saat 08/15'de başına altı kurşun sıkmak suretiyle ve önceden diğer suç ortakları ile planlı biçimde öldürdüğü,

Bu fiilin belirtilen nedenlerle taammüeden ve tasarlayarak adam öldürme değil, Türk halkını birbiri aleyhine hangi sebebe dayalı olursa olsun silahlandırarak katletmeye teşvikin sonucundan katletme öldürme suçunu oluşturduğu anlaşıldığından, hareketine uyan TCY'nin 149/2 maddesi gereğine ölüm cezasıyla cezalandırılmasına, başkaca indirime takdiren gerek olmadığına, cezanın niteliği bakımından istemlerin reddi ile tutukluluk halinin devamına,

2 — Aynı eyleme katılmış olmaktan ötürü Hüseyin Demirel'le, Hüseyin Kocabaş haklarında Ankara Sıkıyönetim Savcılığı'nca açılan soruşturmanın sürdürülmekte olduğu dikkate alınarak, bu dava dosyasında adı geçen sanıklarla ilgili bulunan beyan ve belgelerin soruşturma dosyalarına saklanmak üzere askeri savcılığa gönderilmesine,

3 — Sanık İbrahim Çiftçi'yi ve dolayısiyle suç ortakları ile oluşturdukları gizli suç örgütünü gerekçede belirtilen şekillerde Anayasa dışı hedefe yönelmeleri için eğitilme, silahlanma ve eyleme geçmek üzere azmettirme, tahrik ve teşvik ettirme, koruma ve kollama konusunda etkinlikleri bulunduğu hususundaki kanıtlar da gönderilmek suretiyle,

Konya Milletvekili İhsan Kabadayı, MHP Genel Sekreter yardımcıları Nevzat Kösoğlu, Yaşar Okuyan ile bunların bağlı bulundukları kuruluş mensupları hakkında yasal soruşturma açılması için Sıkıyönetim Komutanlığı ve Sıkıyönetim Askerî Savcılığına suç duyurusunda bulunulmasına,

4 — Bu davada sanığın savunma tanıklığını yapan ve yalan beyanda bulundukları belirlenen Ülkü Ocakları Derneği eski başkanı Hasan Taner, öğrenci Orhan Yüksel ve öğrenci Hayali Korkutoğlu haklarında yalancı tanıklıktan yasal soruşturma açılması için Sıkıyönetim Komutanlığı ve Askerî Savcılığına suç duyurusu yapılmasına,

5 — Silahın oluştuğu kabul olnan suçun unsurunu teşkil etmesi bakımından bu konuda ayrıca bir karara gerek bulunmadığına,

Oy birliği ile ve yasal yollar açık olmak üzere karar verildi.»

19 TEMMUZ 1979

- İMF, «Niyet Mektubu»nu onayladı.
- MİSK'in faşist sanıklara para dağıttığı saptandı.
- Tutuklu ve hükümlü faşistler Selimiye Kışlası'nda yangın çıkarttı.
- Tarsus'ta iki kişi öldürüldü. Diyarbakır'da bir avukat ağır yaralandı.
- Nikaragua'da Somoza'nın yerine geçici olarak Devlet Başkanlığına seçilen Francisco Urcuyo görevden istifa ederek ülkesinden ayrıldı.
- Avusturya Başbakanı Kreisky, FKÖ Lideri Arafat'ın terörist eylemlere karşı olduğunu ve Filistin gerillalarının Ankara baskınını onaylamadığını söyledi.

20 TEMMUZ 1979

- MİSK Genel Başkanı Akıncı ile iki yönetici sıkıyönetim tarafından gözaltına alındı.
- İMF'nin «Niyet Mektubu»nu onaylamasından sonra 90 milyon dolarlık ilk kredi dilimi Türkiye'nin hesabına geçirildi.
- Nikaragua'da geçici Başkan Urcuyo'nun da ülkeden kaçması üzerine 42 yıllık dikta rejimi çöktü. Sandinista birlikleri başkent Managua'ya girmeğe başladılar.

bir YORUM

Nikaragua Devrimi Emperyalizmin Daralan Soluğudur

Remzi ÇIĞ

Bir Orta Amerika ülkesi olan Nikaragua'da halk güçleri 45 yıllık diktatörlüğü devirdi. Diktatör Somoza ülkesini terkedip ABD'ye kaçtı. Bir yıl içinde bu ikinci kaçış ve üstelik benzeri sebeplere bağlı iki kaçış...

Şah da böyle bir sonla noktalanmıştı. O da İran halk güçlerinin topyekün mücadelesi karşısında emperyalizmin mevzilerini kendi ülkesinde daha fazla savunamıyacağını anlıyarak kaçmıştı. Somoza ve Şah'ın akibetleri o denli birbirine benziyor ki, insan, dünyadaki tüm diktatörlerin ve zulüm düzeninden yana olanların tarihi sonlarının, sadece içerik olarak değil, biçim olarak da bundan sonrasında aynı olacağını düşünmekten kendisini alamıyor.

Ama zaferin de kolay gerçekleşmediği açık. Tıpkı İran'da olduğu gibi Nikaragua'da da halk güçlerinin birliği, mücadelede yerlerini aldılar ve tarihsel rollerini oynadılar.

Halk güçlerini birleştiren maddi temeller çok güçlü idi. 45 yıl boyunca Nikaragua, ipleri ABD emperyalizminin elinde olan bir aile tarafından yönetiliyordu. Somoza ailesi, sadece kanlı bir diktatörlük değil, aynı zamanda bir soygun şirketi gibi çalışıyordu. Ülke bu zulüm ve sömürü makinasının altında çekilmez bir hayata itilmişti.

Yoksulluğun ve varlığın bir kaç göstergesini karşı karşıya getirirsek Nikaragua'nın nasıl bir sınıf zıtlaşması içinde bulunduğu anlaşılabilir.

Somoza ailesinin varlığının 40 milyar doları aştığı söylenmektedir. Diktatör ve çevresi, başkent Managua'nın sarp kayalıklarla örülü bir yüksek tepesinde kurulu ve kuşların bile yaklaştırılmadığı sarayında halktan uzak bir tecrit çemberi içinde yaşamaktadır. Ulusal muhafızlardan ve istihbarat örgütlerinden oluşan bir zulüm makinası, ülkenin bütün kan damarlarını bu saraya bağlamaktadır. Sadece Somoza ailesinin fertlerinin eğitim görmesi için yılda 800 milyon dolar harcanmaktadır. Diktatör pek çok ABD işletmesinin ortağıdır ve çeşitli kaçakçılık örgütleriyle de ticari bağlar içindedir. Kısacası Nikaragua, Somoza Şirketi'nin mal ve can pazarıdır!

Halk ise koyu bir yoksulluğu yaşadı durdu, Başkent de bile nüfusun % 80'i su, elektrik, kanalizasyon ve yol hizmetlerinden yoksun yaşadı. Her yüz kişiden 70'i alfabenin varlığından habersiz kaldı. Her yüz ölümden 60'ı, 14 yaşından küçükleri yakalıyordu ve Nikaragua, yerinde saymakla kalmayıp, maddi olarak geriliyen, çöken ve moral unsurlarını da yitiren bir topluma dönüşüyordu. 45 yıl ışık ve su görmemek bir canlı organizma üzerinde hangi sonuçlara yol açarsa...

Ama, toplumu değiştirecek güçler de bu bataklıkta filiz verdiler. Bu güne kadar belki elli bini kırıldı ama, emekçi halk güçlerinin dinamiklerinin büyümesi engellenemedi. 1934'de öldürülen Gn. Augusto Sandino'nun miras bıraktığı yurtseverlik bayrağının ekseni etrafında toplanan güçler hızla büyüdü. 1978 yılı başlarına gelindiğinde Somoza'nın sadece sonu değil, geleceği de belli olmuştu!

Ülkede diktatörlüğe karşı yurtsever güçlerin birleştiği Sandinista cephesi silahlı mücadele yürütüyordu. Bu mücadelenin

etkinlik kazanması, diğer halk kesimlerinin, işçi sınıfının birleştirici çabaları sonucu bir araya gelmeleriyle mümkün oldu. Nikaragua komünistlerinin partisi olan PSN (Nikaragua Sosyalist Partisi) öncülüğünde oluşturulan Demokratik Birlik (UDEL) hareketine Somozaya karşı olan bütün parti, sendika ve demokratik kuruluşlar katıldılar. Diktatörlüğe karşı emekçi halk muhalefetinin büyük bir kesimini oluşturan (UDEL) aynı zamanda demokratik muhalefetin siyasal merkezini de oluşturuyordu. UDEL'in asgari programı, Somoza yönetiminin devrilmesini ve yerine demokratik bir yönetimin geçirilmesini öngörüyordu.

UDEL'in muhalefeti mücadelede, yaygın genel grevler olarak somutlanıyordu ama Demokratik Birlik, kendi dışındaki muhalefet güçleriyle de birleşmeyi, tek çıkar yol olarak görüyordu. Silahlı mücadele yürüten Sandinista gerillaları olmaksızın zaferin mümkün olamıyacağını söyleyen Sosyalist Parti lideri Luis Sanchez, bütün muhalefet güçlerinin katılmasıyla oluşturulacak bir Geniş Cephe'yi savundu. Ve bu anlama gelen Frende Amplio, 1978'in Martında, Sandinista Cephesinin de katılmasıyla fiilen kurulmuş oldu.

Geniş Cephe'nin kurulmasıyla mücadele daha da kızıştı ve yükseldi. 1978 Ağustos ayında ülke genel grevlerle sarsıldı. Somoza'nın ayaklarının altından toprak kayıyordu. Ama 45 yıllık diktatörlüğün öyle kolayca devrileceği de söylenemezdi.

İşte, bu köklü diktatörlüğün direnciyle halk muhalefetinin kararlığının kesiştiği noktada iç savaş boy verdi. ABD'nin desteğinde Somoza ülkeyi baştan başa bir harabeye çeviren iç savaşta öylesine kana bulandı ki, kuyruğu yavaş yavaş ABD'nin de elinden kaydı ve sahipsiz duruma düşüverdi.

Devrimci mücadelenin, toplumun bütün hücrelerini sardığı, bütün silahların savaş alanına sokulduğu, bütün toplumsal sınıfların mücadele içinde yerlerini aldığı tarihi tanımlamaya uygun bir Nikaragua 1978 yılı ve 1979 yılının ilk 7 ayı boyunca yaşandı. Devrim de bu Nikaragua'dan; 1979'un Temmuz'unun son haftasında doğdu. Somoza ABD'ye kaçtı, halk güçleri yönetime geldi.

Şimdi Nikaragua'da koruma ve inşa dönemi başlıyor.

Yeni yönetimin attığı ilk adımlar ve çizdiği hat kuşkusuz ülkenin bağımsızlığının perçinlenmesine ve halk ekonomisinin temellerinin atılmasına hizmet edecek, Devletin demokratik bir yönetime uygun hale getirilmesi, Nikaragua'nın geleceğine etkide bulunacak uluslararası ilişkilerin geliştirilmesi için ilk adımlar

atılıyor. Herkes bir ucundan tutmuş, harabenin yerine yeni bir yapıyı inşa için ter döküyor.

Kimi sol serüvenciler Nikaragua Devrimi'ni kendi hayal hanelerinden seyrettiler ve ediyorlar. Bunlara göre, barut koktu ya, oralarda kendileri vardı! Yani Nikaragua'da devrimi halk değil de maceracı guruplar yapmıştı. Ya da Sendinista'lar «devrimci» olmalıydı!

Ama hiç te öyle değil. Yeni hükümette komünistler de var. Cephenin öteki unsurları da, Sandinistalar da... Üstelik girişilen demokratik dönüşümler, bundan önceki *benzerlerini* çok andırıyor. Bankalar millileştiriliyor. tek bir merkezi sendikaya doğru adımlar atılıyor, büyük işletmelere el konuluyor, uluslararası ilişkiler bağımsızlık temeli üzerinde yeniden inşa ediliyor ve devrimci güçleri birleştirecek bir *siyasi parti*nin oluşturulması için hazırlıklar yapılıyor. Angola'da da böyle olmuştu, hem en ileri araçlarla devrimci mücadele verilmişti, (MPLA) hem de devrim, gelişmesi için en uygun araçları (parti) yaratmıştı.

Nikaragua'nın düşmesiyle ABD emparyalizminin Latin Amerfika üzerindeki egemenliğinden bir halka daha kopmuş olmaktadır. Nikaragua Devrimi emperyalizmin soluğunun daralması, dünya devrimci güçlerinin de bir adım daha ilerlemesidir. Artık bu ülkede mücadele yeni ve çok daha zor, dış ve içten gelecek her türlü saldırı ve sabotajlara karşı devrimi ve devrimci iktidarı korumak ve ülkeyi, toplumsal gelişme yolunda rayına oturup güçlendirmek aşamasına gelmiştir.

21 TEMMUZ 1979

- Tarsus TİP ilçe sekreteri silahlı saldırı sonucunda yaralandı.
- İran ordusu Genelkurmay Başkanı Farbad istifa etti.

22 TEMMUZ 1979

- Rahmi Koç «Türkiye'ye doğru bir hükümet ve yeni liderlerin gerekli olduğunu» söyledi.
- Nikaragua'da yeni hükümet Somoza ailesinin bütün mallarına el konulduğunu açıkladı.
- Genel merkezinde bomba imal edilen MİSK'in üç yöneticisi Ankara sıkıyönetim komutanlığınca göz altına alındı.

23 TEMMUZ 1979

- Ecevit Türkiye'de para gücüyle hükümet kurmanın artık mümkün olmadığını söyledi.
- Artvin'in Şavşat ilçesinde yapılan bir mitingten sonra jandarma halka ateş açtı. 6 ölü ve yüzden fazla yaralı var.
- Cumhuriyet başsavcılığı, MHP hakkında sıkıyönetim mahkemesinin başvurusunu inceliyor.
- MİSK'in Ankara'da bulunan eğitim ve kültür sitesi sıkıyönetim komutanlığınca kapatıldı.

25 TEMMUZ 1979

- Nikaragua'da yeni yönetim savaş tutsaklarının hiçbirinin kurşuna dizilmeyeceğini, yargılamaların açıktan yapılacağını açıkladı.
- Butto ile birlikte ölüme mahkum edilen 4 Pakistan'lı bu sabah asılarak idam edildiler.
- Dev-Sol gurubuna ait silahlı guruplar İstanbul'da on'a yakın iş yerine baskınlar düzenleyerek terör estirdiler.
- Yağ bulamayan binlerce yurttaş Samsun valiliği önünde gösteri yaptı.
- Fiyatların son bir yıl içinde yüzde 68 arttığı açıklandı.

26 TEMMUZ 1979

- Ecevit ulusu bölen çabaların inadına yoğunlaştığını ileri sürdü.
- Kiralık banka kasalarında, mahkeme kararıyla yapılan aramalarda döviz, silah ve bazı kaçak eşyalar ele geçirildi. Bazı işadamları gözaltına alındı. Demirel aramaların kanunsuz olduğunu söyledi.
- Zehra Güveli şilebinde 200 milyon liralık kaçak demir ele geçirildi.
- Nikaragua'da bankalar ve madenlerin devletleştirileceği belirtiliyor.
- MHP Genel Başkan Vekili Somuncuoğlu MHP'yi kimsenin kapatamıyacağını söyledi.
- Fransa'da uğradığı bir suikast sonucu ağır yaralanan Zubeyr Muhsin tedavi edilmekte olduğu hastanede öldü. Muhsin FKÖ'nün askeri kanadının liderlerinden ve Saika gurubunun mensubu idi.

28 TEMMUZ 1979

- İdam istemiyle yargılanan 4 Filistinli Gerilal tutuklandı.
- Ecevit «Orta Doğu'daki etnik sorunlar dıştan kışkırtılıyor» dedi.
- MİSK Eğitim Sitesinde bomba imal ederken meydana gelen patlama olayıyla ilgili olarak 8 MİSK yöneticisi tutuklandı.
- PRAVDA: «Emperyalist Güçler, Afganistan rejimini yıkmaya çalışıyor diye yazdı.
- KÖY-KOOP Genel Başkanı Nedim Tarhan bu yıl pamuk taban fiyatlarının en az 35 lira olmasını istedi.

bir YORUM

Afganistan'da Devrim Dünya Gerici Cephesine Karşı Savaşıyor

Ahmet DEMİR

15 Ay önce Afganistan'da iktidarı ele geçiren devrimci güçler, bu süre boyunca, bir yandan yerel ve iç gericiliğe, bir yandan da bölgenin gerici güçlerine karşı mücadele etmekle kalmadılar. emperyalizmin topyekün ve çok yönlü saldırılarına ve sabotajlarına karşı da mücadele vermek zorunda kaldılar. Kısacası Afganistan'da devrim bugüne, gerici dünya cephesine karşı zorlu bir mücadele vererek geldi.

Devrimin gerçekleştiği 30 Nisan 1978 tarihini takibeden günlerde de belirtildiği gibi, feodalizmin bu geri kalesinde devrimci güçlerin zaferi perçinlemeleri, toplumsal gelişmenin önündeki engelleri aşmaları, çok yönlü ve zorlu uğraşları gerekli kılmaktaydı. Nur Muhammet Taraki rejimi, ordunun yurtsever kanadına, ilerici aydınlara ve olduğu kadarıyla da proletaryaya dayanıyordu. Gericilik ise feodal aşiretlere, islâmi geleneğe ve emperyalizm işbirlikçileriyle bölgedeki gerici rejimlere yaslanmıştı. Devrimci yönetim, devrimin toplumsal tabanını genişletmek ve siyasal iktidarı güçlendirmek için, ülkenin geri ekonomik yapısını parçalayacak önlemleri hızla yerine getirmeliydi.

Nitekim böyle oldu. Devrim hızla, yaygın ve köklü bir toprak reformunu gerçekleştirmeye yöneldi. Ulusal topluluklar üzerindeki baskıları kaldırdı ve bağımsız bir dış politikaya geçti. Eğitim seferberliği başlatıldı. Geçilmesi gereken yolun «kapitalist olmayan yol» olduğu biliniyor ve bunun rizikoları da hesabediliyordu.

Devrimci hükümetin feodallere ve gerici organizmalara karşı giriştiği bu dönüştürme eylemi kuşkusuz ve tarihi olarak Afganistan Devrimi'nin yükselmesi ve derinleşmesi anlamına geliyor.

Devrimin yükselmesinin, karşı-devrimci güçlerin de direncini zorunlu olarak yükseltmesi beklenmeliydi. Böylece, başlangıçta faşist Pakistan ve Şah dönemi İran'ı tarafından korunan ve desteklenen gerici güçler devrimci hükümete karşı derlenip toparlanma, saldırıya hazırlanma sürecine girdiler. Feodallerin elinde bu konuda birleştirici olan en önemli silah islâmlık idi. Bu kullanılmalıydı.

Sınıfsal temeli feodaller ve gerici toplumsal güçler olan karşı-devrim, islâm kültürü perdesini de kullanarak ittifaklar yelpazesini genişletmeyi denedi. Bunda da başarılı oldu. Ve bu ittifaklar «umut vermeye», devrime karşı açık saldırıya geçebilecek gücü topladığını kanıtlamaya başladığı anda da, dünya gericiliğinin kalelerinden, ABD'den ve ÇİN'den ses almayı başardılar.

Bir provokasyonla ABD'nin Afganistan büyükelçisi gerici silahlı gruplar tarafından öldürüldü ve bu olay ABD'nin karşı-devrimci güçlere doğrudan destek sağlamasının meşruiyeti olarak kullanılmak istendi. Bu provokasyon'a işaretle, daha o zaman, ABD'nin müdahaleci konuma geçmek için bu fırsatı değerlendireceğini belirtmiştik.

Ve bugün Afganistan'da, devrimci hükümete karşı en geniş gerici cephenin kurulduğu inancıyla en yüksek gürültü koparılmak istenmektedir. Boyalı günlük basına ya da maocu kalpazanlara bakılırsa gericilik devrimi neredeyse yenmek üzeredir!

Bu «umut» hem tarihi ve hem de pratik olarak boşuna bir umuttur. Çünkü artık tarihi olarak Asya'nın göbek bağında kokuşmuş bir feodalizmi, müzelemek için bile olsa, geri getirmek olanağı, kalmamıştır. Öbür yandan, gerici yelpazenin çapı ne olursa olsun, devrimin müttefikleri içerde ve dışarda, son bir buçuk yıl içinde büyük bir mesafe almıştır. Yani, hangi açıdan bakılırsa bakılsın, kopartılan gürültülerin ve beslenen gerici umutların çapı ne olursa olsun, devrim yoluna devam edecektir. Devrim, bağımsızlıkçı politikasıyla dünya barış güçlerini, feodalizme karşı aldığı önlemlerle yoksul köylü yığınlarının büyük bir bölümünü, işçi sınıfını, ordunun ilerici güçlerini, sağladığı özgürlüklerle aydınları ve tüm ilerici kesimleri, bundan başka da ulusal toplulukları yanına almış bulunmaktadır.

29 TEMMUZ 1979

- Irak'da Saddam Hüseyin'e karşı düzenlenen komplo ile ilgili olarak 34 kişi kurşuna dizildi.
- Şah döneminde İran'ı ziyaret eden Hua Kuo Fenk Humeyni'den özür diledi.

30 TEMMUZ 1979

- Taban fiatlar, fındık 37,5 lira, çekirdeksiz kuru üzüm 17.5 lira, kuru incir 24.5 lira olarak belirlendi.
- İran'da Kürtler Başbakan'dan «duruma müdahale etmesini» istedi.

31 TEMMUZ 1979

- Demir kaçakçılığı ile ilgili 4 tüccar için tutuklama kararı verildi.
- Korutürk, Nikaragua'da kurulan geçici hükümete başarı telgrafı gönderdi.
- Üç FKÖ temsilcisi, FKÖ Türkiye bürosunun açılmasını görüşmek üzere Ankara'ya geldi.
- HERBERT MARCUSE öldü.

bir YORUM

Küçük Burjuvanın Can Simidi Herbert Marcuse Öldü

Hasan ŞERİF

Herbert Marcuse öldü. Türkiye'de yazdığı kitapların bir bölümü okunmuştu. 1968 yıllarında Türkiye'de gençlik, bir ölçüde Herbert Marcuse'nin görüşlerini benimsemiş, onun görüşlerinden kaynaklanan dünya gençlik eylemlerini örnek alıp izinden yürümüştü.

Bugün Marcuse'nin adını ve niteliğini bilenler ve bilmiyenler birlikte mücadele yürütmektedirler. Ölüm haberi Türkiye'de fazla ses çıkarmadıysa, bu Türkiye'de fazla iz bırakmadığı içindir. Ama gençliğin düşüncelerinde ve eylemlerinde Marcuse geleneğinin ve kültürünün yaşadığını görmek olanağı da vardır. Sol tedhişçi bütün maceracı gruplar, şu ya da bu ölçüde Marcuse'nin de temelinde harcı olan anarşizmin batağı içinde yüzmektedirler.

Marcuse'yi dünyaya tanıtan 1967-1968 öğrenci olayları olmuştur. Bilindiği gibi o dönemde «orjinal» devrim teorileri ortaya atılmıştı ve dünya gençliği üzerinde bu teoriler oldukça etkili olabilmişti. Bu yeni savları ortaya atanlardan biri de Herbert Marcuse idi.

Latin Amerika'daki gerilla savaşlarını devrimci mücadelenin tek genel geçerli yöntemi olarak sunan Regis Debray gibileri ve

Afrika'da devrimci mücadeleyi yepyeni sınıf güçleriyle açıklamaya çalışan Franz Fanon yanında Marcuse de gelişmiş kapitalist ülkelerin devrimci dinamiklerini analiz etmiş ve bir takım «yeni» sonuçlara varmıştı.

Marcuse, gelişmiş kapitalist toplumu tanımadan önce yaşamak zorunda kalmış biri idi. Nazi Almanyasından, faşist terör yüzünden kaçmış ve uzun yıllar ABD'de yaşamıştı. Üniversitelerde ders veriyordu. Bir yandan da CIA ile «dostluk ilişkileri» geliştiriyordu!

Ve kapitalizmi yeni bir yorumla anlatmaya başladığı anda yıldızı parlamaya başladı. Gelişmiş kapitalist toplum organizasyonu o derece hassastı ki, kapitalizmi Marks'tan ve Lenin'den farklı bir biçimde anlatmaya çalışanların kokusunu kolaylıkla alır ve onu kendi organizasyonunun bir parçası haline getirmeyi başarırdı. Marcuse'nin bu yeni yorumu da emperyalist fikir merkezlerine çok hoş geldi. İnanılmaz bir hızla kapitalist dünyaya lânse edildi. Kitapları baskı üstüne baskı yaptı. Düşünceleri gençlik kitleleri arasında baş döndürücü bir hızla yaygınlaştı.

Kısa sürede gençliğin peygamberi, «devrim peygamberi» haline gelen Marcuse «yeni» olan ne söylemişti?

Marcuse, gelişmiş kapitalist toplumlarda, özellikle bilimsel-teknolojik devrim koşullarında işçi sınıfının devrimci geleneğinden koptuğunu, düzenle bütünleştiğini, reformlar yoluyla tekel egemenliğine karşı geniş cehpe ve demokratik mücadeleyi benimseyerek devrimden sırt çevirdiğine inanmaya ve inandırmaya çalışıyordu. Ona göre, gelişmiş sanayi toplumunun «tek boyutlu insan» haline getirdiği insanlardan bu toplumu değiştirecek güç çıkmazdı.

Halbuki, gelişmiş kapitalist ülkelerde gençlik kitleleri, mevcut düzene karşı sürekli bir başkaldırı içindeydiler. Bunlar kapitalizmin değer yargılarını değiştirmeyi, çürümeden ve yozlaşmadan kurtulmayı istiyorlardı. Ve sırf bu yüzden ve büyük bir öfkeyle düzenin kurumlarına saldırıyorlardı. Gençlerin amacı, kendilerine zorbalık uygulayan kapitalist toplumun zorba kurumlarına, karşı zorbalıkla cevap vermek ve böylece topyekün düzeni ateşe verip küllerini seyretmekti.

Bu düşünceler, batının belli başlı üniversitelerinde öğrencilere ders olarak okutuluyor ve gençliğin mücadelesi belli bir yöne çekilmeye çalışılıyordu. Marcuse'ye göre gençlik hareketleri demokratik istekler sınırını hızla aşmalı ve düzene karşı bir başkaldırıya yönelmeliydi. Yine Marcuse'ye göre bu iş tez elden ol-

malıydı çünkü, tabiatı gereği gençlik hareketleri geri çekilebilir, sağa kayabilir, pasifizme dönüşebilirdi. Gerekirse faşist bir niteliğe bürünebilecek kadar geniş bir sapkınlık çizgisi üzerinde seyretse bile gençlik eylemi tahrik edilerek toplumu tutuşturmanın olanakları kullanmalıydı.

Marcuse'nin bu dersleri ve öğütleri gençlik kitleleri tarafından kolaylıkla benimsendi. Küçük burjuzavın tabiatına seslenen bu görüşler, sınıf kudurganlığının belli bir tarihi dönemine de uygun düşüyor. Tam da gençliğin istediklerini, önceden görüp haber veren Marcuse, ancak bir paygamber olabilirdi.

Bu görüşler kısa bir süre sonra somut eylemlere dönüştü. Avrupa 1967'den başlayarak iki yıl boyunca gençlik hareketlerine sahne oldu. Fransa'da, İngiltere'de ve Almanya'da gençlik kitleleri «düzenin sembolik kurumlarına» karşı saldırıya geçtiler. Bandit Fransız gençliğinin başında kaldırım taşlarını sökerek savaştı. Rudi anarşizmin Almanya kolunun başını çekti. Troçkist Tarık Ali İngiltere'de Peygamber'in vekilliğini üstlendi. Kapitalizme karşı bu «muazzam» haçlı seferi yer yer kurbanlar vererek ilerledi. Dünya gençliği bütün ülkelerde bu kabarmadan ötürü heyecana kapıldı ve kendine düşen payı aldı. Avrupa'nın merkezinde doğan bu küçük burjuva dalga, doğduğu yerde burjuva devletin burçlarına çarparak sinerken, uzaklarda, örneğin Türkiye'de daha yükselme dönemini yaşıyordu. Bir süreç içinde, başladı, gelişti, dövüştü ve yenilip sindi... İstisnasız bütün ülkelerde böyle oldu. Marcuse'nin korkusu gerçekleşti ve gençlik hareketleri pasifizme dönüştü.

Kapitalizme «yeniden» bakmanın faturasını hiç kuşku yok ki yine gençlik kitleleri ve topyekün anti-emperyalist güçler ödediler. Bu hareketlerden güçlenerek çıkan, yine kapitalizmin kendisi oldu.

Marcuse'nin ve benzeri ideologların pratik ölümleri, onların birer ekol olarak itibarlarını yitirmeleri demektir ama unutulmamalı ki, Proudhon, Bakunin, ve Torçki, Mao gibileri de pratik olarak ölmüşlerdi lakin küçük burjuvanın dünyasında etkileri ile yaşamaya devam ettiler, ediyorlar. Marcuse de bu kadarıyla anarşizmin geleneğine girmiştir ve küçük burjuva maceracılığının olduğu her yerde ve ideoloji çorbası içinde onun da bir yeri vardır.

Marcuse ve onun vehmettiği gençlik devrimciliği 1968'in sınırlarını beriye geçemedi ama, devrimci niteliğini yitirdiğini söylediği işçi sınıfı, gelişmiş kapitalist ülkelerde ve yeryüzünün tamamında sınıf mücadelesini sürdürüyor.

1 AĞUSTOS 1979

- Ecevit, Solcu gençlere «Halkla aramıza girmeyin» dedi.
- Ankara'da «Dev-Yol» Militanları 3 şirketi basıp patlayıcı madde attı.
- İşadamları AET'ye «Tam Üyelik» için hemen başvurulmasını önerdi.
- Sandinistalar Somoza'yı yargılamak için «yasal her yola» başvuracaklarını açıkladılar.

2 AĞUSTOS 1979

- Brejnev, Ceacescu'ya Lenin nişanı verdi.
- Peru'da öğretmenler kitle halinde tutuklanıyor.
- İtalyan hükümetini kurmakla görevlendirilen Hıristiyan Demokrat Filippo Maria Pandolfi bu görevden vazgeçtiğini açıkladı.

3 AĞUSTOS 1979

- Savcı Doğan Öz'ün kaatili idama mahkum oldu.
- Seçim yasağı başladı.
- İngiltere, yeni Nikaragua hükümetini tanıdı.
- İranlılar 75 kişilik kurucu meclis üyelerini seçmek için sandık başına gittiler.

4 AĞUSTOS 1979

- İtalya'da yeni hükümeti COSSİGA kurdu.
- İran'da sakin geçen kurucu meclis seçimlerine katılma oranı düşük oldu.

5 AĞUSTOS 1979

- İran'ın Bağlantısızlar Örgütü'ne üyeliğin onaylanacağı bildirildi.
- İran'da Kurucu Meclis'in 60 sandalyesini din adamları kazandı.
- Sıkıyönetim Savcısı MHP hakkında suç duyurusunda bulunulmasını istedi.

8 AĞUSTOS 1979

- FKÖ'nün Ankara'daki bürosu çok yakında açılacak.
- ODTÜ'nün açılısında Enternasyonal söylendi. Bir grup istiklâl marşı okunurken ayağa kalkmadı.
- Irak'ta 22 kişiden, 21'i kurşuna dizildi.
- Hasköy'de görülen Feryat Tüysüz, polisin elinden kaçtı!
- LUSAKA Doruğunda, Kıbrıs'taki «yabancı» kuvvetlerin çekilmesi istendi.
- Eczacı Odaları Birliği bugün «eczane kapama» eylemine başlıyor.

bir BELGE

18. BÖLGE ECZACI ODASI
Trabzon/Rize/Artvin/Gümüşhane

8.Ağustos.1979

TÜRK ECZACILARI BİRLİĞİ GENEL MERKEZİNİN
9-11 AĞUSTOS GÜNLERİ ARASINDA UYGULANMAK
KOŞULU İLE ALDIĞI ECZANELERİ KAPATMA
EYLEMİ KARARINA
K A T I L M I Y O R U Z

Ülkemizde özellikle son on yıldır üretim ve sermayede hızlı bir yoğunlaşma ve merkezileşme süreci yaşanıyor. Bu tekelleşme sürecinde ve dolayısıyla Kapitalizmin bu olumsuz gelişmesinden eczacılar da paylarına düşeni alıyor. Özünde üretken bir niteliğe sahip olan ve ilacı yapabilecek bilgi ile donatılmış olan eczacı bilimsel ve teknolojik gelişmelere karşın tekelleşme karşısında işlevini giderek yitiriyor ve çok uluslu ilaç tekellerinin basit birersatıcısı konumuna düşürülüyor. Düşük kazanç, 12 saate varan uzun çalışma zamanı, yüksek vergiler, ilaç tekellerine bağımlılık ve gelecek güvencesinin olmayışı eczacıyı mevcut sosyo-ekonomik sistemden hoşnutsuzluğa itiyor. Bir yandan mesleki onurunu, diğer yandan da ekonomik olanaklarını günden güne yitiren eczacılarla, çok uluslu ilaç tekelleri arasındaki çelişki bugün daha fazla ortaya çıkıyor.

Yurdumuza 1954 yılında yabancı sermayeyi teşvik kanunu ile giren tekeller, önceleri kurdukları küçük fabrikalarda ham ve yardımcı maddeleri dışarıdan getirerek montaj üretime başladılar. Yasalar açısından yerli firmalarla eşit koşullarda pazara giren bu firmalar gerek dışa dayalı güçlü sermayeleri ve kredi olanakları, gerekse teknik bilgi ve deneyimleri ile kısa zamanda üstünlük kurdular. Buna karşın yerli firmalar geriledi, bir kısmı yok oldu, kalanlar ise bu tekellerin güdümüne girdi. Sermaye ve hammadde olanakları ile üretimi denetleyebilen tekeller, artık sıranın eczanelere geldiğinin kanısındalar.

Bilindiği gibi senetle ilaç alımında giderek vadelerin azaltılması, daha sonra peşin ödemelerin % 80'e vardırılması gerçekleşti. Peşinat iskontoları kaldırıldı. Bununla da kalınmadı, ilacın bedelinin tesliminden önce yatırılması koşulu dayatıldı.

Tekellerin bu dayatmalarına karşın eczaneler boyun eğerse ne olacaktır? Her bölgede sermayesi güçlü bir iki eczane ayakta kalacak, diğerleri kepenkleri indireceklerdir. Süpermarketler gibi süper eczaneler ortaya çıkacak. eczanesini kapatan eczacılar da (eğer iş bulabilirlerse) ücretle bu marketlerde kalfalık yapacaklardır.

Anlaşılıyor ki ilaç tekelleri Kapitalist sistemin doğasından kaynaklanan bunalımlarını eczane eczacısı üzerine yıkmak isteyerek, sermayelerine yani sermayeler katma ve tekelleşmeyi daha büyük boyutlara vardırma amaçlarını açığa vuruyorlar.

Halk sağlığını ve ilaç yokluğunu tehlikeli boyutlara vardıranların kimler olduğu artık teşhir edilmiştir. Türk Eczacıları Birliği Merkez Heyetinin eczaneleri kapatma kararına katılmıyoruz. Her ilaç yokluğunun ilaca zam istenen günlere rastlatılması olgusunu bir tesadüf olarak gören zihniyet *bu uyarı eylemi kararıyla* gerçekleri saptırmak istemektedir. İlaç yokluğunu «döviz dar boğazı» gerekçesi ile açıklayarak bunu ilaç yokluğunun temel ve belirleyici nedeni olarak göstermek ilaç tekellerinin olumsuzluklarını gözardı etmektir. *Türk Eczacıları Birliğinin aldığı bu eylem kararı tüm eczacılar için büyük bir talihsizliktir.*

18. BÖLGE ECZACI ODASI
YÖNETİM KURULU

9 AĞUSTOS 1979

- Ortadoğu Teknik Üniversitesi'nin açılış töreninde bir gurup «sol» görüşlü öğrenci, istiklâl **marşının söylenişi sırasında** ayağa **kalkmadı.**
- Odalar Birliği Genel Başkanı Mehmet Yazar «İMF'nin ışığıyla döviz darboğazından kurtulma umuduna kapılmıyalım,» dedi.
- Lusaka toplantısına katılan İngiliz Uluslar Topluluğuna üye ülkeler, Kıbrıs'daki bütün yabancı kuvvetlerin adayı terketmesini istediler.
- Irak'da yönetime karşı bir komplo düzenledikleri iddiasıyla yakalanan 22 kişiden 21'i idam edildi.

10 AĞUSTOS 1979

- Demirel: «ODTÜ'de istiklâl marşı yerine 'enternasyonal'i söyleyenlerin arkasında Ecevit hükümetinin

bulunduğunu» söyledi.

- Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu Genel Başkanı işçilere fazla ücret verildiğini, buna karşılık memur maaşlarının düşük olduğunu ve bunun haksızlık olduğunu söyledi.
- MHP Genel Başkan Yardımcısı Gün Sazak, iktidarın değiştiği günün bir «kurtuluş günü» olacağını belirtti ve o gün «genel af çıkarılacağını» açıkladı.
- Eczacı Odaları Birliğinin bütün yurtta uygulama kararı aldığı kapatma eylemi başarılı olamadı. Eczanelerin çoğu bu karara uymayarak açık kaldılar.

12 AĞUSTOS 1979

- Ankara'da açılacak Filistin Kurtuluş Örgütü temsilciliğine Ebu Fıras'ın atandığı açıklandı. Örgütün siyasi büro şefi Faruk Kaddumi, bu konudaki anlaşmanın imzalanması amacıyla, önümüzdeki günlerde Türkiye'ye gelecek.
- İtalya'da Hıristiyan Demokrat Francesso Cossiga tarafından kurulan hükümet, komünistlerin 242 muhalefet oyuna karşılık 287 güven oyu alarak göreve başladı.
- Bakanlar Kurulu, buğdaya vermeyi kararlaştırdığı 50 kuruşluk pirimin verilmesinden şimdilik vazgeçtiğini açıkladı.
- ABD Başkanı Carter, özerk bir Filistin devletinin kurulmasına karşı olduğunu yineledi.
- Çıldır'ın AP'li Belediye Başkanı yağ stokçuluğu ve karaborsacılık yaptığı için tutuklanarak cezaevine konuldu.

bir BELGE

TSİP: «Filistin Kurtuluş Örgütü'nün Temsilcilik Açması Daha Fazla Geciktirilmemelidir»

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi Genel Başkanı Ahmet Kaçmaz, Filistin Kurtuluş Örgütü'nün temsilcilik açmasının geciktirilmesini eleştirdi ve özetle şunları söyledi:

«Anayurdu emperyalist ve siyonist işgal altındaki Filistin halkının temsilcisi Filistin Kurtuluş Örgütü, halen dünyada yüzden fazla devlet ve Birleşmiş Milletler tarafından tanınmaktadır.

Filistin Kurtuluş Örgütü'nün ülkemizde temsilcilik açması yıllardır sürüncemede bırakılmıştır. Filistin Kurtuluş Örgütü'nün kazandığı saygınlık, emperyalist ülkeleri bile bu örgütü tanımaya

zorlamıştır. Nitekim Federal Almanya geçenlerde Yasser Arafat ile görüşmüştür. Amerika'nın da Filistin Kurtuluş Örgütü'nü resmen tanıyacağından söz edilmektedir. Bu durumda Filistin Kurtuluş Örgütü'nün temsilcilik açmasının savsaklanması, emperyalizmin yeşil ışığının beklenmesinden başka anlama gelmez. Emperyalizmi 1920'ler de topraklarından kovmuş Türkiye'nin, işbirlikçi burjuvazi tarafından bu duruma düşürülmesi son derece üzücü ve onur kırıcıdır.

Partimiz Filistin sorununu, Orta Doğu'da barışın kilit noktası olarak görmektedir. Filistin Kurtuluş Örgütü'nün ülkemizde temsilcilik açması, bu sorunun çözümünü kolaylaştıracaktır. Türkiye Sosyalist İşçi Partisi, Filistin halkının haklı savaşını desteklemeyi, işçi sınıfı enternasyonalizminin bir gereği saymaktadır. Türkiye ve Filistin halklarının dayanışması emperyalizmin saldırganlığına ket vuracak ve dünya barışına hizmet edecektir.»

13 AĞUSTOS 1979

- Odalar Birliği eski başkanı Sezai Dıblan ve eski yönetim kurulu üyeleri, birliğin kasasından işverenlerin reklamını yapmak amacıyla 3 milyon 981 bin lira çektikleri için savcılığa verildiler.
- Zonguldak'ta Karadon kömür ocaklarında meydana gelen grizu patlaması sonucu 6 işçi hayatını kaybetti, 5 işçi de yaralandı.
- Deniz Baykal, önümüzdeki kış mevsiminde evlerde ve resmi dairelerde ısının 18 dereceden yukarı çıkmayacağını belirtti.
- ODTÜ öğrencilerinden bir bölümünün okulun açılışı sırasında ve istiklâl marşının okunduğu sırada ayağa kalkmamasını protesto etmek amacıyla ODTÜ öğretim üyelerinden oluşan bir gurup «cumhuriyete ve istiklâl marşına saygı» yürüyüşü yaptı.

Seçimler Demokrasi Güçlerinin Birliğine ve Mücadelesine Hizmet Etmelidir

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi Seçim Bürosu yetkililerine, önümüzdeki seçimlerle ilgili olarak parti politikalarını özetliyen görüşlerini sorduk. Seçimlerde işbirliği, bağımsız adaylar sorunu ve genel sonuçlara ilişkin olarak bize verilen değerlendirmeyi yayınlıyoruz.

İLKE

Ekim ayında yapılacak seçimler için siyasi çalışmalar bugünden başladı. Partiler görüşlerini, çeşitli çevre ve kuruluşlar ise seçimlerde takınacakları tutumu belirlemeye ve açıklamaya başladılar. Seçimlerde «politikasız kalmamak» endişeleriyle, seçimleri demokrasi mücadelesi açısından en verimli biçimde değerlendirme çabaları birlikte izleniyor.

Tüm demokratik güçlerin, seçimler yaklaşırken belli bir hazırlık içine girmesi doğaldır. Buna onları, kitlelerin de doğrudan bir hazırlık içinde olmaları zorluyor. Çünkü tarih, burjuva parlamentolarının tümü hakkında tesbitini yapmış, ancak son sözün söylenmesini yine de kitlelere bırakmıştır. Doğru politik tutum, kitlelerin yönelimlerinden çıkarılabilir ve çıkarılmaktadır.

Önümüzdeki Kısmi Senato ve Milletvekili Ara Seçimleri, emekçi sınıflar ve demokratik güçler açısından, her bakımdan önemlidir. Esasen seçim hadisesinin kendisi kitleler açısından önem taşımaktadır. Seçimlerin hem tarihî, hemde pratik olarak önemsiz olduğu savı ancak, seçim sonuçları kitlelerin yaşamında, günlük ve uzun vadeli çıkarları üzerinde her hangi bir değişikliğe yol açmıyorsa, açmıyacaksa doğru olabilir. Örneğin: monarşik devletin ya da faşist bir cuntanın, yükselen emekçi halk muhalafetini saptırmak için «ödün» olarak verdiği bir seçim olayı işçi sınıfı açı-

sından «katılınarak» değerlendirilecek bir olay olmayabilir. Ama yine de seçimler karşısında etkileyici ve hatta belirleyici bir tutum alınarak bu mücadele alanı da değerlendirilmiş olur. Yani, içinde ya da dışında olsak bile, seçimler kitlelerin yaşamı üzerinde etkide bulunabildiğimiz, yer yer belirleyici duruma yükselebildiğimiz platformlar olarak görülmelidir.

Bu genel öneme bağlı olarak, Türkiye'nin içinde bulunduğu koşullarda ve göze batan yönelimler açısından önümüzdeki seçimler özel bir önem de yükleniyor.

Kuşkusuz bu seçimlerin önemi, işçi sınıfı açısından, parlamentoda mevziler kazanmak olarak görülemez. Çünkü, işçi sınıfımızın ve emekçi halk güçlerimizin siyasal mücadelesi ve birliği böyle bir konuma yükselebilecek ölçüde olgunlaşabilmiş, ya da olgunluğunu örgütsel plânda somutlayabilmiş değildir. Kısacası, parlamentoya temsilciler sokmak açısından işçi sınıfının ve emekçi halk kesimlerinin bu seçimlerde «şansı» yok gibidir. Ne ki, bu bakış açısından hiç bir önemi olmayan seçimlerin, sınıf mücadelemizin kısa ve uzun vedeli perspektifleri açısından çok büyük bir önemi vardır. Bu önemi, burjuva sınıf güçleri arasındaki sayısal ilişkilerin parlamentodaki son şekli de arttırmaktadır. Ayrıca buna, demokrasiye karşı alınan farklı tutumların önümüzdeki seçimlerde kozlarını bir kere daha paylaşacakları da eklenebilir.

Demokrasi mücadelesinin, kitlelerin nabız atışıyla yakın bir bağı vardır ve genel oy mekanizması kitlelerin nabzına bakmanın elverişli yollarından biridir. Nitekim gerici burjuva partilerinin umudu da budur ve yığınlardan, demokrasiye paydos demenin vizesini bu seçimlerde almayı ummaktadırlar. Eğer MC partilerinin demokrasiye muhalefeti, kitlelerden onay görmüş gibi gösterilebilirse, bu yöndeki seçim sonuçlarının demokrasi mücadelemiz açısından olumsuz gelişmelere de yol açabileceği şimdiden görülmektedir.

Seçimlerin önemine bir başka açıdan sosyal demokrasi de vakıftır ve bunun siyasi ajitasyonunu çoktan beri yapmaktadır. Sosyal demokrasiye göre Türkiye'de demokrasinin kaderi, Ecevit Hükümeti'nin geleceğine bağlıdır. Bu nedenle ona göre, tüm demokrasi yanlıları, demokrasinin çıkışını Ecevit Hükümeti'nin düşüp düşmemesi noktasına bağlamalı ve tutumlarını buna göre almalıdırlar. Zaten CHP'nin solundaki güçlerin pek bir sayısal varlığı da yoktur ve CHP açısından sosyalistlerin politikalarının hiç bir önemi olamaz!

Sosyal demokrasinin bu mantığı, bir seçim mantığı değildir.Ecevit Hükümeti, iktidarı boyunca aynı görüşü taşımış, kendi solundaki güçlerin toplumsal etkinliğini görmezlikten gelerek, tekelci sermayeye yaranma politikasının doğuracağı sonuçları umursamamıştır.

Ama bu seçimlere demokrasi güçleri de özel bir önem vermektedirler. Seçimlerin sosyalist ve demokratik siyasal güçlerimiz açısından önemi, 20 aylık bir sosyal demokrat iktidar deneyiminden sonra seçimlere giriliyor olmasıdır. *Bu deney*, sosyal demokrasinin sadece emekçilere dönük yüzünü değil, genel olarak toplumsal konumunu da açığa çıkarmıştır. Muhalefetteki sosyal demokrasinin siyasal yelpazedeki yeri, demokrasiden yana ağırlık taşır ve emekçilerin bir kısım acil taleplerine de cevap verirken, iktidar deneyinden sonra bu yer, yelpazenin sağ yanına savrulmuştur. Bu savrulma *geçici* bir savrulma da olmamıştır. Sosyal demokrasinin giderek kemikleşen bir politikası olmuştur ve CHP, seçim hesaplarını da bu politika üzerine geliştirmektedir.

Emekçi kitleler bir MC deneyinden sonra bir de sosyal demokrasi deneyi yaşayarak şunları öğrenmiş olmalıdırlar:

- — Sosyal demokrasi emekçi sınıfların değil, burjuvazinin mudur.
- — Faşizm tehlikesi karşısında sosyal demokrasi hiç bir önlem alamaz.
- — Sosyal demokrasi, demokrasiyi de tutarlı bir biçimde savunamaz.
- — Burjuvazinin çıkarları baskıların arttırılmasından yana ise, buna sosyal demokrasi de gerektiğinde alet olabilir.
- — Sosyal demokrasi emekçilere verdiği sözü tutmaz, tutamaz.
- — Kurtuluş sosyal demokraside değil, sosyalizmdedir.

Ancak emekçilerin bu deneylerinin, onları doğru siyasal çözümlere kendiliğinden yönlendireceği de ileri sürülemez. Sosyalistler seçimlerde kitlelere bu konuda da önderlik etmeli, doğru politikalarını yaygınlaştırmalıdırlar.

Demokrasiden yana güçlerin bu seçimlere ilişkin en doğru politikalarının başında, seçimlere tam bir işbirliği içinde girmeleri olabilirdi. Ancak bu, işbirliği yönünde yoğun çabalar gösterilmiş olmasına rağmen sağlanamamıştır. Bunda yanlış ve grupçu yaklaşımlar rol oynamıştır.

Seçimlere şaşı bakanların başında grupçular gelmektedir. Sağ ve sol konumda yer tutan ama, ortak özellikleri grupçuluk

olan kesimler, işbirliğinin her şeyi doğru çözümliyen aydınlık zemininden kaçmakta her zaman yarar görmüşlerdir. Seçimleri parsa toplama alanı olarak gören bu grupçuluk, seçim çalışmalarında siyasal konumunu da açığa vurmakta, sol ise «solculuğunu», sağ ise «sağlığını» göstermektedir. Nitekim görmekteyiz; seçimi boykot etmek ya da «serbestlik» adı altında sosyal demokrasiye sığınmak politikası «sol»culuk adına ve alışkanlıkların devamı olarak sürüyor. Ve iki oy daha fazla almanın bütün araçlarını deneyerek perspektifin seçim mücadelesine daraltıldığı «sağ»cılığın içten içe depreştiği de görülüyor.

«Sol» serüvenci kanadın, kitlelere önem vermediği için kitlelerin önem verdiği araçlara da önem vermemesi doğaldır! Bu kanat, burjuvazinin araçlarına önem vermiye vermiye bu araçların altında ezile gelmektedir ama, sınıf konumu şimdilik yön değiştirmesini de engellemektedir. Küçük burjuvanın huyudur!

Seçim işbirliğine yaklaşmıyan grupçu ya da «sol»cu unsurların dışında, ama seçim işbirliğinin de dışında kalan başka kesimler var. Bunların tutumlarına da bakılmalı.

Bazı siyasi gruplar seçimlere *«bağımsız»* adaylarla katılmayı benimsemiş görünmektedirler. Sorulsa bunlar, bu politikalarının, kendi «bağımsız politikalarını savunmak» anlamına geldiğini söylerler. Yani, bağımsız politikanın bağımsız adaylarla savunulması!

Kuşkusuz bunu zorlayan somut durumlar olabilir. İşçi sınıfı ve tüm emekçiler, «bağımsız» ya da kendilerine bağımlı adayları aracılığıyla kendi bağımsız sınıf çıkarlarını burjuvazinin karşısına dikerler. Seçim mücadelesinin bu en az gelişmiş şeklini, sırf başka alternatif kalmadığı ya da en iyi alternatif bu olduğu için seçerler.

Ancak başka alternatifler varsa ve bunlar salt grupçu ya da başka hesaplar için reddediliyorsa, bu bakış açısının bir «sakatlığı, sağlıksızlığı» var demektir. Buna bakmak gerekir.

Seçimlere sosyalist partiler katılmaktadır. Tek bir seçim blokunun oluşturulması için çaba gösterilmiş ama TSİP - TİP işbirliği, TİP tarafından reddedildiği için gerçekleşememiştir. Seçimlere katılan bu iki parti kendi proğramlarını ve politikalarını savunacaklardır. Bağımsız adaylarla seçime katılanlar neyi savunacaklardır?

Kuşkusuz onların da savunacakları, kendilerine ait proğramları ve politikaları olabilir. Ama sosyalistlerin ve demokratik güçlerin bu «bağımsız» adaylarının yanısıra, gerçekten, kendinden, kendinin ve ailesinin çıkarlarından başka her şeyden bağımsız adaylar da vardır!. Bu nedenle, bağımsız adaylar seçim platformunda homojen olmayan nitelikleriyle yer alacaklardır.

Seçim sonuçlarından eğer «parlamenter» bir takım kazanımlar umulmuyorsa, umulan, kitlelerin siyasi olgunluğunun ölçülmesi olabilir. Halbuki, homojen olmayan bir bileşim ya da «toplam», bunu sağlamaz. Yerel oyların toplamından bir sonuca varılmak istense bile bu Türkiye ölçeğinde durumu yansıtmaktan uzak kalacaktır.

Çünkü, bağımsız aday göstermek ancak çok sınırlı seçim bölgeleri için geçerlidir. Her hangi bir siyasi grubun ya da gruplar ittifakının, bütün Seçim illerinde bağımsız adaylar göstermesi mümkün olmamaktadır. Bunu herşeyden önce burjuvazinin koyduğu mali baraj engelliyor. Öte yandan seçim çalışmalarının siyasi verimliliği açısından, bağımsız adaylarla yapılacak seçim politikalarının, küçük birimler dışlanarak belli merkezlere yoğunlaştırılması, istenmiyen ama kaçınılamıyan bir zorunluluk olmaktadır. Böyle olunca da, «bağımsız» politika ancak sınrlı bir alanda savunulabilecektir.

Halbuki sosyalistler belli bir durumda eğer «bağımsız» politikalarını savunacaklarsa, bunu bir *bütünlük* içinde düşünmek zorundadırlar. Politikanın bütünlüğünün bozulması, bağımsızlığının zedelenmesi demektir. Bir yerde somutlanan bağımsız politika bir başka yerde somutlanamıyacaktır. Seçime girilmiyen yerlerde bu «bağımsız» politika, ya suskunluğa, ya da «kuyrukçuluğa» dönüşmekten kurtulamaz.

«Bağımsız» politikanın mutlaka «bağımsız» adaylarla savunulabileceği gibi bir görüş ise temelinden sakattır. İşçi sınıfının mücadele tarihinde ve özel durumlarda bu yolun denenmiş olması bile, başlı başına bu anlayışı çürütür. İspanya'da, Fransa'da Bulgaristan'da nice seçim müâcadelelerini komünistler, bir seçim bloku içinde yer alarak vermişlerdir. Halk Birliği ya da Halk Cephesi gibi somut ve örgütsel saflaşmalar içinde olunarak verilen seçim mücadelelerinden kazançlı çıkanlar, İşçi sınıfı ve emekçiler olmaktadır. Buralarda seçime katılanların «bağımsız» politikaları zarar görmemiştir. Tam tersine, «bağımsız» politikalar daha gelişkin araçlarla ve daha geniş yığınlara götürülmüştür. Kaldı ki, Bulgar halkının faşizme karşı yürüttüğü 25 yıllık soylu mücadele seçim işbirliklerinin, halk güçlerinin kalıcı birliğine giden yolda çok çok önemli işlevler gördüğünü kanıtlamaktadır. Eğer deniyorsa ki, bu deneylerde örgütsel saflaşmalar, yani cepheleşmeler vardır, o zaman da Meksika'da, bundan iki ay önce yapılan seçimleri hatırlamalıyız. Meksika'da sol güçler tam bir seçim işbirliğini gerçekleştirdiler, sonuç da başarılı oldu. Ve bağımsız örgütlenmeler, bağımsız politikalarını sürdürmeye devam ediyorlar!

Bağımsız adaylarla seçime katılmanın bağımsız politikanın savunulmasıyla hiç bir ilgisinin olmadığı bir yana, bu doğrudan doğruya kitlelerin isteklerinden de «bağımsız» kalmak demektir! Hiç kimse emekçilerin mevcut durumdan hoşnut olduklarını, sol güçlerin dağınıklığından rahatsız olmadıklarını söyliyemez. Hatta yapılan her nabız yoklaması, emekçi güçlerin seçimlerde, işbirliği halinde bir sol görmek istediğini defalarca kanıtladı. Ve yine ileri sürülemez ki, başka alternatif bulunamadığı için bağımsız adaylar göstermek yolunu seçtik; Çünkü, seçim işbirliğinin nasıl yapılabileceği ve bunun bağımsız politikanın savunulmasıyla nasıl uyuşabileceği partimiz tarafından en somut biçimleriyle gösterilmişti.

O halde, seçim işbirliğine burjuva yasallığının değil, grup hesaplarının izin vermediği teslim edilmelidir. Ve grup hesapları, emekçi sınıfların genel ve hayati çıkarlarını ikinci plana attıracak kadar öne çıkıyorsa bunun üzerinde düşünülmelidir. Soldaki bölünmüşlüğü çok iyi gören yığınlara bu bölünmüşlüğü sık sık tekrarlamaktan çok, onlara bunun da aşılabileceğini göstermek gerekmektedir. Seçimlerde bu eğer somutlanamazsa, değerli bir olanak yitirilmiş olmaktadır.

Seçimler öncesinde demokratik örgütlerin siyasal tutumlarını ortaklaşa ya da tek tek açıklayamamış olmaları da bir başka olumsuzluktur. Bu güne kadar, sosyal demokrasinin gölgesinde serinlenmeye kılıf olarak bulunan gerekçeler artık bütün inandırıcılığını yitirmiştir. Geçiştirmeci her demeç, yuvarlak her formül, kitlelere somut bir tutum önermiyen her açıklama «bildiğini yap» demekten çok, «yaptığına devam et» anlamına gelir.

Bütün bunlardan sonra TSİP'in seçimlere ilişkin doğru politikalarını yerli yerine oturtmak ve doğru tutumu saptamak mümkündür.

1 — TSİP, seçimlere ortak girilmesi için TİP'e işbirliği çağrısında bulunmuştur.

2 — TSİP bununla da yetinmemiş, seçimlere katılamıyan diğer siyasi gruplara da işbirliği teklifini götürmüştür.

3 — TSİP, işbirliğinin «tam ve somut» niteliklerini de göstermiştir. Listelerini «bağımsız» adaylara da açık tutmuştur.

4 — TSİP işbirliğine çağırdıklarını, partinin örgütsel olanaklarından da yararlandırmaya hazır olduğunu belirtmiştir.

5 — TSİP işbirliği konusunda karşı önerileri de görüşmeye hazır olduğunu belirtmiştir.

6 — TSİP, demokrasinin geleceğini Ecevit hükümetinin geleceğiyle özdeşletirenlere de milletvekilliği seçimi yapıla-

cak illerde ortak adaylar gösterilmesi konusunda çağrıda bulnmuştur.

7 — TSİP, kendi üyesi ve yandaşı olmayan, ama solun birliğine «simgesel» olarak katkıda bulunma şansı olan kişilere de adaylık önermek suretiyle birlikçi tutumunu kanıtlamıştır.

8 — TSİP ulusal demokratik hareketin işbirliği içinde yer almasını, kendi gücünü ve *niteliğini* tam bir işbirliği aracılığıyla somutlamasını istemiş ve bu kesimin siyasal güçlerine seçim işbirliği önermiştir.

9 — TSİP demokratik örgütlere ve sendikalara, seçimlerde demokratik işbirliğinin sağlanması yönünde çaba göstermelerini teklif etmiştir.

10 — TSİP bütün illerde seçimlere katılarak işçi sınıfının bağımsız politikasını kitlelere hedef olarak göstermektedir.

11 — TSİP bu aşamadan sonra da, seçimleri demokrasi güçlerinin birliğini ve mücadelesini güçlendirecek bir araç olarak görmektedir ve politikalarını buna göre tesbit etmektedir. Bunu gereği olarak da:

- — Seçimlerde emekçilerin acil ve somut talepleri yükseltilmelidir.
- — Yığınların demokratik ve siyasal taleplerinin, neden başka proğramlarda değil de, yalnız ve yalnız TSİP'in *demokratik halk iktidarı* siyasi proğramında cevabını bulduğu öğretilmelidir.
- — Ulusal demokratik taleplerin kısa ve uzun vadeli hedeflerinin TSİP'in proğram ve politikalarında güvencesini bulduğu gösterilmelidir.
- — Bağımsız adaylar yoluyla, amaç ve güçlerin bölündüğü, buna karşılık güçlerimizi, birliğe hizmet eden somut siyasi hedefler doğrultusunda yoğunlaştırmamız gerektiği altı çizilerek vurgulanmalıdır.
- — Topyekün solun başarısının, TSİP'in seçim başarısıyla olan yakın ilişkisi gösterilmeli, işbirliğini güçleştiren politikaların itibar görmeyeceği, grupçu veya «hesapçı»lara bir kere daha isbat edilmelidir.

İçinde bulunduğumuz durumda kitlelere gösterilecek en ileri ve somut proğram Demokratik Halk İktidarı proğramı olabilir. Bütün gücümüzü bu proğramı destekleme noktasına yığmalıyız.

Sosyalist Demokrasi ve Burjuva Demokrasisi

Prof. Yaroslav RADEV

Çeşitli sınıflara mensup teorisyenler ve politikacılar eski dönemlerden günümüze kadar demokrasinin özü ve biçimi sorunları üzerinde ateşli tartışmalar yapa gelmişlerdir.

Burjuva ideologlarıyle değişik türden revizyonistlere göre, burjuva demokrasisi, demokrasinin gelişmesinde aşılmamış bir örnek ve zirvedir. Eski sınıfların kendi sosyal örgütlerini toplumsal gelişmenin son sözü olarak gösterme çabaları, kendileri kadar ihtiyardır. Onlar burjuva demokrasisinin ölçülerini genellikle demokrasinin, özellikle sosyalist demokrasinin ne kadar geliştiğini değerlendirme konusunda da ölçü alıyorlar. Sosyalist demokrasi burjuva demokrasisinin ölçüleri dışında bulunduğu için, burjuva doktrinerleri ve politikacıları sosyalist demokrasiyi yadsıyorlar, veya onun gelişmesini burjuva demokrasisine yakınlaşma ve eninde sonunda ona dönüşme süreci olarak yorumluyorlar. Burjuva ideologlarının, siyasetçilerinin ve revizyonistlerin tüm teorik düşünceleri bu kuramsal şema etrafında dönüp duruyor. Böylelikle tarihsel süreç ters tarafından ele alınıyor ve zamanını yaşamış demokrasi biçimine dönüş olarak gösteriliyor.

Sosyal ilişkiler ilkelerden doğmaz, tersine, ilkeler sosyal ilişkilerden çıkarılır. Toplum, sosyal hayatın koşullarına göre ilkeler yaratır. Burjuva demokrasisi ilkeleri ne kalıcıdır, ne de her demokrasinin gelişmesine ölçek. Burjuva demokrasisinin her ilkesi hizmet ettiği toplumsal ilişkiler var oldukça uygulanır ve soysuzlaşır.

*

Tarih, daha olgun bir toplumsal sistemin kendinden öncekisini kararlıca değiştirmesidir. Bu sistemin de yeni politik örgütü vardır. Toplumsal gelişmenin daha alt basamağından daha üst basa-

mağına doğru bu gelişmede, demokrasi çeşitli biçimler alır ve türlü uygulama aşamalarından geçer. Bu, daha eski çağ dünyasından başlıyarak, sınıfsal demokrasinin tamamiyle yokoluşuna dek böyle devam eder. Bu tarihsel, tarihsel olduğu için de kaçınılmaz sürecin doğal sonucu, daha olgun demokrasi biçimleri getiren ölçeklere ve ilkelere geçilmesidir.

Politik sistemler tarihinde burjuva demokrasisi tarihsel bir ilerlemedir, gerçekten aşılmamış, en olgun demokrasi biçimdir. Fakat bu sadece, birbiri ardından gelen sömürücü toplumların çerçeveleri içinde, geçmişteki örneklerle karşılaştırılınca böyledir. Burjuva teorisyenlerinin düzelmiyen yanlışı şuradadır: onlar tarihsel açıdan sınırlı burjuva demokrasisinin üstünlüklerini, tüm toplumlarda geçerli göstermeye çalışıyorlar.

Burjuva teorisyenleri ve siyaset peygamberleri tarafından yazılan tonlarca kitaba karşılık, başkası değil, burjuva demokrasisi ilkelerinin bile tamamiyle uygulandığı olgun ve dolgun bir burjuva demokrasisi hiç bir zaman görülmemiştir. Her yerde sınıfsal sınırlandırmalar ve ayrıcalıklar vardır. Bu, daima böyle olmuştur, çünkü, burjuva demokrasisi ilkeleri uygulana uygulana tükenmiş ve tam karşıtına dönüşmüştür.

Burjuva demokrasisi ne kadar daha olgunsa, burjuva üst katmanlarının o kadar daha fazla nefretini kazanmıştır, baskı altında bulundurduğu sınıfları bağımlı tutması o kadar güçleşmiştir. Demokratik cumhuriyet korunabildiği kadarıyla, tüm burjuva yönetim biçimlerine bakarak proletarya demokrasisine en yakın aşamadır. Burjuva demokrasisi koşullarında işçi sınıfı, bu demokrasinin sürekli geliştirilmesi için savaşır. Bununla da kendi iktidarına yakınlaşma işini kolaylaştırır.

Tarihin doğal akımı en radikal devrime götürür. Bu kapitalist sistemi kökünden değiştirir, mutlaka yeni ölçeklere ve ilkelere dayanan politik örgüt kurar. Bunlar sosyalist ve burjuva demokrasileri arasındaki nitel ayırımı gözler önüne serer. Sosyalist devrim, yeni, daha yüksek demokrasi biçimi doğuran yığınların yaratıcı girişkenliği olmadan zafere kavuşamaz. İşte bu anlamda ve tam da bu yüzden, sosyalist devrim demokrasisiz düşünülemez, zafere ulaşması olanaksızdır.

Sosyalist demokrasi, gelişmesine, ya eskilerinden ilkesel olarak farklı örgüt biçimlerine en keskin geçişlerle başlar, ya da eski devlet biçimlerini kullanan ara basamaklardan geçer, parlamenter ilkeler, kurumlar ve dairelerden yararlanır, onları yavaş yavaş değiştirir.

Ekim Devrimi yeni sosyalist demokrasi biçimine doğrudan geçişe klâsik örnektir. Fakat bir sıra Avrupa ülkesinde sosyalist demokrasi baştan parlamentarizme özgü ilkeleri ve kurumları, kuruluşları, devlet organları arasında karşılıklı ilişkileri koruyarak ortaya çıktı ve gelişmeye başladı. Çünkü, bu ülkelerde proletarya despotik iktidarın devrimci alaşağı edilmesinde çözümleyici güç idi. Şu veya bu ülke faşizmin imhasına, önceki burjuva örneklerinden daha gelişmiş bir parlamentarizm uygulanmasıyla başlandı. Bu durumda eski parlamentarizm biçimleri yetkinleştiriliyor, toplumu devrimci değiştirme gereksinimlerine uyduruluyordu. Öyle ki, sosyalist demokrasiyi oluşturma sürecinde parlamentarizmden yararlanma, işçi sınıfı tarafından pratikte uygulanmış bir deneydir. Bu deney, iktidarı barışçı yollarla ele geçirme amacı güden işçi sınıfı partileri için önemlidir. Geçmişin tarihsel deneyi, öğretiyor ve yanlışlardan koruyor.

Parlamenter gelenekleri olan ülkelerde sosyalist demokrasinin barış içinde geliştiği durumlarda, burjuva demokrasisini oldukça uzun bir süre korumak, hattâ temelden değiştirilmiş olan sınıfsal ilişkilere uyarlamak olanaklıdır. Fakat bu, demokrasiye ilişkin burjuva ölçeklerini ve ilkelerini kalıcılaştırmak değildir.

Burjuva demokrasisinden yararlanmak ve onu aşmak süreci az veya çok devam eder. Fakat ezilen sınıfların devrimci hareketi mutlaka sosyalist demokrasinin, burjuva parlamentarizminden temizlenmiş şu veya bu biçimini yaratacaktır. Gelecekteki sosyalist devrimler, yeni ve çok çeşitli yönetim biçimleri doğuracaktır. Bunlar en gelişmiş parlamenter demokratik cumhuriyetten çok daha üstün olacaklardır.

Sosyalist demokrasi ile burjuva demokrasisi arasındaki temel fark şuradadır: sosyalist demokrasi, herkes için demokrasiye dönüşebilmek amacıyla sosyal temelini durmadan genişletiyor, halbuki burjuva toplumunda ise emekçi sınıfların hızla artmasıyla birlikte, burjuva demokrasisinin sosyal temeli gittikçe daralıyor. Dahası var. Burjuva demokrasisinin sosyal temeli, burjuva gruplaşmaları için de daralıyor. Zira bu demokrasi, onları iktidar dışında bırakıyor.

Burjuva demokrasisi ne kadar genişlerse genişlesin burjuva ilişkileri çerçeveleri dışına çıkamaz. Bu çerçeve içinde ezilen sınıfların varlığı, burjuva sınıfının yaşayabilmesi için yaşamsal ve daimî bir koşuldur. Bu yaşamsal koşulların yokedilmesi, burjuva toplumunun yokedilmesi demektir. Bundan çıkarılacak sonuç ta şudur: Burjuvazinin varolabilmesi için yaşamsal koşulların

muhafaza edilmesiyle, burjuva demokrasisininin daimî göstergesi olarak ezilen ve sömürülen sınıflar üzerinde politik egemenlik de korunur.

Kısaca, proletarya üzerinde diktatörlük burjuva demokrasisinin daimî niteliğidir, burjuva üzerinde diktatörlük ise, sosyalist demokrasinin gelişmesinin ilk aşamasını kapsar, kapitalist toplumun devrimci değişikliklerle sosyalist topluma dönüştürüldüğü aşamada geçerlidir. Sömürücü sınıfların ortadan kaldırılmasıyla devletin tarihinde ilk defa olarak bir sınıfın öteki sınıf üzerinde politik egemenliğine gereksinim kalmaz.

Sosyalist demokrasi çoğunluk demokrasisi olarak meydana çıkar, gelişerek tüm toplumun demokrasisi olur. Bu nedenle burjuva teorisyenlerinin burjuva demokrasisine malettikleri arı ve geniş kapsamlı demokrasi, sadece ve sadece sosyalist demokrasidir. Burjuva demokrasisinin bir bakıma arî olduğunda hiç kuşku yoktur. Ezilen sınıfların idareye katılmalarından arîdir.

Tarihsel açıdan burjuva demokrasisi burjuvazinin üst katmanları tarafından yaratılmamıştır. Hattâ bu katmanlar burjuva devrimleri sırasında yığınsal demokratik hareketlere karşı koyuyorlardı. Burjuvazi, demokrasi savaşında hiç bir zaman çözümleyici güç olmamıştır. Örneğin jakobinler demokrasisi, burjuvazinin direnişine karşın halk tarafından elde edilmiştir.

Burjuva demokrasisinin sınırlı niteliği grupçu ve sınırlı içeriğinde kendisini göstermektedir. Burjuva egemenliğinin politik tarihi, geniş kapsamlı ve «saf» burjuva demokrasinin tüm burjuva gruplarına dahi saf ve geniş egemenlik sağlıyamadığını kanıtlamıştır. Burjuva demokrasisinin, tüm burjuva gruplarının toplam egemenliğini ifade ettiği dönemler çok seyrektir. Ve daima az sürmüştür. Burjuva demokrasisine özgü durum şudur: İktidar bir grubun veya çeşitli bloklarda birleşen birkaç grubun elinde bulunur. Bunlar birbirlerini zaman zaman değiştirirler. Binaenaleyh burjuvazi, tüm burjuva sınıfı, onun tüm kâtmanları için genel ve tam demokrasi uygulayacak durumda değildir. Parlamenter tarih, burjuva demokrasisinin, iktidarın küçük burjuvazinin eline barışçı yolla mutlaka geçeceğine güvence vermeyen kanıtlarıyla doludur. Böylece genel demokrasi yolunmuş tavuğa döndürülüyor, burjuvazinin şu veya bu grubu için sınırlı demokrasi oluyor.

Bundan başka burjuva demokrasisi kapitalist toplumun daimi politik biçimi değildir. Burjuva demokrasisinin yapısal kusurları, her keskin sınıfsal çarpışmada kendisini göstermektedir. Burjuva demokrasisi böyle hallerde işçi sınıfının haklarını daha sınırlan-

dırmayı burjuvaziye yeni ayrıcalıklar verilmesini önleyecek, açık burjuva diktatörlüüne geçilmesi yolunu kapayacak durumda değildir. Burjuvazinin tüm politik tarihi burjuva demokrasisinden despotik idare biçimlerine geçmelerle doludur. Şu halde terörist zorbalıklardan dahi kaçınmadan, burjuva teorisyenlerinin anladığı biçimde, kendi yasallıklarını da inkâr ederek demokrasiyi yokeden kimdir? Bugün burjuva demokrasisini överken göklere çıkaran, yarın da öldüren, bu sınıfın kendisi değil midir?

Sosyalist demokrasi bir günde doğmaz, gelişkin ve tam biçimini sosyalist toplumun oluştuğu dönemde alamaz. Her sosyal olgu gibi sosyalist demokrasi de sürekli gelişme aşamalarından geçer. Bu aşamalar sosyal ilişkilerin bileşik ve karışık doğasını yansıtır. Fakat eninde sonunda, toplumda sosyalist demokrasi egemen olur, ilkeleri, kurumları ve kuruluşları gelişir ve genişler. Komünizmin birinci aşamasında demokrasi, proletarya diktatörlüğü biçiminden genel halk dedokrasisi biçimine dönüşür, daha doğrusu geçer. Demokrasinin sınıfsal antagonizm koşullarında gelişmesi, işte bu tarihsel sınırlar içinde olur.

Sosyalist demokrasinin, tüm gelişme aşamalarında aynı kalan göstergeleri ve ilkeleri vardır. Aynı zamanda bazı göstergeleri ve ilkeleri de geçicidir. Proletarya diktatörlüğü demokrasisine son verilmesiyle, proletaryanın burjuvazi üzerindeki politik egemenliğini ifade eden göstergeler ve ilkeler de yokolur. Bir sınıfın öteki sınıf üzerindeki baskısı, sosyalist demokrasi için zorunlu bir koşul ve gereksinim olarak daha karşıt sınıfların varolduğu dönemde gündemden düşürülür. İşte bu sınıfsal egemenliği, burjuva demokrasisi, hattâ en gelişmiş parlamenter cumhuriyetler de kaldıramaz.

Demokrasinin temel ölçeği özgürlük ve onun uygulanması için güvencelerdir.

Hiç durmadan yinelenen idia, burjuva demokrasisinin en geniş özgürlükleri sağladığı iddiasıdır. Fakat bu iddia aynı burjuvazinin, emekçi sınıfların özgürlüğünü kısıtlamasıyle tutarsızlığını ortaya koyar. Sosyalist demokrasinin üstünlüklerinden birisi de, burjuva demokrasisini emekçi sınıflar için kısıtlıyan, yolan her şeyi, bunları gerçekleştiren ilkeleri ortadan kaldırmasıdır. Sosyalist demokrasi, asıl işte bu ezilen sınıfları sistemli biçimde yönetime katmak için getirilen ilkeler üzerine kurulmaktadır. Halbuki burjuva toplumunda bunları demokrasiden, örgütlenme özgürlüğünden, toplantı özgürlüğünden basın özgürlüğünden, fikir özgürlüğünden yararlanmaktan uzak tutmak için binlerce usül

kullanılır. Burjuvazi, sosyalist demokrasinin burjuva demokrasisinden arıttığı tüm kısıtlamaları genel ve arî demokrasi ilkelerinden çekilme olarak ilân ediyor.

Burjuva toplumunda özgürlük ne geneldir, ne de demokrasi için koşulsuz biricik göstergedir.

Burjuva yönetimin tüm biçimlerinde despotik düzenlerde dahi özgürlük vardır. Faşizmde fraksiyonlardan birinin özgürlüğü zirveye ulaşmaktadır. En gerici burjuva fraksiyonun özgürlüğü tüm öteki sınıfların ve katmanların özgürlüğünü öldürür, ya da sınırlandırır.

Burjuva demokrasisi hiç bir zaman genel özgürlük vermemiştir ve veremez. Çünkü yaşamını sağlıyan sosyal temeli buna elverişli değildir.

Emekçi sınıfları sadece sosyalist devrim kurtarır, geliştikçe demokrasiyi genişletir, toplumun üyelerine özgürlük sağlar.

Burjuva demokrasisi koşullarında özgürlük herkes için eşit bir hak değildir. Herkes için eşit özgürlük, eşitlik ilkesinin kararlıca uygulanmasını gerektirir. Fakat eşitsizlik burjuva toplumunun niteliğinden doğar, burjuva demokrasisinin tüm yanlarını kapsar. Burjuvazi bir zamanlar devrimci sınıf olarak genel eşitlik vadediyordu. Devrimden sonra genel eşitlik, burjuva ilişkilerine uyarlanarak yasalar önünde eşitliğe indirildi. Çünkü eşitlik ilkesini kararlıca uygulamak özel mülkiyete doğrudan el koymak demektir.

Yasalar karşısında eşitlik, burjuva toplumunda, herkes için eşit haklar demek değidir. Eşitsizlik burjuva yasalarının kendilerinde vardır. Yasalar karşısında eşitlik, mal-mülk eşitsizliğini kaldırmaz. Bu durumda herkesin yasalara bağımlılıkta eşit yükümlülüğü, ezilen sınıflar için kanunun kendisinde var olan eşitsizliği korumak demektir. Böylece yasalar karşısında eşitlik, burjuva kanunlarında var olan eşitsizliğin sadece ters formülünün ifadesidir. Hak ve özgürlüklerden ezilen sınıfların da serbestçe ve eşit yararlanmasını kısıtlamıyan yasalar yoktur. Hem de bu kısıtlamalar, daha burjuva anayasalarında başlamaktadır. Bu anayasalarda her ilkenin ilân edilmesiyle birlikte, özgürlükleri kısıtlamak için hukuksal gerekçeler de getirilir.

Sosyalist demokrasi herkesin kurtuluşunu hazırlıyan maddesel - temel üzerinde gelişir. Sosyalist devrim, burjuva ilişkilerinin doğurduğu eşitsizlikleri, üretim araçları karşısında eşitsizliği, burjuvazinin ayrıcalıklarını, ulusların eşitsizliklerini, erkek - kadın eşitsizliğini kaldırmak suretiyle demokrasi yolunu temizler. Hiç bir burjuva demokrasisinin uygulıyamadığı işte bu eşitlik, sos-

yalizmde demokrasinin temeli oluyor. Formel eşitlikten gerçek eşitliğe geçiş, burjuva demokrasisinden sosyalist demokrasiye dünya çapında geçiştir.

Sömürücü sınıfların ortadan kaldırılmasıyla ve genel halk demokrasisinin yavaş yavaş meydana çıkmasıyla demokrasi, eşitliğini ve uygulama alanını durmadan genişletiyor.

Sosyalist anayasalar, onların temel ilkelerini gerçekleştirmek için kabul edilen yasalar, bunun böyle olduğunu açıkça gösteriyor.

Tarih kendi yolunda yürüyor ve her doktrin, her sosyal sistem için yargısını veriyor.

«Sol» Tedhişçilik ve Anti-Emperyalist Savaş

VESELA TABAKOVA

Zamanımızda kapitalist toplumun genel bunalımındaki derinleşme, dünya devrimci sürecinin değişmiş boyutlarında, anti-emperyalist savaşa, proleter olmayan yığınlar da dahil, yeni yeni katmanların yanaşmasında kendisini açık bir biçimde göstermektedir. Savaş cephelerine sosyal açıdan düne kadar hareketsiz kalan «yedekler» gelmiştir.

«SOL TEDHİŞÇİLİĞİN» HAREKETLENMESİNİN BAZI NEDENLERİ

Proleter olmayan katmanların anti-emperyalist savaş saflarında yerlerini almaları, bileşik ve çelişkili, hattâ bir anlamda paradoksal nitelik taşımaktadır. Bu konum, düşünsel hazırlıktan, politik deneyden ve örgütsel disiplinden yoksun gençlerin çoğunlukla bulunduğu proleter olmayan hareketler için özellikle geçerlidir. Üniversiteli ve genç aydın çevrelerinden gelen yedekler, yavaş yavaş tüm kapitalist sistemi inkâr etmeye, onu yıkmayı nihai amaç olarak kabul etmeye başladılar. Fakat nesnel, olumlu radikalleşme süreci, daima «döküntü ürün» veriyor, hemen hemen kaçınılmaz olarak her zaman küçük burjuva radikal görüşlerinin yaygınlaşması, **«teori ve taktik alanlarda duraksamalar, eski yanlışların yinelenmesi, eskimiş görüşlere ve hareket biçimlerine geçici bir süre için dönmek»** ([1]) eşliğinde gelişiyor.

Yeniden keşif iddiası ile mezardan çıkarılan eski ideolojik hurafeler ve saygınlığını kaybetmiş tavırlar, sadece anti-emperyalist savaşın nesnel gereksinimlerine yanıt vermemekle kalmayarak, bu savaşın gittik-

---

(1) V. İ. Lenin, c. 16, s. 360.

çe genişlemesine köstek olabilirler, zarar getirebilirler. Sosyal durumdaki bazı değişikliklere, bu durumdaki bunalım süreçlerin derinleşmesine bağlı olarak, artık «çocukluk hastalığı»ndan daha tehlikeli «Kalb sancısı»na dönüşmüş olan «solculuğun» «eski yanlışları» daha da derinleşebilir, daha patlayıcı biçimler alabilir. Sol tedhiş eylemleri, çoğunluğu gençlerden oluşan ve kalabalık olmayan grupların, politik hareketlerinin kısıtlanmasına karşın anti-emperyalist hareketin parçalanması için direkt bir etken olabilir, emperyalist güçler tarafından yöneltilen bir silâha dönüşebilir.

«Sol» tedhişçiliğin son on yıl içinde aktifleşmesi, hiç kuşkusuz üniversitelilerin ve genç aydınların bir kısmının sosyal-politik davranışlarındaki bazı özelliklere bağlıdır. Bu kesimlerin radikalleşmesi, ülkelerinde bilimsel-teknik devrimin hızlı tempolarla gelişmesi, koşullarında, durumlarında meydana gelen değişikliklerin karmaşık bir yansımasıdır. Bu koşullarda kapitalist ülkelerdeki üniversiteler, bir zamanların «soyca seçkinler korunağı» olmaktan çıktı ve «yüksek öğrenim yapılan şehir dışı klüpler» niteliğini kaybetti. Çok sayıda uzmana duyulan ihtiyaç, üniversitelere, sadece büyük burjuvazinin, ya da orta burjuvazinin üst tabakalarının evlâtlarının alınmasıyla karşılanamaz. Bu yüzden üniversiteler, başka katmanların çocuklarına da kapılarını açmak zorunda kaldılar. Eğitim sisteminin sınıfsal niteliği değişmemiş olsa da (²), tüm gelişmiş kapitalist ülkelerdeki üniversitelilerin sosyal bileşiminde belli bir demokratikleşme olduğu kuşkusuz bir gerçektir.

Bugünkü üniversiteli, göreli olarak daha yüksek sosyal kökenli bile olsa, kesinlikle yükseleceğine veya ana-babasının durumunu koruyabileceğine ilişkin, bir zamanlar varolan güvenceye artık sahip değildir. Eskiden üniversiteliler sayıca azdı, aydınların ayrıcalıkları vardı. Geleneksel «serbest meslek» kabul edilen hukukçuluk, doktorluk mesleğine yeni gelenler için de artık güvence yoktur. Yani filologlar, sosyologlar da herhangi bir sosyal güvenceden hemen hemen yoksundurlar. Onlar nasıl olursa olsun, bir iş bulmak sorunu ile yüz yüzedirler. Aydınların büyük bir kısmını «kafa emekçiliği»ne dönüştürme yönsemeleri, başlarındaki «saygınlık halesi»nin indirilip atılması, ücretli emeğin toplumsal çalışmaların tüm alanlarına sokulması halleri Marksizm klasikleri tarafından daha başlangıcında görülmüş ve gösterilmiştir. Bu süreçler bugün gittikçe derinleşmektedirler.

---

(2) Bu açıdan tüm kapitalist ülkelerden örnek göstermeye gerek yok. Sadece Birleşik Amerika'dan alınan örnekler, öteki ülkeler için de aşağı yukarı geçerlidir. Birleşik Amerika'da büyük burjuva çocuklarının yüzde 79, orta burjuva çocuklarının yüzde 41.9, küçük burjuva çocuklarının yüzde 20.8. ve işçi çocuklarının ancak yüzde 2'si üniversitelerde okur. (ABD, büyüklükten küçüklüğe doğru, Moskova 1979 ,s. 317).

Sosyal statükonun dejenereleştirilmesi tehlikesi başka bir gerçekle kol kola yürümektedir. Gelişmiş kapitalist ülkelerdeki üniversiteliler ile aydınların bilincini derinden etkileyen bu gerçek şudur: aydınların büyük bir kısmının emeği kişiliğini kaybetmiştir, emeğin alışkanlık hali güçlenmiştir, yabancılaşma derinleşmiştir. İnsanın, kapitalist üretimin toplumsal mekanizmasında «itaatkâr bir vida»ya, «elektronik makinanın delikli bir kartonu eşdeğeri»ne dönüştürülmesi, hem aydınlar ordusuna yeni katılacak olanların bilincini etkiliyor, hem de bu sürecin kendileri için perspektif değil de, acı bir gerçek olduğu, sosyal yaşamdaki değişiklik, sosyal durumun dejenereleşmesi «aydınların kapitalist düzenle ilişkisini bir hayli değiştiriyor, onun çıkarlarını işçi sınıfı çıkarlarına yakınlaştırıyor» (3). Bu durum ise, kapitalist toplumdaki sınıfsal çatışmalarda üniversiteliler ile aydınların oynayacakları ve artık oynamaya da başladıkları, küçük olmayan rolü belirlemektedir.

Fakat bugünkü üniversiteli ve aydın, durumundaki değişiklikleri çoğunlukla, kapitalist toplumun gelişmesindeki nesnel yönsemelerle, ücretli işçilere bugün ya da yarın, nesnel yakınlaşması ile değil de, bireysel bilinç açısından, aydınların ayrıcalıklı durumlarına ilişkin eski görüşlerin yardımı ile açıklama eğilimi gösteriyor. Böylesi bir takipçilik üniversiteliler ile aydınların bir kısmının, çağımızın kararlı devrimci kuvvetleriyle birleşmesini güçleştirmekle kalmıyor; onların bir kısmını bu güçlerin karşısına dikiyor. Üniversitelilerin ve aydınların isyanına özgü sosyal karamsarlığın ölçüsü, bu isyanı kapitalist topluma karşı olan küçük burjuva radikal muhalefetiyle soydaşlaştırıyor, «kudurmuş küçük burjuva»nın sosyal-politik tepkilerine yakınlaştırıyor.

Üniversiteliler ile aydınların radikalleşmelerindeki çelişkiler, Amerikalı Marksist Gil Green'in yazdığı gibi, şu durumu kesinlikle kanıtladı: **«İktidardaki sınıfın düne gelinceye kadar güvenilir saydığı, kendisinin asıl ideologu ve inancının dayanakları olarak kabul ettiği sosyal katmanlar da artık isyan bayrağını kaldırmışlardır.»** (4) Geçen on yılın sorunlarında «solcu» tedhişçiliği çoğunlukla, toplumdaki sosyal durumun dejenere edildiği veya edilmek üzere bulunduğu bilincine varanlar yapıyordu. Bunun duygusal bir niteliği vardı ve Kapitalist toplumun duygusal iklimine yönelikti. Amerikalı filozof Paul Goodman'ın çok güzel söylediği gibi bu «kapalı odada fare yarışması»ydı. (5) Fakat son yıllarda, yüksek eğitim görmüşler de dahil, muazzam genç yığınların sosyal ve üretim faaliyetinde dinamik bir rol olmaktan zorunlu olarak yoksun bırakıldıkları, se-

---

(3) Komünist ve İşçi Partilerinin Uluslararası Toplantısı, Moskova, 1969. Sofya 1969, s. 183.

(4) Green, The Radikalism Anarchist of Marxist, N.Y. 1971, s. 56.

(5) Paul Goodman, Growing UP Absurd, London, 1970, s. 133.

falete, açlığa terkedildikleri koşullarda «sol» tedhişçilik daha hiddetlendi ve coştu. Bu sosyal durum özellikle Italya'da çok belirgindir. İtalya Komünist Partisi'nin haftalık gazetesi «Rinascita»nın yazdığı gibi: «**Bugünkü İtalya'da genç kuşaklar yığınsal işsizlikten, sosyal ve kültürel alanda bir kenara itilmekten yakınmaktadırlar. Bu derin süreç hemen hemen her tarafı sarmıştır.**» ([6]) Böyle bir durumda üniversitelinin, ayrıcalıkları sadece yokolmakla, «diploma adı verilen sihirli kâğıt» değerinin çok azalmasıyla kalınmamış, üniversitelerin kendileri de bir nevi «işsizlik parkingleri»ne dönüşmüş. Ancak buralarda işsizlik sorunlarına ilişkin çatışmalar belli bir zaman için ertelenmiş. ([7]) Bizzat bu gerçeğin kendisi tarafından üniversiteliler muazzam ölçüde sosyal dinamitle dolduruluyor. Hem de dinamit gerici güçlerin eline çok kolay geçebilir ve onların istedikleri yöne çevrilebilir. «Rinascita» haklı olarak şunları yazdı: **Eğer gençler arasında, aslında kapitalizme karşı olan, fakat ümitsizliğe düşmüş bulunan kesimlere örgütlenme ve savaş alanı «önerilmezse», ortaya, demokrasiye karşı sadece bir avuç provokatör değil, kenara düşmüş ve itilmiş, hiddetini ve protestosunu göstermek için her şeye hazır kalabalık genç grupları da çıkar.** ([8])

Bilindiği gibi ümitsizlik ve inançsızlık, hemen hemen her zaman sol tedhişçi politik tepkinin kaynağı olmuş, «her şey veya hiç bir şey» diyen «klasık» formül yanlılarına, sosyal felâketlerden bir anda kurtulmak isteyenlere, «kendi sabırsızlığını teorik argüman olarak gösterenlere» daima kaynaklık etmiştir. ([9]) Fakat tarihsel deney defalarca göstermiştir ki, en anlamsız savaş biçimi olan terörcü sol tedhişçiliğin üreticisi olan kapitalist toplumdaki zorbalık, her sınıfsal uzlaşmazlık formasyondaki zorbalıktır. «Solcu» tedhişçilik çok defalar, sömürücü sınıf tarafından zorbalık deposunun tüm araçlarıyla donatılıp ileri sürülen, fakat geri tepip de ezilen sınıflar tarafına geçen bir silâh olmuştur. Fakat ezilen yığınlar her zaman ve mutlaka perspektifli ve örgütlü savaş alışkanlıkları ediniyor. «Sol tedhişçilik» ise, daima terör olarak kalıyor. Yaş ve psikolojik özellikleriyle, kendilerini derhal «dağlar devirebilecek» sanan, gerçek devrim perspektifi hakkında sadece bulanık sezgilere sahip, fakat kararlı devrimci çalışmalara kendilerine özgü bir küçümseme ile bakan gençlerin sabırsızlığı olarak kalıyor. Emperyalist ülkelerde, sadece iç politik yaşam ölçütü değil, dış politika kuralı biçimine de sokulan zorbalık ve terör, birçok hallerde sabırsızlığı daha da hızlandırmakta, kapitalistlere karşı aynı silâhla cevap verme özentisini arttırmaktadır. Ve hem

---

(6) «Rinascita» 1 Mart, 1977, s. 9.
(7) Bak, «Panorama» dergisi, 26. Mart. 1977, s. 88-103.
(8) «Rinascita», 11. Şubat. 1977, s. 10.
(9) K. Marks, F. Engels, c. 18, s. 518.

de, bir avuç teröristin, burjuva devletinin kudretli cezalandırma aygıtına başarıyla karşı koyabileceğine ilişkin tutarsız bir inançla.

«ZOR»UN MUTLAKLAŞTIRILMASI

İşçi sınıfının savaşları dışında, hatta bu savaşlara karşı anti-kapitalist bir muhalefet kurma deneylerinin kaçınılmaz sonucu her zaman protestonun, kendiliğinden bir isyana, bireysel terörist hareketlere ve tedhişçilik akımlarına dönüşmesi olmuştur. Daha vakti birliğinde Lenin yazmıştır ki; devrimci çalışmaları işçi hareketiyle bütünleştirememiş, «**Bu olanağa inancını kaybetmiş veya hiç bir zaman inanmamış olan insan için iğrenme duygusunu, devrimci enerjisini meydana vuracak terörden başka yol bulmak gerçekten güçtür.**» ([10])

Dünya görüşü açısından, psikolojik ve sosyal-politik tepkileriyle, «kapitalizmin dehşeti yüzünden kudurmuş küçük burjuva»ya hayli yakın olan sol tedhişçiler temelde «silâhlı hareketlerle propaganda» isteyen, devrimci sürecin kendiliğindenliğini savunan anarşistlerle birleştiler. Çağdaş sol radikal ideologlardan aldıkları bazı savlar, onların karman çorman ideolojisine, anarşizm, troçkizm ve maoizm ile bütünleştiriliyor.

Muhalefetin hareket aygıtı olarak zorbalık konusuna dönen solcu radikal teorisyenler, Marksizmin küçük burjuva eleştırmenleri ve onların düşünsel izleyicileri, kapitalist toplumu total zorbalık, total cezalandırma toplumu olarak niteliyorlar. Onlara göre, tüm biçimleriyle zorbalık, kaba hareketler «korporatif devletin» her aşamasında, alanında ve aygıtında vardır. Hiç kuşkusuz böyle bir çözümlemede büyük bir gerçek payı vardır. Zorbalığın kapitalist toplumun temelinde bulunduğu iddiası doğrudur. Amerikalı tarihçi ve sosyolog Max Lerner Amerika Birleşik Devletlerinin gelişmesini nitelendirirken, ABD'de tüm uygarlığın, insanın insan üzerindeki zorbalığı ile dolu olduğunu, zorbalığın, Amerikalının günlük psikolojisine sokulmuş bulunduğunu yazıyor. ([11]) Yukarıda da sözünü ettiğimiz Marksist Green ise, zorbalığın «Amerikan yaşam biçiminin» ne ölçüde kopmaz bir parçası haline geldiğini kısaca, fakat tam, şöyle açıklıyor: «ABD'de baştan silâh çekiyorlar, sorular sonradan veriliyor...» ([12])

«Total zorbalık» görüntüsü kuşkusuz, son yıllarda tüm gelişmiş kapitalist ülkelerde cezalandırma işlevleri gören örgütlerin sanayi kompleksi ile bütünleşmesinin derinleştiği gerçeğini de yansıtmaktadır. Aynı zamanda sol radikal bir teorisyen olan Marcuse tarafından ortaya atı-

---

(10) V. İ. Lenin, c 5, s. 435.
(11) Max Lerner, Amerika as a Civilisation, N,Y, 1967, s. 786.
(12) Gil Green, op. cit. p. 81.

lan «cezalandırıcı toleranslık» kategorisinin somut nesnel içeriği olduğu da bir gerçektir. Çünkü bu kategori derinleşen ve derinleşmeye devam eden yönsemeleri dile getirmektedir. Örneğin burjuva demokrasinin formel niteliği durmadan derinleşmekte, muhalefet güçlerinin hareket olanakları daralmakta, emekçi özgürlükleri kısıtlanmaktadır.

Solcu radikal teorisyenler ve takipçileri çağdaş kapitalizmdeki bazı gerçek süreçleri açığa çıkarmakla birlikte, bunları öylesine, tek yönlü ve doğmatik yorumluyorlar ki, toplumsal eleştirilerinin haklı yanları da hiçe indiriliyor, anlamsız avanturist savaş taktiği doğuruyor, eninde sonunda «cezalandırma toleranslığı»nın kopmaz bir parçasına dönüşüyor. Sol radikal tedhişçiliğin teorik hımayecilerine göre; zorbalığın sadece burjuva iktidar mekanizmalarının çalışmalarını karakterize etmekle kalmadığı, aynı zamanda devlet - birey ilişkilerine sokulduğu, «insan doğası»na kök saldığı hallerde «total cezalandırma, toplumuna aktif biçimde karşı koymak için tek bir olanak kalıyor»; «salt ihtilal», tüm yerleşmiş kurallara ve kurumlara karşı doğrudan zorbalık hareketleri, illegal savaş yolu!

Barışçı olmayan savaş yolunu ve silahlı savaş biçimini böylesine mutlaklaştırmak burjuva propagandasına zengin malzeme veriyor ve üstelik bugün burjuva silâha karşı olan bu tutkusunu Marksist-Leninist ideolojinin özü olarak gösteriyor. Halbuki onlar devrimci şiddetin gerekliliğine ilişkin Marksist anlayıştan çok çok uzaktırlar. Sözüm ona, hem salt ihtilâl savunucularının illegal savaş yolunu mutlaklaştırmaları, hem de küçük burjuva radikal ideoloji ve solcu tedhişçi politik eylem tarafından burjuva demokratik kurumlarına biçilen «tek yanlı» değer, legal savaş mekanizmalarından ve illegal mücadele yolundan yararlanmaya, silâhsız ve silâhlı savaş biçimlerine, barışçı ve barışçı olmayan yollara ilişkin Marksist değerlendirmelerden hayli uzaktır.

Marksistler, devrimci şiddetin gerekliliğini daima belirtmişlerdir. Bu sorun, kapitalist toplumun kökten değiştirilmesi için gerekli olan tüm maddi koşulların var olduğu günümüzde çok daha büyük bir önem kazanmaktadır. Çünkü, böyle bir değiştirme sömürücü sınıfa karşı devrimci şiddet kullanmakla gerçekleştirilir. Lenin Ekim devriminden sonra şunları yazdı: «Proletaryanın devrimci şiddet kullanmadan zafere ulaşamayacağına hiç kuşku yoktu». ([13]) Bu meseleyi vurgulamak zamanımızda çok günceldir. Zira bazı gelişmiş kapitalist ülkelerde ve bir ölçüde reformist hayaller de yayıldı, sosyalizme barış içinde, parlamenter yolla geçiş mutlaklaştırılıyor. Hem de böyle bir geçişin, sınıf savaşı, devrimci şiddet dışında yapılacağı iddia ediliyor. (Lenin'in ünlü sözlerini kulla-

(13) V. İ. Lenin, c. 29, s. 75.

nacak olursak, «sol» tedhişin kendisi, bazı hallerde böyle oportünist günahlara bir çeşit ceza olabilir.)

Fakat şiddetin «Yeniye gebe her toplumun ebesi» olmasına ([14]) karşılık Marksizm şiddeti hiç bir zaman büyütmemiştir. Dahası var. Marksistler daima sosyal-sınıfsal şiddetin silâhlı savaş biçimini almıyacağı olanakları aramışlar ve vurgulamışlardır. Devrimci güçler, savaşlarında daima değişmez silâhları olan, yığınların örgütlüğüne, sınıf savaşını tanımalarına güvenmişlerdir. Lenin «idealimizde, insanlar üzerinde zorbalığa yer yoktur» diyordu.([15]).

Küçük burjuva ihtilâlcisi sınıf savaşı yasalarının karşısına kendiliğindenli muhalefet duygularını dikiyor, «oyun kurallarını silâhla bozuyor», bireysel teröre yöneliyor.

Gerçekten tarihte, yeniyi kurma adına eskiyi şu veya bu derecede şiddet kullanmadan yıkan bir devrim yoktur. Fakat sol radikal yorumlarda bu durum başaşağıya döndürülüyor, kararlılık her çeşit önemini yitiriyor ve şiddet devrimci durum yaratacak ve devrimi getirecek tek etken olarak kabul ediliyor. Plehanov anarşistlerle şiddet meselesinde tartışırken çok yerinde olarak, «anarşist şöyle diyebilecek olan birine benziyor», diye belirtti: **«Yağmur yağarken her zaman şemsiye açılır. Bu nedenle yağmur yağdırmak için bu yararlı aleti açmak yeterlidir.»** ([16]) Sol radikal ideologlar ile sol tedhişçi takipçilerinin görüşlerindeki mantık aynısıdır: madem ki, her devrimde şiddet var, eğer şiddet özendirilirse gelişmiş kapitalist ülkelerde devrim mutlaka başlıyacaktır ve zafere ulaşacaktır.

Sol tedhişçiler daima şiddet hareketleri gerekliliğine ilişkin argümanlarına, kendilerince çözümleyici değer taşıyan başka birini daha ekliyorlar. ABD'deki küçük burjuva radikalleri şöyle diyorlar: **«Korporatif Amerikan kapitalizmi, hem ülke içinde, hem de dışında akla hayale sığmıyacak kadar kaba ve insanlık dışı bir sistemdir. Fakat aynı zamanda bu sistem iç yaşamda acı gerçeği örtbas edecek araçlara sahiptir. Bazıları buna «iyi niyetli faşizm» diyorlar. Sistemin öznü anlama anahtarı işte burada yatıyor. İçerde o, korku saçmak, bir takım koşullar düzenleyip kabul ettirmek suretiyle hareket ediyor, cezalandırma kuvvetinden açıkca yararlanmamaya çalışıyor. Niçin? Çünkü zorbalıktan yararlanmak özünü açığa vurmak isyân yolunu açmak demektir.»** ([17]) Küçük burjuva radikallerinin, pek az değişikliklerle, her gelişmiş kapitalist ülke hakkında yaptıkları —hepten de haksız olmayan— böylesi değerlendirmelerden

---

(14) K. Marks, F. Engels, c. 23, s. 733.
(15) V. İ. Lenin, c 23, s. 66.
(16) G. Y. Plehanov, c. IV, s. 251.
(17) «Der Spiegel», Heft 4, 1975, s. 55.

gene de temelsiz bir sonuca varıyorlar. Onlar zorbalığı özendirmekle «iyi niyetli faşizmin» özünü açığa vurmaya zorlanacağı, «durumun gerçek doğası»nın demaske edileceği, sistemin zorba niteliğinin açıklanacağı iddiasını ortaya atıyorlar. **«Bizlere karşı uygulanan zorbalık yüzünden birçok insan devlete karşı tutumunu değiştiriyor, bu makinenin halk düşmanı emperyalist burjuva makinesi olduğunu anlamaya başlıyor.»** ([18]) Bu fikirler, Federal Almanya Cumhuriyetinde «Baader-Maynhof» grubu liderlerinindir. Küçük burjuva ihtilalcisi, kışkırtılan anlamsız zorbalığın «iyi niyetli faşizm»e, zorba niteliğini örtbas etmek için ek olanaklar sağladığını anlayacak durumda değil! «İyi niyetli faşizmin» cezalandırma hareketlerini bir «savunma önlemi», «aşayişi koruma» olarak gösterdiği herkes tarafından biliniyor.

«GERİLLA SAVAŞI» VEYA BİREYSEL TERÖR

Sol radikal görüşlere göre, devrimci yöntemler en keskin biçimiyle gerilla savaşında somutlanıyor. Gerilla savaşı ödün vermeyen devrimci ruhun biricik gerçek göstergesi, biricik «en yüksek» biçimiymiş!

Bugünkü küçük burjuva radikallerinin çağdaş strateji ve taktik alanında buluşcu olma iddialarına karşın gerillacılığa —hem de pratik hareketlerinde bu gerilla savaşı değil, kaba terörizmdir— yönelmesi gerek küçük burjuva radikalizminin çeşitli akımlarının görüşleri, gerekse son 25 yıl içinde dünya devrimci sürecinden bazı verileri tek yönlü yorumlaması yüzündendir. Gerilla savaşının yalnız başına uygulanabileceği ve «devrimi kızıl süngüler üzerinde taşıma» tezi troçkizm tarafından geliştirilmiş bir tezdir. Bu tez bazı değişikliklerle maoizm tarafından da kabul edilmiştir. Maocular Çin halk kurtuluş savaşını hem üçüncü dünya ülkelerinde, hem de gelişmiş kapitalist ülkelerde geçerli bir reçete olarak göstermeye çalışıyorlar. «Yağ lekesi» gibi yayılacak ve devrimci maddeyi patlatacak bir fitil olarak gösterilen «gerilla ocağı»nı mutlaklaştırmakla, silâhlı zorbalığın bugünkü savunucuları, başka bir özendirici daha buldular: Fransız gazetecisi ve silâhlı tedhitçiliğin küçük burjuva teorisyeni Regis Debray. O, Latin Amerikadaki devrimci yolları çözümleyerek (!) şunları yazıyor: **«Latin Amerikada bugün sonuçları açısından somut, sürekli askeri bir çizgi getirmeyecek olan hareket, devrimci politik çizgi sayılamaz. Devrimcilik iddiasında bulunan her çizgi, kapitalist devlette iktidarı nasıl yıkacağına somut cevap vermeli».** Debray'ın verdiği cevap da şu: **«Süratle veya yavaş yavaş, gerilla savaşı vasıtasiyle devinimli stratejik bir güç, halk ordusunun ve gelecekteki sosyalist devletin çekirdeği yaratılmalıdır.»** ([19])

---

(19) **Regis Debray. Revolition in the Revolition, London, 1958, p. 24-25.**

Sadece Debray değil, sol tedhişçiliğin tüm tahrikleri savaşın en aktif biçimi olan gerilla savaşı meselesine verdikleri cevapta bu biçimi yalnız tek devrimci biçim olarak göstermekle kalmıyorlar ona özel bir misyon tanıyorlar: «Sipariş» üzere doğabilirmiş, sınıf güçleri dengesi, yığınların yükselişi nasıl olursa olsun devrimi zafere kavuşturabilirmiş. Son on yıl içinde böylesi eskimiş küçük burjuva radikal görüşleri yeni uydurmalar ve masallarla gençleştirildi! İngiltereli marksist Jack Woddis'in yazdığı gibi **«dış çekicilikleri yüzünden geçici bir dostluk» kurdu, ataklığın «Devrimci» kokusu, daha doğrusu özlerindeki doğru, belli özel koşullarda uygulanma yeteneği yüzünden bazı çevreleri geçici olarak sardı.»** [20]

Silâhlı savaş yöntemlerini, her şeyden önce «Gerilla yuvalarını» (foko) saltlaştırmakla, küçük burjuva radikalleri, bunun tüm koşullarda uygulanabileceğini, genel bir olanak olduğunu kabul ediyorlar. Her çeşit politik deneyden yoksun olan ihtilâlcı, belli bir durum karşısındaki coşkusunu terörist bir argümana çevirme yeteneğine sahiptir. Hem de bu argüman onun, büyük kapitalist şehirlerde gerilla savaşı geliştirmesi için yeterlidir. Küçük burjuva radikali geçmişle bugünü bugünkü ile geleceği birbiriyle birleştiremez. O, hattâ Regis Debray'ın istediği gibi; «bugünü geçmişten kurtarmaya çalışır.» Bu ise şu veya bu savaş biçiminin meydana çıkması için gerekli nesnel koşulları inkâr etmek, porletaryanın devrimci çatışmalarından sonuçlar çıkaramamak ya da çıkarmak istememektir. Sol tedhişçi türden ihtilâlci, özünde devrime ilişkin görüşünü fitil teorisine indirger. Yani devrimci durumu yapay olarak doğuracağını, rasgele bir provokasyonun yığınları ayaklandıracağını sanır. Devrimci durumun meydana çıkmasına ilişkin Marksist görüş rastlantının rolünü dışlamaz. Bu meselede Lenin'in kendisi şunları yazdı: **«Biz, dünyayı saran ekonomik ve politik bunalımın etkisi altında, şimdi tüm ülkelere yağan kıvılcım yağmurunda özellikle hangi kıvılcımın yığınları coşturacak olan yangını yakacağını bilmiyoruz ve bilemeyiz.»** [21] Fakat aynı zamanda o, rasgele bir kıvılcımın halkları ayaklandırabilecek koşulları olgunlaştırmaya, kafi geleceğini belirtiyor, devrimcileri, yığınları «semaya hücuma» hazırlamak için çalışmaya çağrıyordu. Böylece raslantı, bir yasallığa dönüştürülüyor, proletarya ve öncüsü tarafından nesnel yasalar gözönüne alınarak hazırlanıyor. Rasgele bir kıvılcımın devrimci durumun mekanizmasını kuran birçok bileşik koşulları harekete geçirebilmesi, yığınları ayaklandırabilmesi için sürekli ve kararlı çalışmaları gereklidir. Bunlar devrimcilerin yığınlar arasında yaptıkları «kara» çalışmalardır.

---

(20) **Jack Woddis, New Theories of Revolition, N.Y. 1972, p. 15.**
(21) **V. İ. Lenin, c. 31, s. 88.**

Küçük burjuva radikalı için devrimci güçleri yavaş yavaş derleyip toparlamak, aşama aşama örgütlemek reformizmdir, ödünsüz devrimcilikten vazgeçmektir. Sol tedhişçi «kara» devrimci çalışmaları, her önüne geldiği yerde aşırı devrimci sözleri yineliyerek maceracı hareketlerle değiştiriyor ve bunu «gerçek devrimcilik» sanıyor. Çağdaş sol radikalizmin derhal silâhlı mücadele üzerine kurulan binasında aslında temel olan bir şey yok —yığınları göklere devrımci hücum için, kaleyi ele geçirmek için hazırlamak, sınıfsal güçler dengesini çözümlemek yok. Bunların tümü çağdaş burjuva radikallerinin görüşlerinde bir yana itilmiş, ağırlık, bir grup iradeli insanın hareketine verilmiş. Bunların kararlı sınıf çatışmalarını değiştirebileceği kabul edilmiştir. Onlara göre, birbirinden kopuk terörístik hareketler «sistemin simgelerini» dinamitleyerek kapitalist sistemin kendisini de dinamiyleyebilir. Seçkinler anlayışı ve iddiasıyle hareket eden solcu radikal, halka renksiz bir yığın gözüyle bakar, ona savaşın biçim ve yöntemlerini «yukardan» kabul ettireceğini sanır. Böylece Lenin'in daha zamanında kesinlikle eleştirdiği, halkı «yukardan» «mutlu yapma» yöntemine başvurur.

60'lı yılların sonlarında tüm gelişmiş kapitalist ülkelerde yığınları «mutlu yapma» olanağına inanan sol tedhişçi gruplar faaliyete geçtiler. «büyük kentlerin beton ormanlarında» gerilla savaşına giriştiler! Onların zorbalığa ilişkin hemen tümüyle mistik olan felsefesi, atıl toplumu uyandırmak için bombaların ve dinamitin en iyi araç olduğu anlayışı üzerine kuruluyor. Örneğin, ABD'de «metereologlar» adındaki anarşistmaocu grubun liderleri, **«Amerikan toplumunda politik iklim öyledir ki, «sistemin simgeleri» olan, etrafındaki binalar havaya uçurulmaya başlarsa insanlar sarsılacak, maddesel mutluluk çabalarının ne kadar boşuna olduğunu anlıyacaklar, yeni fikirleri kabul etmeye başlıyacaklar,»** diyordu.»[22]

«Metereologlar» maoizmin ruhuna uygun olarak «emperyalist devletlerin koşullarının gerektirdiği» «özel stratejilerini» işlemek istiyorlardı.[23] Emperyalist kaplanın kaba kağıttan olduğu inancı üzerine kurulan bu stratejide ağırlık **«anti - emperyalist ve anti - ırkçı çatışmada her meselenin derhal silâhlı savaş hazırlığı gerekliliğine göre düzenlenmesine»** veriliyor. [24] «Metereologlar»ın önlerine koydukları görevlere uygun olarak oluşturdukları taktik, «treşing» olarak biliniyor. Bu kavram,

---

(22) «Newsweek» Mach 23, 190, s. 25.

(23) **Şu durum ilginçtir. Metereologlar üzerinde maoizm etkisinin kuvvetli olmasına karşın grup ABD'ki maocu «ilerici parti»ye karşı çıkıyor ve onun üniversitelilerin anti-emperyalist mücadelesini denetimi altına alma yeltenişlerini eleştiriyordu.**

(24) Les Etats Unis en mouvement. **Essais, explications, docu ment reunis par R. Kempf, Paris, 1972, p. 231-233.**

dar anlamıyla pislikten temizlenmek demektir, geniş anlamında ise, patlamalar, komplolar ve vandalizm demektir. «Metereologlar»a göre bu taktik, sadece sarsılan sistemi geri çekilmeye zorlamakla kalmayacak, fakat başka sonuçlar da doğuracaktır: bir yandan iktidardaki sınıfı parçalayacak, öbür yandan geniş yığınların bilincinde temelli değişiklikler yapacaktır. «Fransa-Kızıl ordu», Federal Almanya cumhuriyetindeki «Baader-Maynhof» grupları da «gerillacı silâhlı direniş grupları» kurma gerekliliğini, hemen hemen aynı gerekçelerle ortaya atıyorlardı. Batı Almanyalı teröristler, Mao'nun; **«silâhlı savaş Marksızm-Leninizmin en yüksek biçimidir», «Devrimin temel görevi iktidarı silâhlı savaşla ele geçirmek, sorunu harble çözümlemektir».** ([25]) gibi fikirlerini birçok defalar yineleyerek, «komplolar, dinamitlemeler, insan kaçırmalar, soygunlar toplumu uyandırmak için en iyi yoldur, bombalar yığınların bilincini de dinamitlemektedir,» diyorlar. Grubun belgelerinden birine göre, **«Devrimci gelişme öncü silâhlı hareketlerle başlamaktadır. Böylece yığınlar, öz çıkarlarını başarıyla savunmayı sağlamak için en uygun aracın silâhlı hareket olduğunu çabucak anlıyacaklardır.»** ([26])

Terörist nitelikli «Kurtuluş hareketleri kompleksi» biçiminde anlaşılan «gerilla savaşı», İtalya'daki «Otonomistler»ın görüşlerinde de vardır. Çünkü bunlar, anarşizmin «eski incili» ile H. Marcuse'nin «yeni incili»ni, troçkizm ile maoizmin maceracı reçetelerini birbirine karıştırıp, karman çorman ederler. Otonomstlerin anlayışına göre, antikapitalist savaşın hergün gözler önüne serdiği gerçek, «burjuva hukuk ve ahlâkı ile bağları tamamiyle koparmak», «eşyanın varolan düzenini yıkmak» ister. Otonomistlerce «komünizm gereksinimi» **«bireysel isyan, kapitaliste, papaza, ahlâksız sendikacıya, diktatör babaya, acımasız dekana, gaddar profesöre karşı isyan ile, eşyanın düzenini yıkma bilinci ve hareketiyle»** savunulabilir. ([27]) Bireysel anarşik ihtilâli böylesine savunmak, zorbalık, «Tabanca yoldaş» dilinde provakatörce gerçekleştirilmeye çalışıldı. ([28]) Yeni işçi yasallığı veya «proleterce satınalma», «silâhlı propaganda»... (bunlar sadece ilân edilen teorik yönler değil, fakat aynı zamanda pratik hareketlerdir). Üzerlerindeki «aşırı proleter» terminoloji tülünü kaldıracak olursak altında keyfi hareketler, soygunculuk, komplolar çıkacaktır.

On yıl içinde sol tedhişçilik bir evrim geçirdi, eşkıyalık, hırsızlık düzeyine indi. ABD'deki «Simbioz kurtuluş ordusu» çaldığı mallar ile Kaliforniyadaki fukaraları «mutlu yapacağını» sanıyordu. «Baader-Maynhof» grubu ise, soygunculuk, silâhlı terörist hareketlerine para yetiştirmek

---

(25) **La «Bande'a Baader» ou la violence revolituonnaire, Paris, 1972, p.p. 102, 127.**

(27) **«Rinascita» 18 marzo 1977, p. 3.**

(28) **İbid, p. 4.**

için en iyi olanaktır, diyordu. İnsan yaşamı tedhişçilerin isteklerini gerçekleştirmek için değiş-tokuş akçesine dönüştürülmeye başlandı. Geçen on yılda ve bu on yılın başlarında solculardan bazılarına özgü devrimci arılık kalabalıkla, devrimci romantizm, cellatlıkla, anti-kapitalist coşkuaçık provokatör hareketleriyle değiştirildi. Fakat bundan başka, önemli bir durum daha var: Bölük pörçük tedhişçi grupların aralarına daima ajan provokatörler sokulması, sağcı ögelerin girmesi, bu gruplardaki kendiliğindenli anti-kapitalist psikolojiyi sömürüp istediği tarafa yöneltmesi için çok elverişli bir zemindir. Bu olanak, sol ve sağ tedhişçiliğin sosyal kökeninin aynı olmasından, birçok politik-ideolojik fikirlerde birleşmesinden doğar. Örneğin her ikisinin de işçi sınıfına karşı tutumu (anti-komünizm) aynıdır, zorbalığı savunurlar, seçkinlik iddiasındadırlar. Jean Paul Sartre'nin «ihtilâl haklı bir dâvadır» formülünü yineliyerek, anarşik zorbalığın nereye götürdüğünü, hümanizm ilkelerine nasıl ters düştüğünü anlamadan çeşitli sol tedhişçi grupları açıkça destekledi. ([29]) Ne kadar paradoksal olsa da «sol» tedhişçiliğin sağa kayma tehlikesini baştan H. Marcuse sezdi. Halbuki «sol» tedhişçiler, toplumla bütünleşme risklerine karşı koymak için tek olanak olarak «oyunun kurallarını bozma» savlarının birçoğunu H. Marcuse'ye borçludurlar. Marcuse dikkati şu durum üzerine çekti: Örgütlenmemiş coşkulu protesto hem kolay patlak verir, hem de karşıt biçimler alır, sosyal niteliğini sık sık değiştirir ve hattâ faşist harekete dahi dönüşebilir. ([30])

Bugün sol tedhişçi gruplar, kendi içlerindeki anarşist, troçkist ve maocu gruplarla bütünleşmekle yetinmeyerek, gittikçe daha fazla sağcı tedhişçilerle, adî suçlularla sarmaş dolaş olmaktadırlar. Son yıllarda öznel niyetli dürüst ihtilâlciler gittikçe daha fazla oranda anti-komünist liderlerin eline düşüyor, yeni faşistlere veya adi suçlulara «karışıyorlar». «Sisteme karşı hiddet», gerici düzen kurmak isteyen güçler tarafından açıkça yönetilmeye başlandı.

«SOL»DAN SAĞA

«Sol» tedhişçiliğin soysuzlaşması, politik eşkiyalık ve gangsterlik düzeyine düşmesi, sağ tedhişçilik ile sarmaş dolaş olması, kararlı demokratik ve solcu güçlersiz ve onlara karşı, anti-kapitalist muhalefet kurma deneyinin yasal sonucudur. Böylesi «muhalefet» mutlaka statükonun destekçiliğine, sağcı güçlerin yardımcılığına dönüşecektir. Politik

---

(29) E. Marek, «Sartre und die Politik» in «Wiener Tagebuch», Wien, 1975, Neft, 2. s. 15-17.

(30) Marcuze, Countrerevolition and Revold, Boston, 1972, p. 25.

eylemin gösterdiği gibi, terörist hareket, bireysel, isyan ve niyet açısından örgütlü savaşla bağlı değildir, eninde sonunda kışkırtıcı maceracılığa kayar. Bu ise, devrimci savaşa yardım etmesi şöyle dursun, ona ciddî zararlar getirir, yığınların sımsıkı birleşmesini güçleştirir, halkın anti-emperyalist savaşa çekilmesini köstekler. Sol tedhişçi grupların kışkırtıcı taktiklerinin gizlediği tehlikeyi gelişmiş kapitalist ülkelerdeki komünist partileri birçok belgelerinde defalarca göstermişlerdir. Örneğin Kuzey Karolina eyaleti komünistlerinin deklerasyonunda şu durum belirtilmiştir: «**Çağdaş radikal hareketler, işçi sınıfı ve devrimci hareket tarafından özümsenen dersleri kabul etmelidirler, bireysel terörün, ya da yığın küçük grupların kullandığı zorbalığın iktidardaki sınıfa hizmet ettiğini, hareketi dışlamaya yardım ettiğini anlamalıdırlar. Eğer böylesi faaliyetlere izin verilirse, hareketi yoketme olanağı yaratıldığını kabul etmelidirler.**» ([31])

Anti-emperyalist savaşın kendine has bir demir mantığı, kendine has aşılmaz kuralları ve yasallıkları vardır. Bazı terörist hareketlere, dürüst ve öznel niyetlerle de girişilebilinir. Fakat bunlar anlamsız taktiğin doğurduğu olumsuz sonucu haklı gösteremez. Terörün, kapitalist toplumu samimi olarak hor gören insanlar tarafından yapılması anti-emperyalist savaşa verdikleri zararı azaltmaz, düşmanlığını küçültmez. Mantık öyledir ki, «kime hizmet ediyor» sorusuna verilecek cevapta, «samimî tedhişçiler» ile «kışkırtıcı tedhişçiler» arasındaki ayırım kayboluyor. Her ikisinin de hareketlerinin sonucu aynı.

«Sol» tedhişçilik anti-emperyalist savaşın geliştirilmesi yolunda oluşturduğu engel yüzünden burjuva toplum mekanizmasına alınmıştır. Lenin «Gericiliğin görevi devrimi, (çılgınlığın coşkusu) olarak göstermektir» diyor. ([32]) Gerici güçler bu görevlerini gerçekleştirmek için «sol» tedhişçiliğin görüşlerinden ve politik hareketlerinden çok yararlanırlar. Burjuva propagandası, teröristleri devrimci güçler ve komünistlerle birleştirerek, her komplodan veya patlamadan yararlanarak, halk yığınlarını devrimin dehşetleriyle korkutuyor. Burjuva ideologları kan dökmeyi ve terörü, Marksist-Leninist devrim teorisinin temeli olarak gösteriyor, anarşist, troçkist veya maoist sol tedhişçiler, hattâ son zamanlarda en basit gangsterler dahi, «sisteme karşı stratejik sabotaj» yapan «solcular», «komünistler» olarak gösteriliyor. Basit propaganda yorumlarından çok daha büyük iddiaları olan yazarlar ise şu sonuca varıyorlar: «**Marks ile Lenin'den son radikal terörizme bir çizgi uzanıyor. Bu çizgi birkaç yıldan beri Avrupadaki demokratik-liberal devletleri ziyaret ediyor.**» ([33]) Hiç

---

(31) Aktarma «ABD-Ekonomi, Politika, ideoloji» dergisinden sayı, 8, 1970, s. 67.
(32) V.İ. Lenin, c. 13, s. 25.
(33) Wiederkehr der Wölfe. Die Progression der Terrors, München, 1978, s. 19.

kuşku yoktur ki, propagandanın kızıştırıldığı koşullarda, marksist teori ile tanışma arzusu eğer, küçük burjuva radikalizmi temsilcileri tarafından ortaya atılan uydurma «devrimci saflık örnekleri», «temiz Marksizmin cisimlendirilmesi» gibi sloganlarla karşılanıyorsa bu durumda, terörist hareketlerin Marksist-Leninist fikirlerin eylemsel gerçekleştirilmesi olarak gösterildiği ortamda belli ideolojik şaşkınlık yaratılabilir. Devrimci savaş ve devrimci şiddet fikri sol tedhişçi görüşler ve hareketler ile gözden düşürülüyor.

Devrimci hareket olarak gösterilen tedhişçilik hareketleri, sadece sosyal durumları açısından anti-emperyalist savaşa çekilebilecek olan katmanları korkutmakla yetinmeyerek, belli çevrelerde savaşın perspektifsiz olduğu, iktidardaki sınıf karşısında acizlik gösterdiği inancını doğuruyor. Daha on yıl önce, o zamanki ABD Başkanı Johnson savaş aleyhtarlığı hareketine katılanların tümünü «genç totalistler» olarak adlandırdıktan sonra çok anlamlı bir demeç vermişti: **«Zorbalığı politik hareket biçimi olarak övenler, aslında statükonun hiç bir zaman bulamadığı en iyi dostlarıdır. Onlar, milyonlarca insan arasında güçlü ve tutucu bir tepki uyandırıyor, nasıl olursa olsun mevcut duruma kör bir bağlılık doğuruyor, hattâ durum değiştirilecek olsa bile korunuyor.»** ([34])

«Sol» tedhişin çarpık devrimci mantığı kendisini şurada en iyi gösteriyor: gerici güçlerin aktifleştirilmesine, burjuva iktidarının demokratik hak ve özgürlüklere hücumuna, tüm demokratik güçlere karşı cezalandırmaların hızlandırılmasına yardım ediyor. «Frankkurter Allgemeine» adındaki burjuva gazetesi teröristlerin hareketlerini yorumlayarak **«Baader-Maynhof» grubu eninde sonunda, yıkmaya çalıştığı düzeni daha da güçlendirecek»** diye yazdı. ([35])

Batı Avrupa'da anarşist-terörist hareketlerin doğurduğu kargaşalıktan hangi güçlerin yararlandığını göstermek için belli tarihsel durumlarla benzetme yapmaya gerek yoktur. Gerici güçlerin sözde kendilerine karşı yönelik terörist hareketlerden ne kadar yararlandıklarını gösteren tarihi belgeleri de anımsatmaya gerek yoktur. Fakat şu gerçek meydandadır: Bugün de belli burjuva çevreleri sol tedhiş hareketlerini koruyup özendirmektedirler. Sağcı güçlerin hareketlerine paralel yürüyen sol tedhişçi hareketler, gericilerin saldırıya geçmeleri için çok elverişli bir ortam yaratmaktadır. Bu hücumlarda cezalandırmalar, demokrasiyi «soldaki düşman»dan korumak olarak gösterilmektedir. Zorbalığı kışkırtmak «polis devleti»nin temelinde vardır. Zira böylece zorba niteliğini gizlemek için ek argümanlar ele geçirir. Burjuva iktidarı «Özgürlüğe evet, fakat özgürlük düşmanlarına yok» şiarı ile «özgürlük düşmanları» kavra-

---

(34) **«Us News and Vorld Report», June 10, 1968.**
(35) **«Rnakfurter Allgemeine», 24 Dez. 1975.**

mını öylesine çarpıtıyor ki, aslında tüm muhalefet güçlerini yasa dışı sayıyor, onların dışlanması için koşullar yaratıyor. ([36])

«Sol» tedhiş, aşırı proleter ve aşırı devrimci lâfazanlıkla dop dolu olmasına karşılık anti-emperyalist hareketin düşmanı, ilerici güçlerin düşmanlarının açıkça yardımcısı olduğunu defalarca göstermiştir. Anti-emperyalist savaşın gelişmesi, bu savaşın aktifleşmesi «döküntüleri» dışarı atıyor. Kapitalist topluma karşı savaşın, yeni toplumu kurma mücadelesinin tarihsel eylemi, şu gerçeği onlarca yıldan beri ortaya koyup kanıtlamıştır: Anti-emperyalist savaşın büyük geleceği vardır, yolu açıktır ,belli yasallıklar içinde yürür. Bu yolun bireysel terörist hareketlerle hiç bir ilgisi yoktur, o, çıkarları işçi sınıfının çıkarlarına uygun olan tüm demokratik güçlerin örgütlü sınıfsal mücadeleleri yoludur.

(Bulgaristan Komünist Partisi'nin teorik yayın organı olan «Novo Vreme» Dergisinin Ocak sayısından alınmıştır. - Çeviri: Sofya Pres)

(36) Federal Almanya Cumhuriyetinde demokratik güçlere karşı hücuma geçilmezden birkaç yıl önce ABD'de kabul edilen yasalara öyle suç yorumu getirildi ki, Amerikan basını bunların gerçek suçlulara karşı değil de, vatandaş hakları için savaş yürütenlere karşı yöneltilmiş olduğunu yazdı.

Halkın Devleti Üzerine

MUHARREM ÖZ

Yeni SSCB Anayasası ve HALKIN DEVLETİ üzerine· HALKIN DEVLETİ kavramının Marksist-Leninist devlet biçimlerinden bir aşama, ama yalnızca soyut değil, tarihsel zorunluluk niteliği taşıyan bir aşama olduğu ve bu kavramın Sovyet toplumunun gelişen yapısına denk düşen bir içeriği bulunduğuna ilişkin aydınlatıcı genel bilgiler İLKE dergisinin daha önceki sayılarında (44-45) verilmişti. Bu, yalnızca bu kavramın genel bir yorumu olmakla kalmamış, aynı zamanda bazı sapık ideolojilerin bu kavram üzerindeki spekülasyonlarına ve çarpıtmalarına da işaret etmişti.

Ne ki, sorunu genel ideolojik platformda ele almaktan ısrarla kaçınan bu sol sapık akımların yer yer mahalle dedikodusu çerçevesini aşmayan yerel propagandalar yoluyla, HALKIN DEVLETİ kavramının «revizyonist» bir tez olduğu biçimindeki iddialarını sürdürdükleri görülmüştür. Sorun hiç değilse Türkiyede bilimsel boyutuyla ele alınmaya muhtaçtır.

Tarihin kapitalizm hakkındaki kaçınılmaz yargısının bir halkasını —bu bir bakıma zaman içinde ana halka olmuştur— oluşturan 1917 EKİM SOSYALİST DEVRİMİ, insanlığın geleceğine engin bir güvence ufku açtı. Bu büyük Devrimi başaran Parti ve onun yüce önderi LENİN; sömürücü sınıfların yüzyıllar boyu süren egemenliklerinin temellerinden sarsılışının geniş çaplı bir örneğini sunma görevini başarıyla ve layıkla yerine getirdi. Bu mücadelenin sosyal pratikteki kalıcı izi, en şiddetli sınıf mücadelelerinin somut hedeflerini aydınlatan bir meş'ale oldu. Öylesine göz kamaştıran bir mes'aleydi ki bu, yalnız işçi sınıfı ve emekçi halk güçlerinin el yordamıyla yürümekten kurtulmalarına değil, köle ulusların kurtuluşlarına da ışık tuttu. Ve nihayet 1917 EKİM SOSYALİST DEVRİMİ, Marksizmin emperyalist çağdaki Leninist uygulanışının mükemmel bir örneği oldu.

Hiç kuşkusuz 1917 EKİM SOSYALİST DEVRİMİNİN büyük ustası LENİN'in Marksizm'e yapmış olduğu katkıların başında gelen *SOSYALİST DEVRİM TEORİSİ*'nin en önemli bölümlerinden birisini de devlet konusundaki tahlil, öngörü ve tesbitleri oluşturmaktadır. LENİN, burjuva devletinin işlevlerini irdelemekle yetinmemiş, sosyalist devletin içeriğini, işlevlerini ve evrimleşme sürecinin maddi öngereklerinin açık bir formülâsyonunu vermeyi de ihmal etmemiştir. Bunu yaparken LENIN hiçbir zaman şematik öngörülerde bulunmamış, Marksizmin «yaratıcı»lık ilkesine sıkı sıkıya bağlı kalmasını bilmiştir. LENİN, Marksistlere, Marksizmin değişen koşullardaki yorumu ve uygulanışı konusundaki ihtiyatlılığı içeren öğütlerini, hemen her yerde, önemle ve özenle vurgulamıştır.

DEVLETİN SINIFSAL İÇERİĞİ VE İŞLEVİ KONUSUNDA HATIRLATMALAR

Devlet ezeli olmadığı gibi ebedi de olmayacaktır. Devlet toplumlar tarihinin (sınıflı tarihin) belli bir döneminde, belli bir gereksinme sonucu varolmuştur; ve ne zaman bu gereksinmeyi doğuran koşullar (sınıflar) yok edilir, işte o zaman devlet'e, bir baskı şidet aracı olarak, gereksinme kalmayacaktır.

İnsanlık henüz sınıflara bölünmediği zaman devlet diye bir kavram da yoktu. Ne zaman insanlık sınıflara bölündü, ne zaman üretim araçlarının özel mülk edinimi gerçekleşti, ne zaman sömürenler ile sömürülenlerin bulunduğu bir toplum biçimi oluştu; işte o zaman devlet de, tarihsel görevini ifa etmek üzere sahneye çıktı.

İlkel komünal toplumun insanı devleti görmedi, tanımadı. Çünkü İlkel komünal toplumun örgütleniş biçimi ve ekonomik kompozisyonu devlete olan gereksinmenin özelliklerini içermiyordu. Yani, kimse kimseyi sömürmüyor ve ortak bir toplumsal kuruluş içinde insanlar, yalnızca toplumun genel çıkarları için çaba harcıyordu. Sınıfsız toplumun bu ilk ve İlkel biçimdeki ortaklaşalığını zorunlu kılan koşulların başında, insanın doğa karşısındaki güçsüzlüğü geliyordu. Bu ortaklaşa yaşantı, insanın doğa karşısındaki acizliğinden kaynaklanan SPONTANE (kendiliğinden) bir sınıfsızlıktı. Bu sınıfsızlığın hiç bir bilimsel temele oturmayışı ve süreç içindeki gelişmelere insanın seyirci kalması, bu sınıfsızlığın parçalanmasına neden oldu. Ama neye dayanırsa dayansın, hangi doğal ve sosyal koşullardan kaynaklanırsa kaynaklansın; ilkel komünal toplum, günümüzdeki bilimsel sınıfsız toplum biçiminin gene de PROTO-TİPİDİR (ilk biçimidir).

İlkel komünal toplumun son dönemlerinde belirmeye başlayan sınıflar (ilkel servet birikiminin gerçekleşmesiyle)la birlikte toplumun örgütleniş biçiminde de değişiklikler başgösterdi. Bu değişimler, ekonomik anlamda güçlenen zümrelerin çıkarlarını güvence altına alma doğrultusunda gelişti ve devletin embriyonu böylece şekillendi.

Köleci toplumda iyice, netleşen sınıflar (kölelerle, köle sahipleri) toplumun iki temel sınıfı olarak karşı karşıya geldiler. İktisadi gücü elinde tutan köle sahipleri, kölelerini sınırsız yetkilerle kullanabilmek için devlet denen aygıtı çarklarına işletmeye koyuldular.

Devletin gelişip yetkinleşmesi, toplumsal gelişmeye paralel olarak devam etti. Feodal toplumda devlet eski deneyleriyle birlikte daha da güçlendi; ve görevlerini daha bir «ustalıkla» yerine getirmeye başladı. Toplumsal ilişkilerdeki değişimler, üretimdeki artış, üretici güçlerin gelişmesi ve her türden sosyal dönüşümler, devletin yapısını da karmaşık bir hale getirdi. Daha önceleri basit, ilkel ve kaba bir niteliği olan devlet, giderek yeni organ ve kurumlarla beslenerek çok daha değişik ama özünde baskı aracı niteliği değişmeyen sağlam bir aygıt oldu.

Sınıflı toplumların en yetkin kurumsal organları ve yönetim aygıtları kapitalist devlettedir. Sosyalizmin öncülü olarak kapitalizm, devleti o hale getirdi ki; devlet baskı ve şiddet örgütü olarak her organı ve kurumuyla toplumun tüm ilişkilerinde her an, her saniye hissedilebilen bir diktatörlük kompleksine dönüştü.

Sınıflı tarih boyunca devlet, öz olarak sömürücü sınıfların egemenlik aracı olmuştur; devlet toplumsal ilişkiler, sınıf mücadelesi ve sınıflar mevzilenmesinin güç dengesine bağlı olarak değişik biçimler almıştır. Üretim tarzına tekabül eden devlet dört tipte karşımıza çıkar: Bunlar köleci, feodal, kapitalist ve sosyalist devletlerdir. Ancak sosyalist toplumun dışındaki devlet tipleri, kendi varlık koşullarını sağlamlaştırıp, yetkinleştirirken. sosyalist devlet tam tersine, kendi varlık koşullarını kaldırarak devletin kendi kendine yokolmasını sağlar.

Sosyalist devlet dışındaki devletlerin belkemiğini sömürü hattı oluştururken tip olarak değişmesi —bu nitel de olsa— onun özce sömürü mekanizması ile işleyen bir diktatörlük olduğu gerçeğini asla değiştirmez. Örneğin; köleci, feodal ve kapitalist devletler üç ayrı tip devlet ise de her üç devlet tipinin sömürü üzerinde yükselmesi anlamında farklılık taşımadığı ortadadır. Bunlar arasındaki tek farklılık, değişik bir üretim tarzına tekabül ediyor olmaların-

da ve üst yapıdaki sınıfsal örgütlenme biçimlerinin çeşitliliğinde yatar. Öyle ise, sömürüye dayanan toplumların sosyal dönüşümü, genel olarak sömürücü sınıfların egemenliklerini inşa etmeleri bakımından önem taşımaktadır. Kapitalist toplumun üretici güçleri geliştirmek düzeyinde ve tarihi olarak ilerici bir nitelik taşıması, onun siyasal üstyapısının gerici karakterini ortadan kaldırmaz.

Sömürülen sınıflar yönünden toplumların sosyal dönüşümü, sömürülenlerin çelişkilerinin tamamını değil, yalnız belli bir süreç içindeki çelişkilerinin bir bölümünü —ki, o da çetin sınıf mücadeleleri sonucu— çözüme bağlamıştır. Kaldı ki bu çözümler genel olarak sömürülme sürecinin daha bunaltıcı olmasına da neden teşkil etti. Lenin, *«bir yönetim ne değin demokratikleşmişse —burjuva anlamda— böyle bir toplumda sömürünün en acımasızı, en sinsicesi güvenceye bağlanmıştır»* derken bunu anlatıyordu.

Sömürüyü savunan devletlerden biri olan kapitalist devlet hangi biçimde olursa olsun mutlak bir burjuva diktatörlüğüdür. Onun monarşik cumhuriyet, demokratik cumhuriyet biçimlerine bürünmesi, diktatörlük içeriğinin gerçekliğine gölge düşürmez. Ama bu böyledir diye, bir yönetim biçimi diğer bir yönetim biçimiyle asla eleştirilemez. Bu yönetim biçimleri içinde birisinin diğerine oranla işçi sınıfı ve emekçi halk adına tercihi sözkonusudur. Monarşiye karşı, demokratik cumhuriyetin savunulması (kapitalist toplum koşullarında) Marksist-Leninist literatürün önemli şiarlarındandır.

Aklı başında hiç kimse, her ikisi de özde burjuva diktatörlüğüdür diye, burjuva demokrasisi ile, faşizmi aynı kaba koymaz; ve faşizm tehlikesine karşı kitleleri ya da tek seçenekle karşı karşıya bırakmaz. Özde burjuva diktatörlüğü olan, ancak yönetim biçimi olarak nitel farklılıkları bulunan faşizm ile burjuva demokrasisi arasındaki her bakımdan kalın çizgileri hiçe sayıp özdeşleştirenler; frensiz, dümensiz yolalan *«sosyalizm yolcuları»*dır.

SOSYALİST DEVLET'TEN DEVLET'SİZLİĞE

Sömürücü sınıf olan kapitalistlere karşı proletaryanın örgütlenmesi olarak sosyalist devlet, mutlak bir *«şiddet»* örgütü olarak —ama sadece bu yanıyla— değerlendirilemez. Sosyalist devlet, iktidardan uzaklaştırılan kapitalist sınıfın direnç göstermediği sürece *«şiddet»* faktörüne ihtiyacı yoktur. Oysa kapitalist devletin be-

lirleyici niteliklerin birisi de —tek olmamakla birlikte— *şiddet*»in kendisidir. Öte yandan sosyalist devlet hem proletaryanın proletarya olarak sınıfsal etkinliğini gösterebilmesinin ve hem de giderek proletaryanın sınıf olarak kendi varlık koşullarını yoketmesinin aygıtıdır. Bu anlamda sosyalist devlet, yarı-devlettir.

Sosyalist devlet; yönetim aygıtının ilkönce işçi sınıfının elinde olmasını, sonra da sömürücü sınıflardan temizlenmiş tüm toplumun yönetime en etkin bir biçimde katılımını sağlayan bir devlet tipidir. Sosyalist toplumun MADDİ-TEKNİK temelinin oluşturulması, sevk ve idare sosyalist demokrasinin yaygınlaştırılması ve tüm toplumun proleterleşmesinin sağlanması,.. ilh, sosyalist devletin ana görevleridir.

Kapitalist devlet, üzerinde baskı uygulanan emekçi sınıfların suskunluğu oranında kendini güçlü hisseder. Sosyalist devlet bunun tam aksine; kitlelerin bilinçlenmesi, yönetime katılımı, özverili olması, yaratıcılık ruhunun gelişmesi v.s. ile varolur. Kapitalist devlet güçlenişi «ebedileşmesi» için kullanırken —Kapitalist sınıf, devletinin ebedi olduğuna da inanır— sosyalist devlet, güçlenişini kendi sönme sürecinin öngerekleri arasında sayar. İlk bakışta bir paradoks gibi görünen bu durum, soruna çok yönlü yaklaşıldığında kolayca anlaşılabilir

Kapitalist devlet giderek yönetim aygıtının organlarını genişletirken, yönetici unsurlar-sınıflar-yelpazesini daraltmaya çalışmaktadır. Emperyalist metropollerde burjuvazinin iktidarı doğrudan ele alması bunun en çarpıcı örneğidir. Finans oligarşisinin egemenliği diye adlandırdığımız bu yönetim, emperyalist çağın metropol tekelci burjuvazisinin hayal ettiği en ideal yönetim biçimidir. Ama bu yönetimin tekelci burjuvazice ihtirasla isteniyor olması, bu tür bir yönetimin mutlaka gerçekleşeceği şeklinde yorumlanamaz. Sorun böyle ele alınırsa, işçi sınıfı emekçi halk güçlerinin sonucu belirleyici muhalefeti hiçe sayılmış olur. Kaldı ki, çağımızda genel olarak her ülkede işçi sınıfı ve emekçi halkların ileriye yönelik mücadelesi, burjuvazinin bu pek gerici arzularına vize vermeyecek kadar güçlüdür. Bazı istisnalar dışında —ki bunlar da finans oligarşisi sayılamaz tam anlamıyla— dünyanın hiçbir emperyalist metropolünde tekelci burjuvazi, finans oligarşisinin «en dar» siyasi üstyapısını kuramamıştır. Çünkü işçi sınıfı ve emekçi halk güçleri kanları ve canları bahasına kazandıkları mevzileri öyle ucuza ve kolayca terketmezler; burjuvazi de bu rizikonun altına girecek cesareti, günümüz koşullarında kendisinde bulamamaktadır. Fakat isteğin kendisi ile bu isteğin gerçekleşmesı

iki ayrı şeydir; bunların birbirine karıştırılmaması gerekir ve her istek bir zorunlulukmuş gibi değerlendirilmemelidir. Emperyalizmin *«siyasi gericiliğe tekabül etmesi»*nden yola çıkarak, işçi sınıfını ve emekçi halk güçlerini inkâr etmeksizin, finans oligarşisinin mutlak egemenliğini ya da Türkiye benzeri ülkelerde *«oligarşik diktayı»* (1) savunmak mümkün değildir. Bu tür tahliller, öznelciliğin, doğmatizmin damgasını taşımaktadır.

Sosyalist yarı-devlet tahakkümcü değil, sevk ve idare edicidir; saldırgan değil barışçıdır; azınlığın değil, çoğunluğun demokrasisidir; «mutlak baskı ve şiddet» uygulamaz, ikna edici, yönlendirici ve özendiricidir. Körü körüne sadakat değil, eleştirel bir yaratıcılık öngörür. Sermayenin değil, emeğin diktatörlüğüdür. Yönetimde tekelleşmeye değil, işbölümüne yönelik faaliyet gösterir. Dış politikada istilacı, yayılmacı, ilhakçı... değil, vazgeçirici ve caydırıdır. Haklı savaşların yanında, emperyalist karakterli savaşların kesin olarak karşısındadır. Müdaheleci değil, emekçi halkların ezici çoğunluğunun tercih ve çıkarları doğrultusunda hareket eder. Mevcut düzeni korumayı değil, onu ileriye doğru değiştirmeyi hedefler. Kısacası sosyalist devlet tutuculuğun değil, diyalektik bir anlayışın kompozisyonudur.

1917 Büyük Sosyalist Devrimi dünyada ilk kez bir sosyalist devletin gerçekleşmesini sağladı. SSCB devletinin özü proletarya diktatörlüğü, biçimi ise «Sovyetik»ti. İşçi sınıfının geçmişte kendi iktidar örgütlenmesine ilişkin hemen hemen hiçbir modeli ve deneyimi yoktu. Ama bu, işçi sınıfı biliminin devlet konusunda teorik öngörülerinin bulunmadığı anlamına gelir mi? Elbette ki gelmez. Teorik olarak proletarya diktatörlüğü üzerine işçi sınıfı bilimi zengin yorum, tesbit ve malzemelerle doludur. Ne ki, proletarya diktatörlüğünün 1917'deki pratik yansımasıyla, devletle ilgili Marksist-Leninist tesbit ve öngörüler canlılık kazanmakla kalmamış, aynı zamanda proletarya diktatörlüğünün gelecekteki işlev ve görevlerinin daha da zenginleşmesini sağlamıştır. Nitekim 1917 Ekim Sosyalist Devriminden sonra, Sovyetik biçim dışında, halk demokrasisi biçimli proletarya diktatörlüklerinin görülmesi bunun belirgin bir kanıtıdır. Ama hangi biçimi alırsa alsın, sosyalist kuruluş döneminin *olmazsa olmaz* koşulu PROLETARYA DİKTATÖRLÜĞÜ'dür.

Sosyalist devletin alacağı biçimler, burjuva devletinde olduğu gibi aldatıcı değil, sosyal fenomenlerin kendisiyle sıkı sıkıya uygunluk içindedir. Örneğin; burjuvazi kendi devletinin esas mahiyetini gizlemekte ve yalnızca devletin aldatıcı olan yanını, yani bi-

çimlerini ön plana koymaktadır. Oysa proletarya kendi devletinin sınıf muhtevasını açıkça ve samimiyetle ilân etmekte ve onun biçimlerinin asla sınıf içeriğini değiştirmeyeceğini, aldatıcı olmaksızın söylemektedir. Ancak proletarya diktatörlüğü, günümüzde aldığı gelecekte alacağı biçimlerle, daha önce de belirttiğimiz gibi; tamamen devletin varoluş koşullarını kaldırmak gibi tarihsel bir görevle karşı karşıyadır. Halbuki burjuva devletinin aldatıcı biçimlerine yakıştırdığı çekici sözcüklerin bile, biçimin kendisiyle uyuşmadığını hayat bizzat göstermiştir.

Burjuvazi devlet aygıtının biçimsel yanını, toplumsal fenomenlerin gelişme persektiflerine uygun olarak değil, kendi sınıf çıkarlarının güvenceye alınması ile doğru orantılı bir şekilde değiştirir. Bu nedenle burjuva devlet biçimleri, ya sınıf mücadelesinin şiddetli olduğu dönemlerde bir baskı biçimde önlem olarak; ya da sınıf mücadelesi etrafında örgütleşip yükselen toplumsal muhalefeti pasifize edici işlevlerle yükümlüdürler. Demek oluyor ki, burjuva devlet aygıtının biçimlenişinde sınıf mücadelesinin iniş çıkışları, sosyalist devletin biçimlenişinde ise toplumsal örgütleninişin yetkinleşip, toplumun bizatihi yönetim faaliyetine etkin bir biçimde katılması belirleyici olmaktadır.

Şu halde, kavram olarak *«baskı»* veya *«şiddet»*, kapitalist devlet ile sosyalist devlette, ne uygulanış yönünden ve ne de yöneldiği sınıfsal çıkarlar açısından, hiç de aynı şeyler değildir. Kapitalist devlette *«şiddet»* ve *«baskı»* özel mülkiyete dayalı sömürü düzeninde toplumsal gelişmenin önünde bir barikat görevi görürken; sosyalist devlet *«baskı»* ve *«şiddet»*i toplumsal mülkiyete dayalı sömürüsüz bir toplumun ilerleyişi önündeki engelleri temizlemek gibi saygın, insani ve zorunlu tarihsel bir amaçla kullanmaktadır; ve bu engeller temizlenip aşıldıkça da *«baskı ve şiddet»*e duyulan gereksinme buna koşut olarak azalmakta ve giderek yokolmaktadır.

Kısaca «halk yönetimi» diye özetliyebileceğimiz «demokrasi» deyimi de diğer kavramlar gibi, burjuva devlette ayrı, proleter devlette apayrı bir içeriğe sahiptir.

Genel olarak *«demokrasi»* kavramı devletin kendisiyle içiçedir. Onun (demokrasinin) yönetim açısından göreli olarak ancak nicel bir değişimi sözkonusudur, sınıflı toplumlarda. Çünkü *«demokrasi»* demokrasi olalı tarihin hiç bir döneminde sözcüğün tam anlamıyla da olsa *«halk yönetimi»* olamadı. Bu sınıflı toplumların devletlerinde apaçık görüldü ve günümüz kapitalist devletinde de somut olarak yaşanıyor. Bir kez *«halk»* kavramı tarihin her döne-

minde bir birinin aynı olmayan farklı kategorileri içerdi. Örneğin; köleci devlette köleler «*halk*» kategorisi dışında sayılıyordu. Böyle olunca da bu «*aşağı tabakalar*» «*halk yönetimi*» denen organizmanın, hiç değilse nisbi de olsa içinde yer alma hakkına asla sahip olmadı.

Sınıflı toplum tarihinde devletin «*baskıcı*» özü değişmemiş, hep aynı kalmıştır. Değişen sadece «*baskı*»nın yöntemleri olmuştur. Ama bu değişimler de hiç bir zaman öyle «gökten zembille inmemiş» çetin ve kanlı sınıf savaşları sonucu gerçekleşmiştir. Bu değişimin periyodik bir özetini şöylece vermek mümkün:

1 — Köleci toplumda köle sahipleri, kölelerini öldürmek yetkisine sahiptirler,

2 — Feodal toplumda serf'lerin alınıp, satılması yetkisi toprak beylerine bırakıldı,

3 — Kapitalist toplumda burjuvaziye, proletaryayı işsizliğe, açlığa ve ölüme mahkum etme «yetkisi» ve hakkı tanındı.

Görüldüğü gibi sonuçları itibariyle her üç kategoride de durum egemen sınıfların lehine, ezilen sınıflarınsa mutlak aleyhine gelişmiştir.

En «*uygar yasalar*» bile —sınıflı toplumlarda— ezen sınıfların ezme yetkisini perçinlemekten öteye gidemedi. Öldürmenin ilkel biçimi yerine «*modern*» ve çok vahşi yönetimini yetkinin yerine hakkı koymakla yetindi. Kapitalizmin «*özgürlük*», «*eşitlik*» ve «*kardeşlik*» sloganları ardında saklanan ve asıl amacın araçları olan bu aldatıcı sözcüklerin altından çıkan buydu. Ve zaten sınıflı toplumun ilk evresi ile son evresinin kölecilik köprüsüyle bağlantılı olduğu gerçeği tüm bunları doğrulmaya yeter.

«HALK» KAVRAMININ TARİHSEL KONUMU:

«Halk» kavramı denince akla ilk gelen, toplumun emekçi sınıf ve tabakalarıdır. Bunun yanında nesnel-tarihsel konumları ve rolleri itibariyle toplumun ileriye yönelik faaliyetlerine katılanlar da «halk» kategorisi içine girerler. Maddeci tarih anlayışı, her kavramı olduğu gibi, halk kavramını da tarihsel gelişim süreci içindeki değişik nesnel koşullarda aldığı biçim ve içerikle inceler. Halk kavramının genel ve süreklilik taşıyabilecek dogmatik bir tanımı verilmemiştir ve zaten bu mümkün de değildir. Öyle ise halk kavramı, ancak belli bir süreç içindeki konumu ile ele alınıp tahlil edilmek durumundadır. Başka türlü bir yöntem, bilimsellikten uzak, dogmatik ve saçma olur.

Maddi hayatın dolaylı, dolaysız üreticileri ve yaratıcıları halk kitleleridir. Ama bu yalnızca bu yanıyla halk kavramını tanımlamaya yetmeyen eksik bir tesbittir. Ne ki, bu tanım eksik olmakla birlikte, halk kitleleri kavramı salt bu çekirdek üzerinde örgütleşebilir. Yani, tarihin gerçek yaratıcısı olması ve üretim faaliyetinin halk kitlelerinin omurgası olması biçimindeki tesbit; halk kavramının, tarihsel değişikliğine karşı öz olarak, *olmazsa olmaz* koşuludur.

Halk kitleleri yalnız maddi değil, manevi hayatın da ana kaynağıdırlar. Sanatın, kültürün ve her türlü sosyal olgunun üreticisi gene halk, halk kitleleridir. Halk kitleleri olmaksızın, ne sosyal ne de ulusal bir kurtuluş mümkün değildir. Halk kitlelerinin aktif faaliyeti, desteği ve mücadelesi toplumsal ileriye gidişin şah damarı dır.

Halk kitleleri kavramı tarihsel süreç içinde sürekli değişip, gelişen bir ketegoridir. Gerek sosyo-ekonomik kuruluşun kendisiyle ve gerekse bu sosyo-ekonomik kuruluşa özgü sosyal yapıyla sıkı sıkıya bağıntılıdır. Sınıflı toplumlarda çeşitli sınıf ve sosyal katmanların halk kitleleri kapsamına girmesi, bu kavramın ne anlama geldiğini tesbit etmedeki metodolojik çalışmanın üzerinde özenle durulmasını gerektirir. Ayrıca bu kavramın sürekli değişip, gelişen bir kavram olması itibariyle; ilgili sosyo-ekonomik ve bu sosyo-ekonomik yapıya denk düşen sosyal konumdan bağımsızlaştırılarak ele alınması, bizi giderilmesi güç yanılgılara götürür. İşte bundandır ki, bu kavramın tekabül ettiği tarihsel dönemden soyutlanmaması, nesnel sonuca ulaşmanın başlıca şartıdır.

Halk kavramının sürekli deşiğip, gelişen bir kavram olduğunu söyledik. Bu değişim ve gelişmeyi şöyle özetlemek mümkündür:

a) İlkel komünal toplumda, toplumun tamamı halk kategorisi kapsamına girdiği için, bu toplum biçiminde halk kitleleri derken; toplumun tamamını kasetmiş oluruz.

b) Sınıflı toplum biçiminin proto-tipi olan köleci toplumda, halk kavramı artık toplumun tümünü içermiyor, üretim faaliyetı içindeki konum ve rolleri itibariyle farklı sınıf ve sosyal kategorilerin varlığı sözkonusu oluyordu. Bir yanda köle sahipleri ve onların ekonomik-politik örgütü olan köleci devletle bütünleşmiş egemen güçler, diğer yanda devlet yönetiminde hiç bir etkinlik ve katılımı sözkonusu olmayan başta köleler ve yalnızca sömürü aracı olarak kullanılan sosyal tabakalar.

c) Feodal toplumda çıkarları uzlaşmayan iki temel sınıf: serfler ve feodal beyler. Burada da halk kavramının kapsadığı serfler

ve bu çekirdek etrafında örgütleşen sömürü, baskı ve zulme hedef diğer sosyal katmanlardır.

d) Sınıflı toplumun son halkası kapitalist toplumda, diğeı sınıflı toplumlarda olduğu gibi; öz olarak halk kavramının belirleyici çekirdeği maddi meta üreticisi emekçi yığınlardır. Halkın ezici çoğunluğunun odağı olan bu çekirdek, toplumsal gelişmeden yana emeği ve katkısı bulunan tüm sosyal sınıf ve kategorileri çevresinde toplamaktadır. Halk kitleleri kavramı, devletle bütünleşmiş tekelci kapitalizm'de sınıflı toplumlar içinde en geniş içeriğe ulaşır. Sınıflı toplumlarda sömürü merkezileştikçe, halk kitlelerinin sayısal yanı da büyür.

SOSYALİST TOPLUMDA «HALK» KAVRAMI

Sosyalist devrimin hemen ertesinde sınıflar ortadan kalkmadığına göre, halk kavramı da sosyalist devrim sonrasında gene bilimsel tesbitlerle açıklık kazanabilir. Bu kez halk kavramı kapsamına alınacak sosyal sınıf ve kategorilerin yalnız geçmişte sömürü, baskı ve zulme hedef olmaları yetmez; yeni bir sosyo-ekonomik kuruluşun (sosyalist düzenin) inşasına şevkle, istekle ve özveriyle katılmaları da gereklidir. Bu anlamda halk kavramı sınıflı toplumlar kategorisinden ayrı olarak nitel bir değişime uğrar. Sınıflı toplumlarda halk kavramı, sürekli farklılaşma-ayrışma doğrultusunda kendini gösterirken; sosyalist toplumda tam aksine, bu farklılaşmalar azalarak halk kitleleri homojen, uyumlu ve tek bir amaç etrafında kenetlenen bir organizma olur.

Devletin öyle falan yılın filanca ayında, şu gün, bu saatte yokolacağını sanmak, mekanizmin batağına düşmeksizin mümkün değildir. Devletin yokoluşu, sönme sürecinin şu veya bu evresi değil, tamamıdır.

Devlet; sınıflı toplumlar tarihinin uzun bir geçmiş ve deneyime sahip egemenlik aygıtıdır. Toplumsal yaşamın her alanına yayılmışlığı ve sınıflı toplumlarda hükmedilen sınıfların kafalarında değişmezliğinin, toplumun üstünde ilahi bir olgu olduğunu koşullandırılması sözkonusudur. Yalnız bu anlamda bile, devletin bu dal budak salan kollarını otomatik bir aygıt aracılığı ile şıppadak kesip atmayı düşünmek bir mantıksızlık örneği olur. Öyle ise sorunu bir süreç olarak ele almak ve bu sürecin tamamını yorumlamak; devletin yokolmasının öyle gereksizleşen bir şeyin fırlatılıp atılması olmadığını anlamayı daha da kolaylaştırır. Süreç bir tek fenomenin değil, sayısız fenomenin bütünlüğü ve bu fenomenlerin

nitel anlamda o sürece damgasını vurarak çözümleşmesidir. Bu fenomenler ekonomik, politik. kültürel, psikolojik... v.b,; yani maddi ve manevi yaşamın tümünü kapsarlar.

Diyalektiğin yasaları, bizim her sosyal olayı nedensellik bağları içinde en doğru sonuçlarıyla tahlilini yapabilmemizi —eğer diyalektiği kavrayabilmişsek— kuşkuya yer bırakmadan sağlayacak kadar açık ve mükemmeldir. Bu mükemmelliği kavrama nasibinden yoksun isek, diyalektiği mekanizme, metafizik düşünceye, idealizme indirgemiş olmamıza da hiç kimse şaşmamalıdır.

Her konuda olduğu gibi devlet konusunda da diyalektik yasaların geçerli olduğunu belirtmek, bellekleri aczeden bir tekrardan başka ne anlama gelir?... Ama bunun, bin kez söylenmiş olsa bile, binbirinci kez yinelenmesinin maddi şartları hala vardır.

Sosyalist kuruluş aşamasının halk kavramına kısaca değinmiştik. Halk kavramı sürekli biçim ve nitelik değiştirerek, sosyalizmin üst aşamasına ve oradan da sınıfsızlığa dek gelişmesini sürdürür. Bu gelişme elbetteki farkların yokolması anlamındadır; kavram olarak değişme ve gelişme sonsuzdur. İlkönce halk ile halk olmayanlar arasındaki farklar kaba ve kalın çizgilerle belirlenecek niteliktedir. Giderek farklar müanslar olarak incelir; ve zamanla öyle farklılıklar kalır ki, bunlar bilimsel bakış açısı olmadan görülemez hale gelir. İşte bu gelişmeyi, ya da bu gelişmeyi kapsayan süreci ve farklılıklardaki kalın ve ince ayrışmayı anlamadan, halkın sınıfsız toplumun eşiğindeki hüviyetini çıkarmak mümkün değildir.

Sosyalist toplumun üst aşamasında halk kitlelerinin tek bir amaç etrafında kenetlenen bir organizma olması dışında, esasen gözönünde bulundurulması gereken, bu organizmanın iç çelişkilerinin üretime katılım açısından ele alınamayacağıdır. Çünkü, üretime katılma ve üretim faaliyeti süreci içinde halk kitleleri asla eksiksiz bir homojenliğe ulaşamaz ve zaten bunu böyle düşlemek, ancak otomatizmle açıklanabilir.

Yetenekler ve iş yapma alışkanlığı her insanda aynı değildir. Bu kural tarihin hiç bir evresinde salt eşitleştirme düzeyine de yükselmez. Sınıfsız toplumun insanları arasında farklar kalmayacak, denirken; onların üretimdeki emek ve ihtiyaç ilişkisi arasındaki yerlerinin farksızlığı kasdedilir.

Çalışmanın bir zevk, yaşamanın, temel amaçlarından biri olarak kabul edileceği sınıfsız toplumda; her alanda çalışma olanağının bulunması, her insanın tüm iş alanlarında aynı değerde verimli ve yetenekli olacağı anlamına gelmez ve gelmemelidir. Şu da

var ki: herkes daha çok verimli ve üretken olacağı çalışma alanlarında sınırsız bir olanakla donanacaktır. Bu da zaten sınıfsız toplumun temel öngereklerinden biri ve belkide en önemlisidir. İşte bu ince farklılıkları halk kitlelerinin bütünleşmişliğine bağlama hastalığıdır ki, sınıfsız toplumun sosyal yapısını kavrayamamayı doğuruyor. Oysa bu diyalektik bir zorunluluktur ve hiç bir zaman da iç çelişkisiz bir halk kitlesi oluşmayacaktır.

Bugün Sovyet Toplumunun içinde bulunduğu durum yukarıdaki tesbitin tamamı değil, sürecin yalnızca eşiğidir. Sosyalist Devrimin hemen sonrasında karmaşık sınıf yapılarının netleşmesi ve her sınıfın özgün konumu içinde belirginleşmesi sağlandı. Örneğin işçi sınıfı, köylülük ve aydınlar üretim faaliyeti içinde kendi kategorileri kapsamında homojenleşerek, tarihi kişiliklerini kazandılar. Bu aşamadan sonradır ki, bu sınıflar tarihin DOST SINIFLARI olabildiler. Sınıflı toplumda köylülük homojen değil, içinde çok yönlü konumlar taşıyan kategorileri içermekteydi. İşçi sınıfı da sınıf olarak yalnızca ekonomik platformda ve sömürülme anlamında, üretime doğrudan katılıyor olması anlamında bir homojenlik taşıyordu. Sınıf bilinci ve mücadele anlayışı bakımından kapitalist toplumda, işçi sınıfı asla homojen değildir. Ve genel olarak iki temel cepheye —sosyal demokrat ve sosyalist—bölünmüştür. Bu kaba ve herkesin bildiği olguları, sınıfsız toplumda ya da eşiğinde görmek mümkün müdür? Elbette ki, hayır.

Bu durum aydınlar için de geçerlidir. Aydınlar kategorisine girenler kapitalist toplumda konumları gereği, çok değişik ideolojik-politik eğilimlere sahiptirler. Bir yanıyla burjuva diğer yanıyla emekçi karakterli olan bu eğilimler, aydınların da homojen bir kitle olmasını engellemektedir. Oysa sınıfsız toplum öncesinde aydınlar da DOST BİR SINIF olarak işçi sınıfı ve köylülüğün yanıbaşında, sosyalizmin zaferi için mücadele etmektedirler.

Demek oluyor ki, sosyalist toplum, önce kapitalizmden devraldığı sınıfları netleştirerek *dost sınıflar* haline getirir; daha sonra da bu sınıfları proleterleştirme sürecinden geçirerek, tek bir proleter organizmaya dönüştürür. Bu ise uzun bir süreci gerektirir ve tedricen gerçekleşen bir olaydır. Bu oluşum için tarih ve gün tesbiti yapmak, olsa olsa takvimci bir anlayıştır ve Marksist-Leninist literatürle hiçbir ilgisi yoktur.

ŞİDDET ÜZERİNE:

Devleti yalnızca bir sınıfın diğer bir sınıf üzerindeki baskı ve şiddet aracı olarak görenler —ama yalnızca böyle görenler— dev-

letin hiç değilse günümüz koşullarındaki işlevleri bir yana, onun (devletin) sevk ve idare, örgütleme ve yönlendirme gibi sosyalist toplum için hayatiyet taşıyan görevlerini kavramayı bir türlü beceremeyenlerdir. Ya da sosyalizme rağmen, sosyalizme inançsızlığı inatla sürdürenlerdir.

«Devlet bir baskı ve şiddet örgütü müdür?» sorusuna ilkönce «evet» diyenler ve bunun maddi temellerini tahlil edenler, Marksist-Leninistlerdir. Ama, devlet sadece bir baskı ve şiddet örgütümüdür? sorusuna «evet» diyecekler «sol» gevezelerdir; mantığı metafiziğin, mekanizmin duvarları arasında hapsolmuş olanlardır. Böyle bir sorunun karşılığını değil sosyalist devlet için kapitalist devlet için bile «evet» biçiminde doğru ve yeterli saymak mümkün değildir. Çünkü «şiddet»in kendisi hangi devlet için olursa olsun amaç değil, araçtır. Baskı ve zor'un tek başına amaç olduğu ve «zor'un her şeyi halledebileceği», Dühring'lerden başka kimse tarafından savunulmamıştır. Kapitalist devlette ARTI-DEĞER sömürüsünü güvence altına almak için bir araçtan ibaret olan «şiddet», sosyalist devlette, sömürüsüz toplumun kuruluşu için araçlardan yalnızca biridir. Ama teslim edilmelidir ki, «şiddet»in tek başına bir amaç sayılması kadar, bu iki tür «şiddetin» aynı ölçülerle değerlendirilmesi de pek saçma olurdu.

Sosyalist devletin ağır basan yanı kitleleri ekonomik, politik, kültürel, sanat ve estetik alanlarda eğitip yönlendirmesidir. Sosyalist devlet, karşı-direniş sözkonusu olmadıkça «şiddet»e başvurmaz ve esasen özü de buna (şiddet'e) değil, ikna ediciliğe ve özendiriciliğe dayanır.

Sovyet devriminin «*kışla komünizmi*»ne dayandırılmasını isteyen Troçkizm'e karşı Leninist uygulama bu savın en çarpıcı örneği değil midir? Köylülüğü dipçikle sosyalist kuruluşa yöneltmedeki Troçkist anlayışa karşı Leninizm işçi sınıfının bu en yakın ve doğal müttefiğini özendiricilik ilkesiyle sosyalizme kazanmayı öngörmüş ve bunu hayatın içinde bu biçimiyle uygulamıştır. Bunun dışında Leninizm, burjuva unsurlar da dahil olmak üzere, sosyalist kuruluşa katılmamakla beraber tarafsız kalan mülk sahiplerine karşı da asla şiddet kullanmak yanlısı olmamıştır. Bu tesbitleri, Leninist sosyalist devrim teorisinde görmek mümkündür. Öyle ise sorunu salt sınıfsal şiddetle sınırlamak eğilimi, kitlelerin düşüncelerini törpüleyen «*testere mantığı*»ndan öteye bir anlam taşımıyor.

SOSYALİST DEVLETİN SINIFSAL İÇERİĞİ

Her devlet tipinin bir sınıf diktatörlüğü olduğu gerçeğinden hareketle, nasıl ki kapitalist devletin her biçimi burjuva diktatörlüğü ise, sosyalist devlet de hangi biçimi alırsa alsın, özü her zaman proletarya diktatörlüğüdür. Bu genel bir doğrudur, ama bu genel doğruyu düz bir mantıkla ele aldığımızda, burjuva diktatörlüğü ile proletarya diktatörlüğünün işlev ve niteliğini aynı kaba koymuş oluruz ki, bu daha baştan yanlış olur.

Sosyalist devrimde —günümüzde hemen her devrimde— işçi sınıfının öncü rolü ne bir raslantıdır ve ne de bir başkası tarafından ihsan edilmiş bir lütuftur. Her olgunun olduğu gibi bunun da maddi bir temeli vardır. Bu temel işçi sınıfının tüm diğer sosyal sınıflardan daha çok örgütlenmeye, bilinçlenmeye, disipline yatkın olmasında ve ekonomik hayatın can damarı olan sanayi komplikasyonlarının bizzat içinde bulunmasında yatar. Yalnız bu da değil; işçi sınıfının sınıf olarak türdeşliği, ekonomik anlamda farklı çelişkilerinin bulunmaması, onun devrimdeki öncülüğünü kaçınılmaz ve zorunlu kılan özelliklerdir. Oysa köylülük ve aydınlar, kendi sosyal tabanları üzerinde bile bir bütün olmayıp; kaypak; bazen mülkiyet düşkünü, bazen de proleter eğilimlere yönelik özelliklere sahiptirler. Disiplinsiz, anarşiye açık, dejenere ve örgütlenmeye yatkın olmayan sınıf ve sosyal kategorilerdir. Bu haliyle sosyalist devrimin —günümüzde her devrimin— elbetteki en sağlam örgütlenme ve disiplin anlayışıyla bezenmiş işçi sınıfının sosyal tabanı üzerinde temellendirilmesi en isabetli ve en emin yol sayıldı. Ancak, işçi sınıfının bir başına ve doğal müttefikleri olmaksızın herhangi bir devrime kalkışması da intihar olarak nitelendi.

İşçi sınıfının bu öncülüğü sosyalist devrimden sonra da devam eder ve diktatörlük görevini halk kitleleri adına ve salt onların nihai çıkarları için kulanma hak ve yetkisine sahiptir. Bu durum sınıfların netleşmesi yani, üretim faaliyeti içindeki konumları itibariyle dost sınıflar haline dönüşmesine dek böyledir. Bu aşamada işçi sınıfının diktatörlüğü sona mı erer? Hayır. Ama artık bir sınıfın diğer bir sınıfa tahakküm niteliği taşıyan diktatörlük değil, sosyalist toplumun silinmeye yüztutmuş farklılıklarını sürekli azaltmayı hedefleyen, yalnızca organizasyon yönü ayakta duran bir diktatörlüktür bu. İşçi sınıfı kendi kazanımlarını, bilgi ve becerilerini, sevk ve idare sanatını, devrimci insiyatifini tüm topluma egemen kılmak göreviyle karşı karşıyadır. Bunu başardığı öl-

çüde herkesi proleterleştirir ve sınıfsız toplumun kapılarını birer birer aralar. Bu gelişmeler devletin sınıfsal niteliklerindeki dönüşümlere de işaret ederler. Tümüyle sosyalizmin inşası çabalarına, komünizmin maddi ve teknik temellerinin yaratılması çalışmalarına katılan, aralarında hiç bir uzlaşmaz çelişki bulunmayan, birbirine dost toplumsal sınıf ve katmanların oluşturduğu «halk» tarihi olarak halkın, halk kavramının, sosyalizmin ileri aşamasında aldığı yeni ve özel bir biçim olarak görülür. Ancak kategorik olarak öteki halk kavramlarından bu yeni halk topluluğunu ayıran esas özellik, toplumun belli bir kesimini değil, tümünü oluşturuyor olmasıdır. Bu halk olgusu, bunun yanında belli bir egemenliği, yönetimi, yönlendiren iradeyi de temsil etmektedir. Yani bu halk, toplumsal yasaları ve toplam üretim faaliyetini, komünizmin kuruluşuna hizmet edecek biçimde yönlendiren iradenin kendisidir. Bu iradenin ya da egemenliğin siyasal iktidar olarak somutlanışı, zaten varolan emekçi sınıflar egemenliğinin, yani proletarya diktatörlüğünün bir uzantısıdır. Tümüyle emekçileşmiş insanların bulunduğu bu toplumda diktatörlük, halkın tümünün, baskıcı olmayan diktatörlüğüdür. Devlet varolduğu sürece bunun adı proletarya diktatörlüğüdür ve bu diktatörlüğün gelişmesinin belli bir konağına tekabül eden tüm HALKIN DEVLETİDİR.

HALKIN DEVLETİ YAPAYLIĞIN DEĞİL TARİHSEL ZORUNLULUĞUN DAYATTIĞI DERİNLEMESİNE BİR GERÇEKLİKTİR

Lenin; «proletarya diktatörlüğünün gelecekte çok zengin ve çeşitli biçimler alacağını», daha proletarya devletinin hiç bir pratik uygulanmasının olmadığı dönemde işaret ediyordu. Ancak bu biçimlerin adının ve ayrı ayrı niteliklerinin önceden belirlenmesi gibi sonuçsuz bir çaba içinde de olunmamıştır ve zaten bu, toplumsal gelişmenin sonsuz çeşitliliği ve diyalektik sürecin zengin içeriği karşısında mümkün değildir.

Lenin 1919'da Sovyet Devletini, «*kapitalizmin boyunduruğunu tümüyle kırmak için savaşan EMEKÇİ HALKIN DEVLETİ*» olarak tanımlıyordu. (Proletarya Diktatörlüğü Teorisi, Sf. 87) İlk savaşa katılanlar fabrika merkezlerinin emekçileri idi ve devlet gücünü de elerine alanlar onlardı. Ama emekçi köylülüğün ezici çoğunluğunu da yanına çeken işçi sınıfı; yalnızca, madrabaz, vurguncu ve talana alışık unsurlarla savaşıyordu.

Lenin; «yüzyıllar boyu aşağılanmış, ayaklar altında ezilmiş

köylüleri devlet yönetimine gönüllüce kazanmanın güç bir iş olduğunu, ama bu güç görevin mutlaka başarılmasının zorunlu olduğunu» önemle vurguluyordu. Sınıf diktatörlüğü ile proletarya diktatörlüğünün aynı şeyler olmadığını kavramak istemeyenlerin, Lenin'in sosyalist devletin asıl işlevinin tüm emekçi halk güçlerini örgütlemeye ortak etme istek ve azmini, ne yazık ki, kabul edemiyorlar.

Lenin; «*YOLDAŞLAR, PARTİSİZ İŞÇİLER, VE EMEKÇİ KÖYLÜLER partiye katılın. Bu katılımdan dolayı size üstünlük kazanacaksınız diye söz veremeyiz. Sizi güç bir işe çağırıyoruz. DEVLETİ ÖRGÜTLEME İŞİ*» diyor ve ekliyordu; «*Yeni yaşamı kurmada bağımsız olarak görev almak için partinin yığınlar arasından daha çok yeni emekçileri içine alarak aşama yapması, işte bizim tüm güçlüklerle uğraşma, savaşma yöntemimiz, işte bizim zafere giden uğraşımız (dar yolumuz).* (agy ,Sf. 87-88)

Lenin'in bu tesbiti o günün koşulları için yalnızca bir öneri, ama gelecekteki Sovyet Toplumu için bir amaçtı. Çünkü, devlet, halkın yönetime özveri, yüreklilik ve bilinçle katıldığı oranda *halk nitelikli* bir devlet olabilirdi. Lenin, emekçi halk kitlelerine parti kapılarını «sonuna kadar açık tutmuş ve kendi yeteneklerinin üstünlüğünü kanıtlamaları için kendi kendilerini sınamalarını istemişti. Çünkü sosyalist devletin gücü, yönetime katılan yığınların bilinçlilikleri ile doğru orantılıydı. Bu anlamda güçlülüğü sözkonusu olan devletin, sönme sürecinin de hızlanacağı, gene Leninist tesbitin önemli bir yanıydı.

İşçi sınıfının öncü rolü sonsuz değildir ve sınıf olarak önce kendi sınıf dostlarını, mücadele yoldaşlarını kazanmak; sonra da bu dost sınıflarla kendisini bütünleştirmek aşamasına kadar sürecektir. Kendisini sınıf olarak yoketmenin yolu, bir yanıyla da buydu. Proletarya için devlet, sosyalist kuruluşu gerçekleştirmek için yalnızca özel bir araçtır. Bu araç onun ayakta durmasını ve yolu üzerindeki engelleri temizlemesini sağlar. İşi bitince atılan ve atılacak olan bir özel araçtan farkı yoktur sosyalist devlet'in. (Baskı ve şiddet aygıtı olarak).

1917 ekim Sosyalist Devriminin ustası yüce Lenin, proletarya diktatörlüğünün yalnızca Rusya'ya özgü değil, evrensel niteliği de olan SOVYETİK biçimini, her şeyde olduğu gibi aynı mükemmellikle tesbit etti ve örgütledi. Sovyetik biçim evrensel olmakla beraber, mutlak bir biçim olarak da sunulmuyordu. Nitekim daha sonraki devrimlerde HALK DEMOKRASİSİ biçimli proletarya diktatörlüklerinin gerçekleşmesi, Leninist Sosyalist Devrim Teorisinin ne kadar zengin ve canlı bir içeriğe sahip olduğunu belgeliyor.

Demek oluyor ki, kuruluş aşamasında bile öz aynı olmakla birlikte, değişik biçimlere ulaşmak mümkündür. Bu biçimlerin de değişen koşullar ve toplum yapısının iç dinamiklerine koşut olarak yerlerini başka biçimlere, daha üst biçimlere terketmesi elbetteki doğaldır ve de zorunludur. Değişen bir toplumu, değişmeyen, statik bir devlet biçimiyle yönetmeye devam edilmesini öğütlemek, Marksist diyalektiğin kabul edemeyeceği bir şeydir ve tek sözcükle ilahiyatçılıktır. Kaldı ki, demokrasi yanıyla da, proletarya diktatörlüğünün gittikçe yaygınlaşan ve yoğunlaşan bir SOSYALİST DEMOKRASİ'ye dönüşmesini sağlamak, proletaryanın birincil görevlerindendir. Bu tür bir demokrasinin yaşanan bir olay olmasının sağlanması da, emekçi halk kitlelerinin bizzatihi devlet yönetimine fiilen katılımı zorunluluğundan geçer. Başka türlüsünü düşünmek, sosyalist devrim teorisini inkâr etmeksizin mümkün değildir.

Sovyet Toplumunun günümüzde eriştiği engin başarıların büyük bir bölümünü halkın giderek daha büyük boyutlarda ve etkinlikte devlet ve yönetim işlerine fiilen katılmasında aramak gerekir. Bu katılımı salt ekonomik planda değerlendirmek yanlış olur. Çünkü, genişleyen parti safları politik açıdan kitlelerin bilinçlenmesini sağlayıcı okul görevini başarıyla sürdürmektedir. Bu gelişmeden kuşkusu olabilecekler yalnızca SOSYALİST EKONOMİ POLİTİĞİN nasıl bir şey olduğunu daha kavrayamamış olanlardır.

Yeni Sovyet Anayasası, Sovyet Halkının 61 yıllık dinamizm dolu gelişmesinin muzaffer bir sentezidir. Bu aşamada devletin halkın bizzat katıldığı organizasyon olarak *TÜM HALK* nitelikli bir devlete dönüşmesi de sözü edilen gelişimin zorunluluk arzeden bir sonucudur. Halkın giderek proleterleşmesi ile, halk kavramının artık genel anlamda tüm Sovyet Toplumunu kapsaması salt ekonomik temelde değil, siyasi örgütlenme biçimlerinde de bütünleşmeyi kaçınılmaz kılmıştır. Artık Sovyet Toplumu öylesine bir mükemmelliğe doğru yol almaktadır ki, devlet yönetimi böyle bir toplum için, Lenin'in işaret ettiği gibi; *«basit kayıt, kuyut»* işlerinden öteye anlam taşımıyor. Sovyetlerde toplumsal örgütlenme yeteneği ve alışkanlığının güçlü potansiyeli buna fazlasıyla yanıt verebiliyor; ve hiç bir bireyin bu örgütlenmenin dışında kalması asla düşünülemez.

Halkın Devleti'ne saldıranlar diyorlar ki; «Lenin bu konuda tek söz söylememiştir, varsa getirin de kabul edelim. «Ve tüm herzelerinin kaynağı olarak da Lenin'in o bir türlü kavrayamadıkları ***«halk sözcüğü ile devlet sözcüğünün yan yana getirilmesiyle bir***

arpa boyu yol alınamaz» biçimindeki sözünü gösteriyorlar. İşte bu bilimi tahrif etmedeki beceriksizliğin yalın bir örneğidir. Marks ve Engels'in anarşistler için, Lenin'in burjuva toplum biçimi için söyledikleri, sosyalist toplumun kuruluşu aşaması için söylenmiş gibi kullanılabilir. Kimi «sol»culara göre, devlet devlettir; biçim değiştirmez ve ismiyle müsemmalığı da bozulmadan bir takunya, gibi fırlatılıp atılacaktır? Soruna bu kadar basitçe bakılıyor ve Leninde ince ve kaba yöntemlerle tahrif ediyor.

Marksizm-Leninizm'i yere çalmak, Marksizm-Leninizm'i boğazlamak diye buna derler. Lenin daha sosyalist kuruluşu görmeden —ekonomik olarak— sosyalist bir toplumun geleceğini, tarihi tarihine, adıyla ve sanıyla birlikte veremeyecek kadar Marksistti. Bunu yapsa yapsa kronoloji hastası ve «RIMILDAR MARKSİST» deyimine pek de uygun düşen kafalar yapar. Okuyucu, bu şarlatanları kürt halk dilinde onlar için biçilmiş kaftan olan «QEŞMER» diye nitelememizi bağışlar sanırız. Gerçekten de diğer konularda olduğu gibi, halkın devleti konusunu da bir anti-Sovyet ve antikomünist propaganda aracı olarak kullanmaya çalışanlar yalnızca ve yalnızca «QEŞMER»dirler.

Dedik ki, Marksizm-Leninizm tıpkı fizik gibi, cebir gibi, kimya, biyoloji vs... gibi, belirli yasaları olan ve açıklanabilirliği bu yasalarla mümkün olan bir bilimdir. Sosyal, doğal ve temel bilim lerin anayasası olan Diyalektik olmadan, Marksizm-Leninizm'i değil kavramak, okuyup anlamayı bile beceremeyiz. Öyle ise cümle beceriksizliklerden uzak kalmak için yeniden Marksist Diyalektiğe döneceğiz.

Marksist Diyalektik her olguyu kendi süreci içinde, kaynaklandığı koşullarla ve tekabül ettiği sosyo-ekonomik ve sosyo-politik yapıyla kavramamızı emreder. Çünkü belli bir süreç için doğru olan bir şey, bir başka süreçte geçersiz hale gelebilir. Bu fizikte de, kimyada da, astronomide de böyledir. Örneğin; atomun parçalanabilir gerçeği henüz kanıtlanmamışken, maddenin en küçük parçasının atom olarak kabul edilmesi gibi. Kaldı ki, Lenin'in de işaret ettiği gibi, gerçek mutlak değil görecelidir. Bu, doğada olduğu gibi toplumda da, düşüncede de böyledir. Hatta aynı zaman ve mekan boyutu içinde bile bazı olguların gerçekliği, birinin diğerine olan göreli farklılığıyla açıklanabilir. Örneğin; uzayda aynı zamanda, aynı doğrultuda, fakat eşit olmayan büyüklük ve hızla fırlatılan veya hareket eden cisimler, geçtikleri zaman aralıkları için değişik zamnlarda gerçeklik haline gelirler. Bunu en eksiksiz bir biçimde açıklamayı başaran, gene Marksist Diyalektiktir.

Devlet konusunu da hiç değişmeyen, mutlak ve tek boyutlu bir olgu gibi değerlendirmek, Devlet sorununun bağlı olduğu temel metodoloji ile daha başlangıçta çelişir. Marksizmin baş sorunlarından biri olan devlet, gereğince ele alınmış ve onun öz işlevlerinin sınıflı toplumda ne, (baskı ve sömürü aygıtı), sınıfsız topluma geçişte neler (sınıf sömürüsünü ortadan kaldırmak, emek farklılık ve çelişkilerini yoketmek, sınıfsız toplumun maddi öngereklerini hazırlamak vs., vs...) olduğunu enine boyuna incelemiştir. Ancak devletin gelecekteki biçimleri üzerinde tek söz —ya da şematik tek söz— söylenmemiştir; söylenmemiş olması da, Marksizmin dogmatik değil, Marksistler için yaratıcılığa açık bir eylem kılavuzu olmasıyla açıklanaiblir.

Her şeyi dünden söylenmiş olarak beklemek her halde Marksistlerin değil, masaldaki «Armut piş, ağzıma düş» diye düşünen tembellerin işidir.

Devletin tipi (Sınıfsal Özü) ile alacağı biçimlerin birbirine karıştırılması, ya da bunların birbirinden ayırdedilememesi durumunda yanlış sonuçlara varmak kaçınılmazdır. Nasıl ki özü burjuva diktatörlüğü olan kapitalist devletin büründüğü biçimler (Cumhuriyet-Monarşik Cumhuriyet, Faşizm vs....) karşısında feryat etmek boşuna ise, özü proletarya diktatörlüğü olan Sosyalist Devletin aldığı ve almaya devam edeceği çok zengin ve çeşitli biçimlere de saldırılması bir mantıksızlık örneğidir. Sovyetler Birliğinde devrimden hemen sonraki devletin özü proletarya diktatörlüğü, biçimi ise SOVYETİK idi. Bu, o ana dek hiç bir örneklemeden esinlenmeyen Leninist Sosyalist devrim teorisinin, —Nisan Tezlerinde— o günkü ulusal ve Ulusalararası koşullarda formüle ettiği bir devlet biçimiydi. Ama bu ilk deneyim daha sonraki devrimler için evrensel özellikleri de içinde taşıyordu. Durum böyle olmakla birlikte, sınıf özüne dokunmaksızın değişik örgütleniş biçimlerinin olabileceği gerçeğine de yollar asla kapatılmamıştır. Sosyalist devrim teorisinin devlet konusuna ayırdığı önemin zengin içeriği her devrime, proletaryanın önündeki engelleri temizleme aracı olarak devletle ilgili uygulanabilir ve uygulanması zorunlu ana hedefleri somut olarak göstermiştir. Bu hedeflere ulaşma yollarının çeşitliliğine de, tüm özgül koşullara denk düşmesi kaydıyla işaret edilmiştir.

Sovyet toplumunun 60 yıllık özveri dolu mücadelesinin böyle bir aşamaya varmasına akıl erdiremeyenlerin, ya da akılsızlıklarından ötürü anlam veremeyenlerin bu şaşkınlığı Sosyalist bilimin zenginliğine olan inançsızlıkları ile açıklanabilir.

TİP Genel Başkanı Behice Boran'ın «Proleter Enternasyonalizmine Bağlılığı»

MEHMET DİLÂVER

«Sınıf hareketinin yarattığı politik kadroların bilimsel sosyalist hareketin birliği içine kazanılabilmesinin temel ölçütü, bu kadroların uluslararası bilimsel sosyalist hareketin günümüzdeki strateji ve taktiklerini benimsemesi, yani proleter enternasyonalizmine bağlılığıdır. Çünkü proleter enternasyonalizmine bağlılık, işçi sınıfının sınıf bilincinin, politik bilincinin en yüksek biçimidir. İşte Türkiye İşçi Partisi'nin, bilimsel sosyalist hareketin birliği için mücadelede vazgeçilmez olarak önüne koyduğu hedef, proleter enternasyonalizminin teori ve pratiğine bağlı tüm kadro ve unsurların, ülke gerçeklerinin bilimsel sosyalist çözümlemesine dayanan temel politik çizgisi etrafında ve bilimsel sosyalizmin ilkelerine dayalı örgüt yapısı içinde birleştirilmesi hedefidir.» (Yürüyüş, sayı 220, sf. 3).

Yukarıdaki satırlar **Yürüyüş**'ün 220 sayılı **«TSİP özel sayısı»**nda yayınlanan «Tek Ülkede Tek Parti» başlıklı yazıdan aktarılmıştır. Söz konusu yazının — başlığından da anlaşılacağı üzere — TİP'in, işçi sınıfının siyasi örgütlenmesinden ve sosyalist hareketin birliğinden ne anladığını belirlemek için kaleme alındığı anlaşılmaktadır. Bir başka deyişle, yazıda TİP'in parti ve birlik kavramlarındaki «ilkeleri» açıklanmaktadır. Ve yukarıdaki alıntıda görüldüğü gibi bu konulardaki ilkelerin, «temel ölçüt» diye nitelenerek belirlenen **başlıcası** «proleter enternasyonalizmine bağlılık»tır.

İLKE'nin, çıkışından bu yana geçen beş buçuk yılı aşkın sene boyunca devamlı savunduğu işçi sınıfı enternasyonalizminin ülkemizde yerleşip yaygınlaşmasında önemli katkıları bulunduğu bilinen bir gerçektir. Ayrıca politikasını savunduğumuz TSIP de, sosyalist hareketin birliği konusunda, birlik içinde yer alacak siyasî çizgiler için işçi sınıfının bilimine ve proletarya enternasyonalizmine bağlılığı daima önşart koş-

maktadır. Bu bakımdan Yürüyüş'ün geldiği nokta sevindiricidir. Ancak bu noktaya nasıl gelinmiştir? Buna kısaca göz atmanın yararı vardır.

Konuya girmeden önce bir noktaya işaret etmek yerinde olacaktır. Bilindiği gibi — ve söz konusu yazıda da «politikleşmiş kadroların, partinin ideolojik ve politik çizgisine kazanılması ve onun tek merkezli örgütsel birliği altında toplanması» ibaresiyle vurguladığı gibi— TIP sosyalist hareketin birliğinin kendi çatısı altında sağlanmasını, bir başka deyişle TİP dışındaki sosyalist parti, çizgi ve kadroların «biricik örgüt» olan TİP'e katılmalarını istemektedir. Şimdi farzedelim ki, bir sosyalist bu isteği olumlu karşılıyor ve «temel ölçüt» olarak belirlenen «proleter enternasyonalizmine bağlılığı» da gerçekten ciddiye alıyor! Bu kişinin, TIP'in bu konudaki gelişmesine bir göz atmasından doğalı olamaz. O zaman bu kişi ne yapar? TİP'in eski, yeni programlarını, yayınlarını ve önde gelen yetkililerinin dediklerini gözden geçirir.

TIP'in eski, yeni programlarının ve yayınlarının değerlendirilmesi geçmişte yapılmıştır. Bu nedenle «farazi» kişimiz bu konularda kendisini aydınlatacak bol malzemeye sahiptir. Ancak «farazi» kişimiz TIP yetkililerinin proletarya enternasyonalizmi konusundaki gelişmeler hakkında yeterince bilgiye sahıp değildir. Gerçi bir zamanlar KİTLE (*) gazetesinde ve dergimizde TIP Genel Başkanı'nın «1964 Kıbrıs Olayları» ve «1968 Çekoslovakya Olayları» hakkında dediklerini gözden geçiren yazılar, biraz da hayretle okunmuştur, ama yine de tereddütlüdür. Acaba bugünkü TİP'i temsil eden Behice Boran proletarya enternasyonalizmi konusunda nasıl bir süreçten geçmiştir? Bu konuda tamamiyle aydınlanmak için Behice Boran'ın bilinen tek kitabı olan «Türkiye ve Sosyalizm Sorunları»na bir göz atmayı düşünür!

Yazımızın bundan sonraki bölümünün hemen tamamını, adı geçen kitaptan yapılan alıntılar oluşturmaktadır. Çünkü alıntılar için uzun uzun açıklamalara gitmeyi, bir bakıma ILKE okuruna saygısızlık sayıyoruz. Zaten söylenenler hiç bir yoruma gerek bırakmayacak ölçüde «açık»!

Şimdi bakalım Behice Boran'ın, Yürüyüş'ün deyişiyle **«uluslararası bilimsel sosyalist hareketin günümüzdeki strateji ve taktiklerini benimseme... ve proleter enternasyonalizmine bağlılık»** derecesine!

> **«Oysa Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra Avrupa'nın bazı ülkelerinde — Almanya ve Macaristan — ihtilâl hareketleri başgösterdiyse de başarıya ulaşamadı ve Avrupa'da ihtilâl olmayınca kapitalist sistem tarih sahnesinden silinmedi, yerini sosyalist sistem alamadı. Bunun üzerine, o zamana kadar benimsenmiş olan görüşe aykırı olarak tek bir ülkede sosyalizmin kurulabileceği tezi benimsendi ve buna girişildi.» (Türkiye ve Sosyalizm Sorunları, Behice Boran, Gün Yayınları, 1968, sf. 89).**

Bilindiği gibi, bu değerlendirme tamamiyle **Troçkist** görüşün dile getirilmesidir. Ve «uluslararası bilimsel sosyalist hareket» tarafından **her zaman** mahkum edilmiştir. Anlaşılan Boran kitabı kaleme aldığı sıralarda ya Yürüyüş'ün deyişiyle «temel ölçüt» olan «proleter enternasyonalizmi»nden habersizdi, ya da «proleter enternasyonalizmine bağlılığı» «temel ölçüt» almıyordu.

Boran «Milletlerarası işçi sınıfı hareketi» alt başlıklı bölüme böyle başlıyor ve bu minval üzere devam ediyor.

> **«Ne var ki, sosyalizm birden fazla ülkede uygulanır duruma gelince, bu sefer bu ülkelerin iktidardaki partileri arasında görüş ve politika ayrılıkları belirmiş, o zamana kadar sıkı bir dayanışma ve bütünlük manzarası gösteren komünist hareket içinde ihtilâflar, bölünmeler belirmiştir. Komünist partiler arasındaki ayrılıklar — bu partiler kendi ülkelerinde iktidarda olduklarından — sosyalist ülkeler arasında ayrılıklara, çatışmalara yol açmış, dünya sosyalist sisteminin bütünlüğünü bozmuştur.» (Age. sf. 89).**

Geçerken Marks'a da «ufak» bir eleştiri yöneltiliyor.

> **«Marx'ın kapitalist gelişmenin temel kanunu olarak ortaya koyduğu kutuplaşmanın, yani sermayenin gittikçe birikip kabaracağı, işçi sınıfının durumunun ise gittikçe kötüleşeceği tezinin** mutlak **anlamda alınamayacağı, bu tezin kapitalizmin temel bir eğilimini ifade ettiği, ama bu eğilime karşı koyan faktörlerle işçi sınıfının durumunu mutlak anlamda kötüleşmesini önleyebildiği görüşü bugün Marksist-Leninist çevrelerce de kabul edilmektedir.» (Age. sf. 93).**

Bilindiği gibi Marks'ın «Kapitalist Gelişmenin Temel Kanunu»nu kabul edip etmemek, bilimsel sosyalistlerle sosyal demokratları birbirinden ayırt eden temel kıstastır. Çünkü bu Kanuna göre işçi sınıfının durumunda mutlak anlamda iyileşmeler olsa bile burjuvazi ile emekçiler arasındaki uçurum zamanla daha da derinleşir. Böylece nisbi olarak emekçilerin yoksulluğu, düşkünlüğü, horlanması, ezilmesi artar. Zaten işçi sınıfıyla burjuvazi arasındaki çelişkinin antagonist olması da bu nedenledir. Ve bu çelişkinin ancak bir devrimle çözülmesi zaruretti buradan kaynaklanır.

Marks'ın bu kanununu kabul etmeyen sosyal demokratlar ise işçi sınıfına verilecek ekonomik tavizlerle burjuvazi ile işçi sınıfı arasındaki uçurumun kapatılacağını ve bu yoldan sosyal adaletin sağlanacağını savunurlar. Ancak tarih sosyal demokratların değil, Marks'ın kanununun doğru olduğunu kanıtlamıştır. Bugüne değin kapitalist ülkeler işçi sınıfları, verdikleri mücadeleler sonucu pek çok ekonomik hak elde et-

melerine rağmen burjuvazi ile aralarındaki uçurum gün geçtikçe açılmıştır ve açılmaktadır. Yani «işçi sınıfının durumunun ise gittikçe kötüleşeceği tezi» Behice Boran'ın iddiasının aksine **«mutlak** anlamda» geçerliğini korumaktadır. Ve bu tezin «kapitalizmin temel bir **eğilimini ifade ettiği»**ni değil, **mutlak anlamda geçerliliğini** kabul etmek bilimsel sosyalist olmanın önşartıdır.

Kapitalist ülkelerin işçi sınıfları Boran tarafından şöyle ele alınmaktadır:

> **«Ne var ki, batının kapitalist toplumlarında işçi ve emekçi sınıflar, bütünüyle, henüz bu bilinçlenme noktasına gelmemişlerdir. Burjuvaziden kopardıkları tavizlerle az çok tatmin edilmiş durumdadırlar... Ama temel sebep, kapitalizmin gösterdiği hayatiyet ve süreklilik, burjuvazinin hakim sınıf olarak gücünü muhafaza etmesi ve batı toplumlarında objektif devrimci şartların meydana gelmemiş olmasıdır. Objektif şartlar meydana gelmeyince, devrimciliğin subjektif şartları bir çizgiden öteye etkin olamamaktadır... Batının gelişmiş kapitalist ülkelerinde işçi ve emekçi sınıflarla sermaye sınıfları arasında az çok istikrarlı bir denge durumu oluşmuştur. Batı burjuvazisi, işçi ve emekçi sınıfları belli ölçülerde tatmin ederek belirli bir çizgide tutabilmektedir.» (Age. sf. 94-95).**

Gelişkin kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfının neden devrimci olmadıkları ya da neden devrimciliklerini yitirdikleri hakkında uydurulan bilim dışı «tez»lere görüldüğü gibi Boran da iştirak ediyor. Bu ülkelerde işçi sınıfı neden devrim yapmıyormuş? Çünkü «objektif devrimci şartlar meydana gelmemiş»miş! Oysa bu nokta sosyalizmin bilimi tarafından yüzyılımızın başından beri açıkça belirlenmiştir. Bugün ileri kapitalist ülkelerde objektif devrimci şartlar bulunmuyorsa dünyanın hiç bir yerinde bulunmuyor demektir. Ve bu ülkeler için önemli olan devrimin subjektif şartlarını hazırlamaktır. Zaten onların da yaptıkları budur! Boran herhalde devrimin **objektif şartları** ile **devrimci durum** meselelerini birbirine karıştırmaktadır.

Gelelim Boran'ın uluslararası bilimsel sosyalist hareketteki sapmaları nasıl değerlendirdiğine.

> **«Gelelim cevaplandırmak için başlangıçta ele aldığım soruna, sosyalist hareketin, sosyal-demokrat-komünist olarak ikiye bölünmesine. Hemen işaret edelim ki burada çok genel ve ana çizgiyle bu bölünmenin temel nedenini araştırıyoruz. Sosyal demokrat kanatta yer alan partiler arasında önemli derecelenmeler, farklar vardır. Komünist kanatta da son yirmi yıldır önceden hafiften başlayan, son on yıldır da şiddetlenen**

ayrılıklar belirmiştir; daha öncelere gidersek troçkist bölünmeye kadar varırız. Bu büyük iki ayrı kola bölünmenin ve sosyal-demokrat kolun gittikçe devrimci-ihtilâlci çizgiden ayrılmasının, reformist hale gelişinin, sosyalizmi kapitalist sisteme bir diğer şık (alternatif) ve sosyal evrimde kapitalizmden daha ileri bir toplum safhası saymaktan çıkıp, kapitalist düzende işçi sınıfı yararına daha fazla tâvizler koparma olarak alışının, kapitalizmin tedricen kendiliğinden sosyalizme dönüşeceğini kabul edişinin temelinde yatan neden, kapitalist sistemin 19. Yüzyılda, hattâ 20. Yüzyılın başlarında tahmin edilenden daha uzun ömürlü, daha hayatiyete sahip, gelişme ve değişen şartlara uyma kabiliyetinin daha yüksek çıkmasındandır. Kapitalizm bu niteliği göstermeseydi, burjuvazi işçi sınıfına tâvizler verip onu, bütününde, belli bir tatmin çizgisinde, azçok istikrarsız da olsa, tutmaya muvaffak olamasaydı, sosyalist teoriciler, liderler, örgütler arasında ne kadar görüş ayrılıkları, çatışmalar da belirse böyle derin, köklü bir bölünme meydana gelmezdi.

Nitekim yine aynı yapısal nedenlerledir ki, batılı komünist partiler sadece devrimci değil, çok yakın zamana kadar ihtilâlci görüş ve tutumlarını muhafaza ettikleri, Fransa ve İtalya gibi ülkelerde milyonlarca üye edinip daha büyük milyonlardan da seçimlerde destek gördükleri halde sosyalist devrimi başaramamışlar ve yakın bir gelecekte başaracak gibi de görünmüyorlar.» (Age. sf. 97-98).

İkinci Enternasyonalin ihaneti Boran'a göre «sosyalist hareketin bölünmesi»dir!

«Kaba bir benzetmeyle, gelişmiş kapitalist ülkeler bütünüyle sermayeci, az gelişmiş ülkeler de bütünüyle emekçi durumdadırlar.» (Age. sf. 99).

Yukarıdaki sözler halisinden Maocu bir yaklaşım değil de nedir?

«Bir görüşe göre, sosyalizme götürecek devrimci eylem azgelişmiş ülkelerde yeralmaktadır. Bu ülkeler politik ve ekonomik bağımsızlıklarına kavuşup sosyalizme götüren yoldan kalkınmaya girişince, sanayici kapitalist ülkelerin mamul madde pazarı, ilkel maddeler kaynağı ve sermaye yatırımı alanları olmaktan çıkacak, kapitalist ekonomiler sıkışacak, genişleme imkânlarını kaybedecek, içte büyük huzursuzluklar, çalkantılar başgösterecek ve işçi sınıfı ile öbür emekçi kitlelere artık tâvizler verebilme, onları bir düzeyde azçok tutabilme imkânlarını yitiren burjuvazi iktidardan düşecek, sosyalizme geçilecektir. Ama, azgelişmişleri ekonomık bakımdan elden kaçırma-

nın doğuracağı sonuçları bilen Batılı emperyalistler, bu ülkelerin bağımsızlıklarına kavuşmamaları, kavuşmuş olanların da kendi şartlarına özgü, sosyalizme götürecek yollardan kalkınmamaları için her çareye başvurmaktadırlar. Emperyalizmin pençesinden kendilerini kurtarabilmek için azgelişmişler sürekli bir millî kurtuluş mücadelesi vermek zorundadırlar ve bu mücadele zaman zaman silâhlı çatışma haline gelmektedir. Bugüne kadar silâhlı millî mücadele hareketleri mevziî kalmıştır, ama bir noktada bu sınırı aşarak bir üçüncü dünya savaşına yol açabilir veya böyle bir savaşı gerekli kılabilir. Nükleer silâhlar dolayısiyle böyle bir savaş 1. ve 2. Dünya Savaşlarından çok daha tahrip edici olacaktır, ama insanlık dünya yüzünden silinecek değildir ve üçüncü dünya savaşı mutlaka kapitalizmin tarih sahnesinde kaybolması ile sonuçlanacaktır.

İkinci görüşe göre ise üçüncü dünya savaşından kaçınmak başta gelen bir görevdir. Nükleer silâhlar dünya savaşlarının niteliğini değiştirmiştir. Zaman sosyalizmden yana işlemektedir. Büyük Sovyet İhtilâlinden ve önemli sayıda ülkenin sosyalist düzene geçmesinden sonra artık bir dünya ihtilâline veya savaşına lüzum kalmaksızın sosyalizmin kapitalizme zaferi ve kapitalizmin bir sistem olarak tarih sahnesinden silinmesi mümkün olur. Sosyalist ülkeler genellikle, Sovyetler Birliği özellikle, teknoloji ve fende kapitalist ülkelerden ileridedir. Üretimde de Amerikayı geçip halk kitlelerine çok daha üstün bir hayat seviyesi sağlandığı gün — bu gün de uzakta değildir deniliyor — Batı ülkelerinin işçi sınıfı sosyalizme kazanılmış olacak ve bu sınıf devrimci eyleme geçerek şartlara göre seçimlerle, veya ihtilâl yoluyla iktidara gelecektir.

Sermaye-emekgücü zıtlığı ve çatışmanın dünyada bugün aldığı bu iki belirtiden hangisinin daha önemli veya temel olduğu sorusu fikrimce biraz akademik bir sorudur. Bu zıtlığın böyle iki ayrı şekilde yeralışı bir kararın, uygulanan bir politikanın sonucu değildir. Objektif sosyolojik şartlardan doğmaktadır ve her iki çatışma ve mücadele şeklinin de ayrı fonksiyonları vardır.» (Age. sf. 100-101)

«Bu tahliller ışığında, bir nükleer savaşın çıkmasını önlemeyi başta gelen amaç sayarak bir arada yaşama politikası mı uygun ve geçerlidir, yoksa, gerektiğinde böyle bir savaşı göze alıp emperyalizme karşı birleşik, amansız bir mücadele mi gereklidir? sorusu, sorunun yanlış konulmasındandır. Bu sorun, iki tezden birini benimseyip savunarak, karşı tarafı suçlayarak çözülemez. İnsanların ve örgütlerin istek ve karar-

larından daha ağır basan objektif şartlar böyle çelişkili bir durum yaratmıştır. Sovyetler Birliği ve onun çevresinde kümelenen gelişmiş sosyalist ülkeler ve gelişmiş kapitalist ülkelerin işçi sınıfı partileri nükleer savaşın önlenmesini başa alıp birarada yaşama politikasını izliyeceklerdir. «Daha kesin vaziyet almalıdırlar, millî kurtuulş savaşları daha aktif şekilde desteklenmelidir, icabında üçüncü dünya savaşını da göze alıp Amerikaya karşı daha sert çıkılmalıdır, Batıdaki işçi sınıfları kendi kapitalist sınıflarına karşı daha kavgacı bir mücadele verip sosyalist devrimi başarmaya, böylece Üçüncü Dünya Milletlerine yardımcı olmaya çalışmalıdır» gibi eleştiriler ve istekler kanaatimce pratikte bir sonuç verecek, durumu değiştirecek değildir. Emperyalizmin sömürücü ağı içindeki azgelişmiş ülkeler ise bağımsızlıklarına kavuşmak veya onu korumak için — silâhlı savaş da dahil — mücadeleye devam edeceklerdir, onların kapitalist ülkelerle barış içinde birarada yaşama politikası izlemeleri objektif olarak mümkün değildir. Şu gerçek de ortaya çıkmıştır ki, her azgelişmiş ülke halkı bağımsızlık savaşını kendisi yürütmek ve başarmak zorundadır; dış ülkeler ve güçler ancak belirli ölçülerde yardımcı olabilirler. Şu da diyalektik bir gerçek ki, bu iki görüş ve tutum birbirine zıt görünmekle beraber aslında birbirini tamamlamaktadırlar da. Nükleer bir üçüncü dünya savaşının önlenmesi azgelişmiş ülkelerin de yararınadır. Bu yarar, sadece, nükleer bir savaşın gelişmiş gelişmemiş bütün ülkeler, bütün insanlık için bir felâket olacağı için değildir. Bir nükleer savaşın patlamaması veya dünya durumunun böyle bir patlayış noktasına gelecek kadar vahimleşmemesi, emperyalizmin pençesinden kurtulmak için savaşan veya bağımsızlıklarını muhafaza ve pekiştirmek ve kalkınmayı başarmak çabası içinde olan Üçüncü Dünya Devletleri için de gerekli bir ortamdır. Öte yandan, azgelişmiş ülkelerin emperyalist kapitalist ülkelerle barış içinde birarada yaşamayı (bu ilke içine ekonomik, kültürel, vb. alanlarda işbirliğinin de dahil edilmesi gerektiğini belirttik) reddedip anti-emperyalist mücadele vermeleri ve gerek devlet, gerekse sosyalist hareket olarak bağımsızlıklarını her yana karşı savunmaları son tahlilde dünya barışına hizmet eden bir tutum ve davranıştır.

Kapitalist, sosyalist, gelişmiş, azgelişmiş ülkelerin işçi ve emekçi sınıfları hareketleri emperyalizme karşı ortak bir politika çizgisi üzerinde birleşecek, bir dayanışma gösterecekse, bu, söz konusu olan iki tezden birini benimseyip öbürünü reddetmek şeklinde olamaz.» (Age. sf. 105-106).

Neymiş? «Sovyet-Çin çatışması» «akademik bir sorun»muş ve «her iki görüşün ayrı fonksiyonları» varmış! «Her iki görüş» «diyalektik» bir şekilde «birbirini tamamlamakta»ymış!

Devam edelim.

«**İşçi sınıfının kendi politik hareketini, yüzyıldır bir türlü tam bir birliğe kavuşturamamasının, yeni ayrım ve bölünmelerin belirmesinin sosyal yapı ile ilgili bir başka nedeni,** milliyet faktörüdür.» **(Age. sf. 107)**

«...'milletlerarası işçi sınıfı'nı somut temel olgu olarak, veri (donné) olarak, kabul etmek ve her ülkenin işçi sınıfı hareketini bunun bir bölümü, kolu saymak, gerçek durumun doğru bir formülleştirilmesi değildir. Buna bağlı olarak, her ülkenin işçi sınıfının millî veya özel çıkarları ile milletlerarası işçi sınıfının çıkarları arasındaki zıtlıklar, çelişkiler «sun'î»dir, «geçici»dir görüşü de uzun bir zaman açısından yanlış değilse bile yaşayan kuşaklar ve yakın gelecek açısından geçerli değildir. Bugün bu görüşle hareket etmek başarısız sonuçlar verir, milletlerarası işçi sınıfı hareketini açmazlarla karşı karşıya getirir. Nitekim böyle de olmuştur.

Her ülkenin işçi sınıfının durumu ve geleceği ilk elden ve dolaysız kendi ekonomisinin durumuna ve geleceğine bağlı olduğu ve bu millî ekonomileri, dayandıkları üretim ilişkileri sistemlerini, işçi sınıfı lehine değiştirmek uzun vadeli, zor, çetin bir iş olduğu için, işçi sınıfının millî, mahallî çıkarlarıyla milletlerarası sınıf çıkarları arasında çelişki yoktur, veya varsa da sün'îdir demek, gerçekleri küçümsemek ve bunun sonucunda da geçerli, başarılı bir politika izleyememek olur. Milletlerarası işçi sınıfı hareketinin yüz yıldır umulan birliğe, dayanışmaya kavuşamamasının, yeni yeni ayrılıkların belirmesinin diğer nedenleri arasında temel bir nedeni de bu yukarıdan beri eleştirmeye çalıştığımız, konunun yanlış kavranışı, meselenin yanlış konuşudur.

Kısaca bir kaç örnek verelim: Batı kapitalist ülkelerinin işçi sınıflarının azgelişmiş ülkelerdeki millî kurtuluş hareketlerini gerektiği gibi desteklemedikleri inkâr olunmaz bir gerçektir; hiç desteklemediler, veya destekleri hiç olmadı değil. Sömürgecilik şiddetle yerilmiş, millî kurtuluş hareketleri alkışlanmış, mitingler, yürüyüşler, protestolar yapılmıştır; yardımlar toplanmış, zaman zaman gönüllü katılmalar olmuştur millî kurtuluş savaşlarına. Ama, son tahlilde sömürge ve yarı sömürge halklarının emperyalist sömürüden kurtuluşu ile Ba-

tının işçi sınıflarının sermayenin sömürüsünden kurtuluşu üstüste düşen, birlikte gerçekleştirilebilir diye Batı ülkelerinin işçi sınıfları kendi burjuvazilerine karşı devrimci mücadeleye girişmemişlerdir. Girişebilirler miydi? O da bir başka mesele. Kanaatimce Batılı toplumlarda sosyalist devrim için objektif şartlar oluşmuş değil henüz. Objektif neden bu da olsa, sonuç, Batılı işçi sınıflarının millî kurtuluş savaşı veren halklarla, uzun vadeli temel ortak çıkarlar açısından öngörülen işbirliğini ve dayanışmayı koordine edecek hareketi yapmamış olmasıdır. Ama bir başka neden daha var: o da yukarıda anlattığımız gibi, Batılı burjuvazinin işçi sınıfına tâvizler vererek onu az çok bir tatmin çizgisinde tutabilmesinin bir nedeni de azgelişmiş ülkeleri sömürmesidir. Azgelişmiş ülkeler politik bağımsızlıktan sonra kalkınmayı gerçekleştirip ekonomik bağımsızlığı da başardıkları zaman, batılı ekonomiler zorluklarla karşılaşacak, sarsılacak, o ülkelerin işçi sınıflarının hayat standardı tehlikeye düşecek, işsizlik âfeti başkaldıracaktır. Bunun sonucu, sosyalist bir devrim ve batılı işçi sınıflarının tüm sömürüden kurtuluşu olabilir; ama bu gerçekleşmeden, bir büyük sarsıntı, bir sıkıntı devresi geçirilecektir. Batılı işçi sınıfları bu rizikoyu göze almamıştır, almamaktadır.» (Age. sf. 109-111).

«Bu durumları izah yollu, işçiler gerektiği kadar sınıf bilincine varmış, sosyalizmi öğrenmiş değillerdir, burjuva milliyetçiliğinin etkisi altında kalmaktadırlar da ondan, demek yeterli, tatmin edici bir izah değildir ve pratikte hiç bir şeyi halletmemektedir. Azgelişmiş ülkelerin sömürüsüne dayanan batılı kapitalist toplumlar kendi işçi sınıflarını belirli ölçüde tatmin ettikleri, işsizliği belirli sınırlar içinde tutabildikleri sürece işçi kitlelerin kapitalist sömürüyü tüm ortadan kaldırmak için devrimci harekete geçmeleri beklenemez. Bunun gerçekleşebilmesi için üç ihtimal düşünülebilir:» (Age. sf. 111-112).

«Tabiî, dördüncü bir ihtimal daha var: o da bir 3. dünya savaşının patlaması. Birinci Dünya Savaşından sonra tek bir ülke sosyalist düzene geçti; İkinci Dünya Savaşından sonra sosyalist düzene geçen veya yönelen ülkelerin sayısı çoğaldı. Bir üçüncü dünya savaşının sonunda aynı eğilimin daha da güçlenmesi, hattâ kapitalist düzenin tarih sahnesinden silinmesi beklenebilir. Ama bir nükleer savaş sonucu bu sorunun çözümü her halde en istenmiyecek çözüm yoludur.» (Age. sf. 112)

Yukarıdaki alıntılar uluslararası bilimsel sosyalist hareketteki «bölünmelerin» nedenlerini «veciz» bir şekilde açıklamaktadır. Ancak Bo-

ran «bölünmeleri» açıklarken biraz yan tutmakta ve adeta utangaç Maoculuk yapmaktadır. Son çare olarak 3. ncü Dünya Savaşından medet umabilmektedir. Şu satırlarda «bir miktar» Maoculuk kokmaktadır.

«Öyle görünüyor ki, Sovyetler Birliği'ne Çin yöneticilerinin yönelttiği bir tenkit de bu noktadadır. Ve Çin'in giriştiği «kültür devrimi»nin amacı, hızlı oluşmayı ve bir an önce başarıya ulaşmayı gerçekleştirmek için kitlelerde gerekli gördükleri subjektif şartları yaratmaktır.» (Age. sf. 116).

Boran«ideoloji ile bilim arasındaki ilişkiyi» de şöyle açıklıyor:

«Sosyalizmin hem bir toplumbilim, hem de bir sınıf ideolojisi olmasının ortaya çıkardığı ikinci sorun şudur: bilimin gelişmesi, insan kafasının yaratıcı faaliyeti, yeni buluşlara, görüşlere varması ile olur. Bu ise çok geniş bir muhayyele gücü, sınırsız bir düşünce özgürlüğü gerektirir. Bilimle uğraşmayan insanların, sağduyunun geçersiz, mantıksız, hattâ gülünç sayabileceği görüşleri bilim adamları bir varsayım (faraziye) olarak kabul edip üzerinde çalışmak gerektiğini duyabilirler. Metodolojik bir şüphecilik vardır bilimde; en yerleşmiş, ispatlanmış görünen doğruların bile yeni deneyler, gözlemler ışığında değişebileceğini, hattâ aksinin doğru olduğunun ortaya çıkabileceğini kabul eder bilim adamı, onun için de yeni deneylere, gözlemlere kafasını daima açık tutar, açık tutmak zorundadır. Bilim, objektif gerçeğin — deneylerin, gözlemlerin, eylemin — varsayımları, teoriyi ispatlaması veya cerhetmesi şartından başka sınır tanımaz.

Oysa ideoloji, yukarıda da belirttiğimiz gibi, bir değerler sistemi ve bu değerlerin davranış eğilimleri, psikolojik vaziyet-alışlar (atitüdler) olarak kişilere yerleşmesidir. Burada sübjektif şartlanma ile objektif eylem arasında sıkı, kesin bir bağ vardır. Metodolojik şüpheciliğin burada yeri yoktur. İnançlar ve bu inançlara uygun davranışların gerçekleşmesi söz konusudur. Ayrıca bilimsel sosyalizmin doğrularını bir ideoloji olarak kitlelere benimsetebilmek, bu doğruların, ince ayrımları bir tarafa bırakıp, açık ve kesin formüller, sloganlar haline getirilmesini gerektirir. Bu da zamanla düşüncelerde kalıplaşmalara yol açar. Öte yandan, politik eylemi günü gününe yürütme zorunluğu bilimsel çalışmaların gerektirdiği zaman müsaadesine imkân veremez ve sosyailzmin ideolojik cephesinin ağır basması sonucunu doğurur.

Uzun sürede sosyalizmin bilimsel yanı ile ideolojik yanı birbirine bağlıdır ve karşılıklı olarak birbirini etkiler. Bilim eyleme ışık tutar, eylemde alınan sonuçlar da bilimi, teoriyi etkiler, ge-

liştirilmesine yol açar. Ama kısa vadede sosyalizmin bu iki yanı arasında diyalektik bir çelişki vardır, bu da normaldir. Avrupa'da ve dünyanın öbür yerlerinde toplumların birbiri ardına sosyalizme yönelmesi, hareketin eylem yanını ağır bastırmış, bilimsel sosyalizmin çalışmaları bir ölçüde ihmale uğramıştır. Bugün, bu çeşitli eylemlerin izlediği çizgi ve verdiği sonuçlar ışığında sosyalizmin bilimsel, teorik yanı ön plâna çıkmaya başlamış, sosyalizmin temel ilkelerini, sorunlarını yeni olaylar ışığında yeniden incelemek, yorumlamak çalışmaları hızlanmıştır. Sosyalizmin bilimsel ve ideolojik iki yanı olduğunun ve bunlar arasında hem bir çelişki, hem de bir bütünlük bulunduğunun bilincine varılması bile sorunun çözümlenmesinde önemli bir adımdır. Sorun, bilimle ideoloji arasında en olumlu, optimum bir dengelenmeyi ve ahengi kurabilmektir.» (Age. sf. 116-118).

İdeoloji ile bilim arasındaki bu «açıklamalar» bir hayli ilginç! Ve daha çok da bilim adına liberalizmin savunulması gibi gözüküyor.

Gelelim komünist partilerin «günahları»na:

«Buraya kadar söylediklerimi özetlersek, bir yandan, kapitalist sistemin ömrü, süresi, değişen şartlara intibak kabiliyeti ve gelişmeleri konusunda yapılan yanlış tahminler ve bunların batılı işçi sınıfları üzerindeki etkilerinin yanlış veya eksik değerlendirilmesi, öte yandan millî toplumların dünyada temel birimler olduğu gerçeğine gereken önem ve ağırlığın verilmemesi dünya işçi sınıfı hareketinin sendikal ve politik alanlarda bölünmesinin temel nedenleridir.» (Age. sf. 118).

«Sonra, bu ikinci kategorideki nedenler arasında, Avrupa'da bir takım sosyalist, sosyal demokrat partilerin sosyalizmden uzaklaşması, burjuva partileri haline gelmesi olayının yanısıra, komünist partilerin tutumunu da koymak ve eleştirmek gerekir. Bu sonuncular işçi sınıfı hareketinin birliği gereğini savunmuşlar, bu yönde girişimler de yapmışlardır. Ama bir ülkede sosyalizmin kurulması ve kapitalist dünyada sosyalist düzenin biricik kalesi veya köprübaşısı olarak bütün öbür ülkeler partilerinin o ülkeyi destekleme politikası ve bu politikanın uygulama şekli olarak Sovyetler Birliği Komünist Partisinin «liderliği» (aslında yönetimi) altında öbür ülkeler partilerinin sıkı bir disiplin içinde örgütlenmesi, komünist partilerini kendi toplumlarından azçok kopmuş, kendi toplumlarına yabancılaşmış hale getirmiştir. Millî ekonomiler temel birimler olmakta devam ettiği için, Sovyetler Birliği açısından izlenmesi gerekli görülen politika ile komünist partilerin kendi ülkelerinin şartları açısından izlemeleri gereken politika zaman

zaman birbiriyle çelişir durumlara düşmüştür. Böyle durumlarda, hep sosyalizmin kapitalist dünya sisteminde ilk açtığı gediği güçlendirmek, milletlerarası hareketi zayıflatmamak maksadıyla, komünist partilerinin Sovyetlerin politik çizgisine adım uydurmaları, o ülkelerin kamuoylarında komünist partilerine karşı bir şüphe uyandırmış ve burjuvazinin, komünistlerin Rus ajanı, vatan haini oldukları yollu propagandalarını kolaylaştırmıştır.

Dünyada ilk defa bir ülkede bir sosyalist düzen uygulanmasına geçilmişse bu teşebbüsün başarılı olması dünya sosyalist hareketi açısından önemlidir; bir toplum düzeni olarak uygulanabilir, geçerli ve başarılı olduğunun bir ispatı olacaktır çünkü bu. Ama öbür ülkelerin işçi sınıfı hareketleri tek taraflı olarak o ülkenin politikası gereklerine bağlanırsa, o tek ülkenin desteklenmesi politikası ön plâna alınır, öbür ülkelerin, kendi işçi sınıfları için yarattığı sorunlar ve bunlar açısından izlenilmesi gerekli politika arka plâna itilirse, çelişkiler belirirse, bu, dünya sosyalist hareketini zayıflatır ve dolayısiyle o tek ülkede elde edilen başarının da etkisini azaltır. Dünya sosyalist hareketini güçlendirmek için tek sosyalist ülkeyi desteklemek ve onun etrafında sıkı örgütler, tek merkezden yürütülen yekpâre bir hareket yaratmak ve yürütmek politikası, bir süre güçlü ve başarılı olsa da, uzun vadede geri tepen bir silâh haline gelir ve gelmiştir. Sosyalist hareketin milletlerarası gücü her ülkede sosyalist hareketin önce o ülke açısından başarıyla yürütülmesine ve ülkeler arasında çelişkili durumlar meydana geldiği zaman o çelişkileri «geçici» ve «sun'î» değil, gerçek ve ciddî bir sorun sayıp her iki ülke açısından uzlaştırıcı ve geçerli bir çözüm bulunmasına bağlıdır.

İşçi sınıfı hareketinin birliği, bütünlüğü edebiyatına rağmen, pratikte, komünist partilerinin dışındaki bütün sosyalistleri fark gözetmeksizin hain, burjuvaziye satılmış, hattâ burjuvazinin ajanları saymak eğilimi, «bizden olmayanlar bize karşıdır» görüşüne dayanan sekter davranış ve tutumlar da işçi sınıfı hareketinin birliğini engellemekte rol oynamış faktörlerdir.

Komünist partiler blokunda Sovyetler Birliği partisinin sosyalist devrimi başarmış en tecrübeli parti, yönetici ve lider parti olarak kabulü ve o parti içinde, Stalinin yaratmış olduğu, şimdi «şahıslara tapma» diye adlandırılan durum, sosyalist düşünce düzeyinde de inhisarcı iddialara ve tutumlara yol açmıştır: Yüz yıllık sosyalist literatürü, teoriyi zamanın şartlarına göre yorumlama, değerlendirme ve gerekli uygulama şekillerini

bulma yetkisi ondadır; bunlara aykırı düşen yorum, değerlendirme ve uygulama şekilleri sosyalizmden sapmadır, ihanettir. Batılı sosyalist ve sosyal demokrat partiler gittikçe burjuvalaşıp sosyalist düşünceyi, teoriyi yeni şartlara göre sistematik bir şekilde geliştirmek işini bir yana bırakırken, komünist partiler blokunda da sosyalist düşünce donma, klişelere dökülme tehlikesine düşmüştür. Dar anlamda, politika ağır basmış, sosyalizmin bilimsel yönü ihmale uğramıştır.

Bu durum sürüp gidemezdi. Toplum yapıları bir noktada durmayıp değiştiğine ve toplumlar arasında yapısal farklar olduğuna göre sosyalist düşüncenin çeşitlenmesi ve teorinin yeni şart ve oluşumlar ışığında geliştirilmesi zorunlu idi. Nasıl Rusyada sosyalist hareket gelişme yoluna girince Lenin, Marx ve Engels'den devralınan teoriyi ve eylem ilkelerini dünyanın yeni şartlarına, kapitalizmin emperyalizm şartlarına ve Rusyanın kendi özel şartlarına göre, yeniden yorumlandı ve geliştirildiyse, o derecede ki, Marxizm terimine bir de Leninizm terimi eklendiyse, batının sanayileşmiş ülkelerinden farklı tipte bir toplumda, Çin'de, komünist hareket iktidara yönelen güçlü bir mücadeleye girişince, o ülkenin şartlarının ve hareketinin yarattığı ve karşılaştığı sorunlar sosyalist teoride de yeni görüşlerin, yeni çözüm şekillerinin ileri sürülmesine yol açtı. Farklar daha başlangıçtan belirdi ve Mao Çetung'un bir süre, henüz Sovyetlerin etkisinde olan partisiyle ihtilâfa düşmesi arızî bir olay değildir.

Sovyetler Birliği sosyalist bir toplum düzenini geliştiren tek ülke olmaktan çıkıp da başka ülkeler de sosyalizm yoluna girince, komünist kampta görüş ayrılıkları önlenemez hale geldi. İktidara gelen partiler iktidarda kalabilmek için — sınıf diktatörlüğüne dayanan bir rejim uygulasalar bile — memleketi yönetmeyi, ekonomik sorunları çözmeyi, toplumu kalkındırmayı, toplumsal gelişimi sürdürmeyi başarmak zorundaydılar. Millî ekonominin ve bu ekonomiler üzerine kurulu toplumsal yapıların yeryüzünde temel birimler olduğu gerçeği ağırlığını belli etti. Devlet yönetimini ele alan partiler kendi ülkelerinin sorunlarını ön plâna almak durumundaydılar; sosyalist düzenin ilk kalesi, köprübaşı olarak o ülkeyi desteklemek, o ülkenin partisini sosyalizmin teori ve pratiğinde biricik veya başta gelen otorite olarak tanımak kuralı ister istemez ikinci plâna düştü. Bunun sonucu Sovyetler Birliği ve partisiyle bağlar gevşedi. Önce Yugoslav, uzunca bir fasıldan sonra da Çin ve Arnavutluk, Sovyetler Birliği etrafında kümelenen bloktan ayrıldı. Polonya, Macaristan ve

Romanya, blokta kalmakla beraber, kendi şartlarının kendi yaptıkları değerlendirmelere uygun, daha bağımsız bir politika izlemeye başladılar. Son olarak Çekoslovakya benzeri bir yol tuttu. Stalinin ölümü bu gelişmeleri sadece hızlandırdı; Çinin daha baştan bir farklılık gösterdiğine işaret ettik; Yugoslavya ise Stalin zamanında kendi başına buyruk bir yol seçti. Sovyetler Birliği içinde de durum şu veya bu şekilde ergeç mutlaka değişecekti; çünkü Stalin devrindeki o çeşit bir «proletarya diktatörlüğü» ve onun ölümüne kadar sürdürülmeye çalışılan o çeşit bir sosyalist enternasyonalizmi «tabiatı eşyaya» aykırı idi.

Kendi ülkelerinde iktidara gelmeyen komünist partileri de durumlarını, stratejilerini gözden geçirmek zorunluğunu duydular. Fransız ve İtalyan partileri milyonlarca üyeye ve daha büyük milyonları kapsayan seçmen kitlesine sahiptiler. İhtilâlci-devrimci yolu benimsemiş Marksist-Leninist partilerdi; ama İkinci Dünya Savaşının sarsıntılı, çalkantılı döneminden sonra dahi ihtilâl şartları gerçekleşmemişti ve yakın bir gelecekte gerçekleşeceğinin belirtileri de ufukta görünmüyordu. Stalinin ölümünden sonra ortaya çıkan gerçekler de artık eski tutum ve politikanın savunulmasına, sürdürülmesine imkân bırakmıyordu. Ayrıca Sovyet-Çin ihtilâfı dünyanın bütün komünist partilerinde çeşitli ölçülerde yansıyor, bazı ülkelerde komünist partilerin bölünmesine, ayrı politik örgütlenmelerin meydana gelmesine kadar varıyordu bu yansıma. Bunun yanısıra, her iki tarafın da görüşlerini ve politikasını benimsemek, yüz yıllık sosyalist teori gelişme ve tartışmaları ve eylem tecrübeleri birikimi ışığında her toplum kategorisinin ve her somut toplumun sosyalist gelişme çizgisini özgürce tesbit etme eğilimi de beliriyordu.

Bütün bu nedenlerle sosyalist teorinin ve işçi sınıfı hareketinin temel sorunlarının gerçekten bilimsel bir zihniyet ve metodla incelenip tartışılması partiler içi ve dışı çevrelerde yeniden başlıyordu.» (Age. sf. 118-122).

Alıntılarımız bir hayli uzun olmaya başladı. Ama Boran'ın «enternasyonalizmi»ni bütünlük içinde verebilmenin de başka çaresi yok. Üstelik «değerlendirmeler» öylesine çok yanlı ki, teker teker dikkati çekmemiz mümkün değil!

Kitabın daha sonraki «Sosyalist Ülkeler Arası İlişkiler: Sosyalist Enternasyonali» alt başlıklı bölümünde Boran, sosyalist ülkeler arasındaki ilişkileri şöyle ele alıyor:

«Sosyalist ülkeler arasında sosyalist ekonominin tabiatı icabı sömürme-sömürülme ilişkileri olamaz, ama sosyalizm bü-

tün veçheleriyle tam oluşmuş, yerleşmiş değildir, ülkelerarası ticaret, fiyat ve para mekanizmasiyle devam ettiğinden ve sosyalist düzendeki toplumlar arasında gelişme ve ekonomik güç farkları bulunduğundan, ticarî ilişkilerin iki taraftan birinin daha lehine işlemesi ve bu yoldan bir sömürüye yol açması mümkündür. Sonra, ülkeler ve partiler arası ilişkilerde, toplantı ve konferanslarda büyük ve güçlü ülkelerin ve partilerinin ileri sürdükleri görüş ve tekliflerin öbürlerince benimsenme ve kabul edilme şansı küçük ülkelerinkinden daha fazladır; çünkü büyük ve güçlü olmanın tabiî bir ağırlığı, prestiji, etkisi vardır. Kaldı ki, her ilgili taraf, kendi görüş ve teklifini kabul ettirmeye çalışacaktır ve büyük ve güçlü tarafın bunda başarıya ulaşması daha kolaydır.

Şimdi, sosyalist ülkeler temsilcileri bir toplantıda karşılıklı olarak kendi sorunlarını ve ortak sorunları tartışıp eleştirdikten sonra ne olacaktır? Ne olabilir? Bütün ilgili taraflar kendi özgür iradeleriyle, inanarak, mutabakata varırlarsa mesele yok. Ama bütün tartışma ve eleştirmelerden, izah ve inandırma çabalarından sonra bir veya bir kaç ülke mutabakata varmaz, kendi görüşlerinin doğruluğunda ısrar ederlerse ne olur? İki şıktan biri olur:

— ya ekseriyetin görüşü veya kararı bir uyarma ve tavsiye niteliğinde kalır ve direnen ülke veya ülkeler kendi haline bırakılır;
— ya da direnen ülke veya ülkeler çeşitli baskı yollarından çoğunluğa uymaya itelenir.

Bugün komünist partiler ve ülkeler arasındaki ilişkilerde izlenen yol hâlâ ikinci şıkka girmektedir. Eskiye kıyasla daha bir otonomi tanıma ve gevşeme vardır, ama Çin'e ve Arnavutluğa karşı izlenen politika esas itibariyle ikinci şıkka iltifat edildiğini göstermektedir. Stalin döneminde direnen Yugoslavya aforoz edilmiş, onunla ilişkiler kesilmiş, ekonomik baskı altına alınmıştı bu ülke. Stalinden sonra Çin ve Arnavutluğa karşı izlenegelen politika da farklı olmamıştır. Sovyetler Birliği, Çin'e ekonomik yardımı kesmiş, teknik yardım kadrolarını aniden ve toptan geri çekmiş, atom silâhları sırlarını vermeyi vadettiği halde (öyle iddia ediliyor) sonra bundan vazgeçmiştir. Burada dikkat edilsin, Sovyetler veya Çin davranışlarında haklı mıydı, değil miydi, sorununu tartışmıyorum, yalnız belirtmek istiyorum ki, söz konusu davranışlar baskı, zorlama davranışlarıdır; bağımsızlık, egemenlik, eşitlik ilkeleriyle bağdaşmaz. Hele eleştiriler, tartışmalar, uyarmalar; suçlama, yerme, hakaret şeklini alınca, sosyalist ül-

keler aarsında yer alması öngörülen «kardeşçe ilişkiler», kardeşçe olmak şöyle dursun, normal ilişkiler olmaktan dahi çıkar, nitekim, Sovyetler Birliği ile Çin ve Arnavutluk arasında çıkmıştır.» (Age. sf. 125-126).

«Sosyalist ülkeler arasındaki ilişkilere baktığımız zaman, ortaya atılan teorik ilkelerle uygulama arasında bir tutarsızlık daha göze çarpıyor. Sovyetler Birliği ile onun etrafında kümelenen ülkeler ve komünist partileri, bugün işçi sınıfı enternasyonal hareketinin başta gelen amacı olarak dünya barışının korunması ve politik çizgi olarak da sosyal sistem farkları her ne olursa olsun, barış içinde birarada yaşamayı ve kapitalist ülkelerle ekonomik rekabeti benimsiyorlar. Barış içinde birarada yaşama politikası ile de kastedilen, sadece silâhlı çatışmalara yol açmadan birarada yaşamak değildir. Bu, «barış içinde birarada yaşama» politikasının asgarî, ve olumsuz açıdan ifadesidir, olumlu açıdan, kapitalist ülkelerle rekabetin yanısıra, ekonomik, teknik, bilimsel, hattâ kültürel alanlarda işbirliği öngörülmektedir. Şimdi, bu politika ve tutum ışığında, sosyalist ülkeler arasında meydana gelmiş bulunan durum büsbütün tutarsız ve savunulmaz görünmektedir. Bir taraftan kapitalist dünya sistemiyle sosyalist dünya sistemi arasındaki çelişki bugünün dünya çapında temel çelişkisi olarak kabul ediliyor ve insanlığın tarihsel gelişmesinde sosyalist sistemin, kapitalist sistemin ergeç yerini alacağı ileri sürülüyor, bu iki sistem arasındaki çelişki, niteliği icabı, «hasımca» (antagonist) bir çelişkidir; öte yandan, sosyalizmin «hasmı» olan kapitalizmle barış içinde birarada yaşaması, ve yukarıda saydığımız alanlarda işbirliği öngörülüyor. Sosyalist düzendeki ülkeler arasında sosyal gelişme ve sosyal yapı farklarından ileri gelen çelişkiler ise sosyalist teori bakımından «hasımca» (antegonist) çelişkiler olamaz, bunlar hasımca olmayan (nonantagonist) çelişkilerdir. Bunlar arasında, yine teori açısından, silâhlı çatışma olamıyacağı gibi, yukarıda bahsettiğimiz alanlarda işbirliğinin, aradaki ayrılıklar ne olursa olsun, kapitalist ülkelerle işbirliğinden çok daha kolay yürümesi gerekir. Gel gör ki, fiiliyatta durum, bu söylediklerimizin tam tersini gösteriyor. Sovyetler Birliği, kapitalist dünya ile, özellikle onun lideri Amerika Birleşik Devletleriyle yukarıda özetlediğimiz nitelikte «birarada yaşama» politikasını yürütmek için büyük çaba sarfediyor, öyle ki bugün dış politikada teşebbüs (inisyatif) Amerika Birleşik Devletlerine geçmiştir, onun karşısında Sovyetler Birliği ölçülü bir direniş politikası içindedir. Her iki

devlet de termo-nükleer silâhların tekelini ellerinde tutmak, bunların başka ülkelere yayılmasını önlemek amacında birleşmektedir. Çin, Sovyetler Birliğini kendisine karşı Amerika ile işbirliği etmekle suçladığı gibi, burjuva politika yazarları içinde de Çinin termo-nükleer güce sahip bir dev devlet olarak ortaya çıkmasını önlemek konusunda Sovyetlerle Amerikanın birleşebileceğini öne sürenler vardır. Teknik, bilimsel alanlarda işbirliği, genel silâhsızlanmada bir uzlaşmaya varma çabaları da ısrarla izlenmektedir.

Sosyalist toplum tipinde olan Sovyetler Birliği ve müttefikleri tam zıt bir toplum düzeninde olan kapitalist Amerika ve Batı Avrupa ülkeleriyle barış içinde birarada yaşama ve belirli alanlarda işbirliği etme politikasını savunuyor ve yürütüyorlar, yine sosyalist toplum tipinde olan, ama ayrıntılarda, uygulamalarda ayrıldıkları Çin ve Arnavutluk ile aynı politikayı sürdürmüyorlar, âdeta can düşmanı haline geliyorlar. Sosyal sistemleri ne olursa olsun barış içinde birarada yaşanabilir prensibinin bu garip ve tutarsız bir tecellisi değil midir?

Kanımızca bu tutarsız durum, (1) işçi sınıfı enternasyonalizmi konusunda yanlış mukaddemelerden (prémisses) hareketle muhakeme yürütülmesi, milletlerin dünya düzeninde sosyal temel birimler olduğu gerçeğinin öneminin, bundan çıkan bütün sonuçlarla birlikte, gereği gibi kavranmamasının, (2) buna ilişkin olarak da, sosyalist ülkeler arası ilişkileri düzenlemesi gereken sosyalist enternasyonalizmi ilkelerinin pratikte uygulanmaması sonucudur. İlkin birinci nokta üzerinde durdum, son paragraflarda da ikinci noktayı aydınlatmaya çalıştım. Bu ikinci noktada sorun, millî bağımsızlık ve egemenlik ilkesinin uygulanması üzerinde düğümlenmektedir. Sosyalist enternasyonalizmi, millî bağımsızlık ve egemenlik haklarına saygı temeli üzerinden gerçekleşecekse, zaten bir sosyalist ülkenin şartlarını, ihtiyaçlarını, imkânlarını en iyi bilecek ve en geçerli politikayı uygulayabilecek durumda olan o ülkenin işçi sınıfının kendi partisi ise, dıştan müdahaleler, bir faydası olmıyacağından başka, tersine zararlı olacak ise, o takdirde, çoğunluğun kararı azınlığı bağlar kuralı sosyalist ülkeler ve partiler arasında uygulanamaz; muhalefette veya azınlıkta kalan ülke veya ülkeler çoğunluğun kararına uymaya çeşitli maddî ve manevî baskı yollarıyla zorlanamaz. Zorlandığı takdirde, hem sosyalist enternasyonalizmi ilkeleri ihlâl edilmiş olur, hem de pratikte bir sonuç alınmaz veya kötü sonuç alınır.

Stalin döneminde yürütülen güçlü fakat zorlama birlik hareketinin kötü sonuçları son on yılda yavaş yavaş ortaya çıktı. Kaldı ki, sosyalist enternasyonalizmi, en güçlüye, en başarılı, en tecrübeli odur gerekçesiyle öbürlerinin tâbi olması, veya çoğunluğa azınlıkta kalanların uyması şeklinde anlaşılıp uygulanmaya kalkışılınca, milletlerarası ilişkiler ve bu ilişkileri temsil eden toplantı, konferans, veya örgüt, «milletlerarası» olmaktan çıkar, «milletlerüstü» olur. İnsan toplumlarının sosyal evriminde, ilerki safhalarda, millet birimlerinin daha büyük birimler halinde, örneğin federasyon, konfederasyon şeklinde, örgütlenip yeni organlar yaratması beklenebiilr.» (Age. sf. 127-129).

Söylenenler yoruma ihtiyaç bırakmayacak kadar «vuzuhlu». Ancak Boran, dünyada hâlâ daha «millet biriminin» esas olduğunu iddia ederken ilerde «millet birimlerinin federasyon, konfederasyon» şeklinde örgütler yaratmasının beklenebileceğini» söylüyor da gözünün önündekini görmezden geliyor. Söz gelimi SSCB'nin 15 Cumhuriyetten oluştuğunu, hattâ bunlardan birisinin adının dahi **«federasyon»** olduğunu (Rusya Federatif Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti, ya da kısa adıyla Rusya Federasyonu), Yugoslavya'nın Yugoslavya Federatif Sosyalist Cumhuriyeti adını taşıdığını, Çekoslovakya'nın başlıca Çeklerden ve Slavaklardan oluşan ikili yapısını, bütün bunlar, hatırına dahi gelmiyor.

Boran, uluslararası biilmsel sosyalist hareketteki «bölünme»ye karşı bulduğu çareler de şöyledir:

> «Şimdi Avrupa'da çeşitli adlar altındaki sosyalist, sosyal-demokrat partilerle komünist partileri arasında bir yakınlaşma, işbirliği teşebbüsleri görülmektedir. Geleneksel «sosyalist» ve komünist partilerin yanısıra küçük fakat militan nitelikte sosyalist partiler belirmektedir. Fransız ve İtalyan komünist partileri kendi toplumlarının şart ve durumlarını yeniden değerlendirip yeni stratejiler geliştirmek yolundadırlar. Sosyalist teori partiler içi ve dışı çevrelerde yeniden tezgâha konup incelenmekte, eleştirilmekte, yeni durumlara göre geliştirilmektedir. Bilimsel sosyalizmin, kendisini yenilemek, geliştirmek imkânlarını kendi içinde taşıyan bir düşünce sistemi ve gerçekleri inceleme metodu olduğu bilinmektedir. Teoriyi ve bunun sonucunda da eylemi geliştirmek çabaları revizyonist, oportünist veya sekter, doğmatik suçlamalarına aldırış edilmeden sürdürülmelidir. Teoride ve pratikte hata etmekten korkulmamalıdır.» (Age. sf. 132-133).

«Komünist Partiler yanısıra küçük, fakat militan nitelikte sosyalist partiler...» 'İşte Boran'ın «proleter enternasyonaline bağlılığının» **somut**

kanıtlarından birisi daha! Yoksa bu militan partilerden birisi de eski TIP mi idi?

«Türk sosyalist hareketi, Türk devletinin bağımsızlığı kadar Türk Sosyalist Hareketinin bağımsızlığı konusunda da son derece titiz ve dikkatlidir. Sosyalizm yüz yılı aşkın bir zamandır birikmiş tüm literatürü, teorisi ile ve çeşitli ülkelerde yapılan uygulamalardan edinilen tecrübesiyle insanlığın ortak kültür mirasıdır. Bu ortak kültür mirasının bugünkü dünya şartları ve her toplumun kendi iç şartları açısından nasıl değerlendirilmesi gerektiği konusunda hükümlere varmak, direktifler vermek yetkisi kimsenin tekelinde değildir. Her ülkenin sosyalistleri, işçi ve emekçi sınıfları partileri bu ortak kültür mirasından yararlanarak kendi ülkeleri için sosyalizme gidecek yolu tesbit etmek durumundadırlar. Bir ülkenin sosyalistleri, işçi sınıfı partisi bunu yapabilecek kabiliyette değillerse, onlar adına bunu başka hiç bir kimse yapamaz, dışarıdan direktiflerle hiç bir ülkenin işçi ve emekçi sınıfları hareketi yöneltilemez. Türk sosyalist hareketinin biricik politik örgütü TİP bugün, genel sosyalist teori ve dünyadaki uygulamalardan edinilen tecrübeler ışığında Türkiye'nin şartlarına özgü sosyalizm yolunu tespit etme, Türkiye'nin durumunu sosyalist açıdan değerlendirme, ve ülkenin işçi ve emekçi sınıflarını bu yönde örgütleme ve bilinçlendirme işini başaracak yetenekte olduğunu göstermiştir.» (Age. sf. 133-134).

Boran'ın kitabında yazdığı önsözün tarihi: 22 Nisan 1968. Demek ki kitap 60'lı yılların ikinci yarısında yazılmış. O sıralarda Boran eski TIP'in MYK üyesi ve önde gelen ideologlardandı. Sonra Aybar'la çatıştı ve 1970'deki 4. üncü Kongre sonrasında eski TIP'e Genel Başkan oldu. Hem de bu kitabıyla! Ki TIP'liler 4. üncü Kongre'yle «yeni tipten bir parti» oluşturulduğunu iddia ediyorlardı!

Sonra burjuvazi «yeni tipten parti»yi kapattı. (Nasıl oluyorsa?) Daha sonra TİP 1975'de yeniden kuruldu. Aynı Genel Başkanı ile. Ve bu arada aynı Genel Başkan, herhangi bir özeleştiri yapmadığına göre, aynı Genel Başkan'ın aynı kitabıyla ve **aynı enternasyonalizm anlayışıyla** birlikte!

Şimdi görüyoruz, Boran'ın enternasyonalizm anlayışında köklü değişiklikler olmuş! Ama nedense özeleştirisiz. Denecek ki «herkes hata yapar!» Evet ama Boran bu kitabı yazdığında eski TIIP'in ideologuydu. Ve bu kitabıyla birlikte iki kez Genel Başkan, yani TIP'in bir nolu temsilcisi oldu. Şimdi bizim «farazi» kişimiz, YURÜYÜŞ'ün «temel ölçüt»

olarak öngördüğü «proleter enternasyonalizmine bağlılık» noktasında TIP için **«tereddüte»** düşse haksız mı?

Bakınız : Kitle gazetesi, sayı - 22-20 Ağustos 1974, sf. 2.
İLKE Dergisi mart/1978 - sayı 51, sf. 72

BİR AÇIKLAMA :

Bu çalışmayı Behice Boran'ın «Türkiye ve Sosyalizm Sorunları» adlı kitabının birinci baskısını esas alarak hazırladık. Kitabın İstanbul, Yaylacık Matbaasında, 1970 yılında yapılmış olan ikinci basımında metinler esas itibariyle korunmuştur. Nitekim Boran, kitabının ikinci baskısına yazdığı önsözde buna işaret ederek şöyle demektedir : «Kendimce gerekli gördüğüm yerler, bazen kısa bazen uzunca eklerle konuyu genişlettim... Eski metni olduğu gibi bıraktım». Kısacası Behice Boran 1967'de yayınlanan kitabına 1969'da aynen sahip çıkmaktadır.

Behice Boran sosyalist hareketimizin bugün «yakından tanıdığı» Mehmet Ali Aybar'la ayni parti çatısı altında çalışmış, uzun yıllar kendisi ile birlikte aynı görüşleri paylaşıp savunmuştur. Kendisi, kitabının ikinci baskısına yazdığı önsözde bu durumu şöyle açıklamaktadır: «Aynı cümleleri, hatta terimleri kullansalar bile bu yargı ve kavramların her biri için tazammunu ve bunların tahlili, yorumu sonucu çıkardıkları neticeler aynı olmayabilir.» «...kullandıkları dil bakımından aynı şeyleri söyler görünen insanların, dilin aracılık ettiği düşüncelerinde tam aynı şekilde düşünüyor olmayabileceklerini...» (Behıce Boran, Türkiye ve Sosyalizm Sorunları, 2. Basım, sf. 6).

Boran'ın Aybar'dan farkını göstermek için başvurduğu bu tevil yolu inandırmaktan uzaktır. Çünkü düşünceler «terimler» ve «kavramlar» halinde somutlanır ve fikirleri açıklamanın, bunlardan başka bir aracı yoktur. Aksi takdirde Marks'a ya da Lenin'e de aynı şekilde yaklaşabiliriz. Onlardan birinin, fikirlerini «kelimeler»le ifade ettiği herhangi bir kitabını okurken, «acaba gerçekten böyle mi düşünüyor?» diye kuşkuya kapılabilir ve «düşündüğü gibi mi yazmış, yoksa yazdığı gibi mi düşünmüş?» diye sorma hakkını kendimizde görebiliriz.

Kaldı ki ikinci baskıya yapılan önsöz, Boran'ın ilk kitabındaki görüşlerini aynen koruduğunu — her ne kadar Aybar'dan farklı olduğu noktasında kendini temize çıkarma savunusu içinde olsa da — göstermektedir.

Boran sözü geçen önsözde verdiği bir dipnotta şöyle demektedir:

«Sosyalizmin tek ve çeşitli yanları üzerindeki bu görüşler ne Aybar'ın, ne de benim ilk ortaya attığımız orijinal görüşler değildir. Sosyalist literatürde çok yazılmış, işlenmiş bir konudur ve sanırım en bilinen ve en veciz ifade şekli de, çeşitli ülkelerdeki uygulamaların «muhtevada sosyalist, şekilde millî» olacağıdır. (Age. sf. 6).

Sosyalizmin «şekilde millî» olacağı şeklinde bir görünüm «sosyalist literatürde çokça yazılmış ve işlenmiş bir konu» olduğuna biz hiç rastlamadık. Zaten rastlanılması da mümkün değildir. Böylesi görüşlere olsa olsa bilimsel olmayan «sosyalist literatür»de rastlanır. Çünkü: 1) Bu görüş sosyalist gelişmeyi millî sınırlar içinde dondurduğu için bilime aykırıdır. Sosyalist topluma önce millî sınırlar içinde geçilecektir, ama hep bilindiği gibi millet insan toplumunun gelişmesinde belirli aşamada ortaya çıkan bir kategori olduğu için günü geldiğinde işlevini yitirerek silinip gidecektir. Böylece millî sınırlar ortadan kalkacak ve yine hep bilindiği gibi sınıfsız milletsiz bir dünya toplumuna ulaşılacaktır. 2) Sosyalist uygulama da bu görüşün yanlışlığını ortaya koymaktadır. Çünkü Sovyetler Birliği bir milletler topluluğu olarak meydana gelmiştir. Ama bu milletlerden her birinde sosyalist uygulamanın «şekilde millî» olduğu hiç bir zaman söylenmemiştir. Daha da somutlarsak, önceleri bağımsız burjuva devlet sınırları içinde yaşayan Baltık ulusları, Estonlar, Letonlar, Litvanyalılar birer **Sosyalist** Cumhuriyet olarak SSCB'ye katıldıktan sonra, bu ülkelerde uygulanan sosyalizmin SSCB'de uygulanandan farklı «şekilde millî» olduğu yolunda —bilimsel sosyalist literatürede— bir değerlendirmeye rastlanmamıştır. Görülüyor ki Boran iki yıl sonra da «milli»cilikte ısrarlıdır!...

Ve B. Boran, birinci baskıya yazdığı önsözü ikinci baskıya da aynen koyarak korumuştur: «...bütün görüş ve değerlendirmelerin sözlerle ifade edilişinin, bunlardaki kusur ve eksiklerin, varsa yanlışların, sorumluluğu şüphesiz bana aittir.» (Age. sf. 13).

Bu nedenle «farazi kişimiz» bu kitabın, bugün yeni bir baskısı yapılsa aynı önsözün korunup korunmayacağını merak etmekte haklı değil midir?

ilke 35 Lira

AYLIK İNCELEME YORUM BELGE DERGİSİ